

Чистая

Титул (худ.)

УДК
ББК
А

Аветян-Глебзу С.М.

А 00 Тропа истины. – Майкоп: ОАО «Полиграф-ЮГ»,
2021. – 000 с.
ISBN

«ШьыпкъапIэм ильагъу» зыфилорэ тхылгыр Iахьыц
мэхьу:

апэрэр – «Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?»,
ятIонэрэр – «Гур шIагъо»,
яцэнэрэр – «ШьыпкъапIэм екIурэ льягъу».

Тхылгым иIахьыци къахэфагъэхэу сыкъызтегуыцIэрэ
гуыцIэхэр ауплэекIушгунэу ахэр къыхэзгъэхьагъэх еджэ-
шгун зыльэкIыхэрэм апае ижьырэ джуртыбзэкIэ, ижьырэ
урымыбзэкIэ, инджылызыбзэкIэ. Мы тхылгымкIэ къэзгъэ-
лъэгъонэу сызыфаер лъэпкъэу тыкъызхэкIыгъэри нидэль-
фыбзэу дгъэфедэрэри жьы дэдэу зэрэщытхэр, дунэишхор
къэзыгъэшIыгъэ Тхэр лъэпкъым зэришIэщтыгъэри, Ац
ыташгъхэ зэрихьажьыщтыр къызэрэгурыIоцтыгъэри
ары.

ISBN 978-5-7992-0971-1

© Аветян-Глебзу С.М., 2021
© Оформление ОАО «Полиграф-ЮГ», 2021

Дэтхэр

I. Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа? .....

<i>Непэрэ джакIом игуыцI. ГумIэ Саныет</i> .....
ГуыцIэ хадз .....
Сэлам .....
<i>Гупсэф</i> .....
Шэмбэт .....
Къурмэн .....
Пэрыщыт .....
<i>Пэрыщыт</i> .....
Псалъэр цIыфым и Псэлыыху .....
Псапэр Тхэм игуап .....
Гунахьымрэ псэкIодымрэ .....
Ахьрэт .....
<i>Ахьрэт маф</i> .....
Татэ .....
<i>Тхэр шIабэу къысэIушгъашгъэ</i> .....
<i>Гур къызэблеху</i> .....
Бзэр лъэпкъым ыпс .....
<i>Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?</i> .....
Реценzie. Тэу Нуриетт .....

II. Гур шIагъо .....

УсакIом игузэхашIэхэр .....
Пэубл .....
Гур шIагъо .....

Гушлагъу . . . . .

Гум ильыр хэт зыльэгьурэр? . . . . .

Мафэр къэсыгъ . . . . .

Лъэпкъым ышIэщтыгъ . . . . .

Тхъэшхогъаажь . . . . .

Тарихьым тыхаплъэ . . . . .

Сыпфэхъуахъо . . . . .

Лъэпкъ лъапсэхэр

Пэсахь . . . . .

Шхыны . . . . .

Хьэрам . . . . .

III. ШыпкъапIэм екIурэ лъагъу . . . . .

ЗэкIэмэ анахь Iофым ишыпкъапI . . . . .

Къабл . . . . .

Орэдхэр . . . . .

Сафэраз . . . . .

I. Адыгагъэр тыдэ къытхыгъа?

Непэрэ джакIом игущыI

Аветян-Лшыбзыу Светланэ «Адыгагъэр тыдэ къытхыгъа?» зыфиIорэ иIэпэрытх сызеджэм бэмэ саригъэгупшысагъ: шыпкъэ дэдэмкIэ «Тыдэ къытхыгъа адыгагъэр?» Ар зэхэпфын плъэкIынэу тиadyгабзэ IэубутыпIэ тшIын тлъэкIыщт гущыIэхэр зэрэхэтхэм сэри сынаIэ атесыдзэу кы-хэкIыгъ. Ау Светланэ а упчIэ закъор арэп кызы-щыуцугъэр. Ежъ щыIэныгъэ гъогоу кыкIугъэм, шIэныгъэу ыгъотыгъэм къапкъырыкIызэ, бзэ зэфэшъхъафхэр кызыфигъэфедэхэзэ хэтрэ цIыфи, хэтрэ цIыф лъэпкъи егъашIэм зэгупшысэрэхэм къатегущыIагъ.

Аветян-Лшыбзыу Светланэ итхыгъэ зыфэгъэхьыгъэщтыр апэрэ сатырхэм ащегъэжьагъэу упчIэ зэфэшъхъафхэмкIэ кыгъэтхыхъагъ: «Мы дунаем сыда тыкъызкIытехьэрэр? Тидунай дунэе хъафэу сыда зыкIаIорэри? Тыдэ тыкIожьырэ мы дунаим

тытекIыжымыи? Зым тэлIэжышь, ащ тищыIэныгъэ щытэухы еIо, адрэм цIыфыр зылIэжырэм ыуж ыпсэ Тхьэм дэжь мэкIожыы еIо. Тхьэм дэжь емыгъээжыфы псэр тыдэ щыIэрэ? Сыда мэфиблыр тхьэмаф зыкIаIуагъэр адыгэхэм? Сыда «Тхьаумаф» зыкIыфаусыгъэр «Шэмбэтым» кыыкIэльыкъорэ мафэм?»

Ыужым а упчIэхэм ыкIи нэмыкIхэми джэуапхэр къаритыжыызэ, тильэпкъ идунэе гурыIуакIэ лIэшIэгъубэмэ къазэрэпхырытхыгъэр, джы тиIэ шэн-хабзэхэм ацыпэ, альапсэ чыжкэ дэдэу зэрэщыIэр тхакIом нафэ кыытфишыгъ. Аветян-Лыбзыу Светланэ итхыгъэ ямышIыкI: гущыIэ зэхэф къодыеп, усэ тхыльэп. ЛъэныкъуитIур кыызэдиубытэу зэригъэкIугъ, гущыIэу зигугъ кышырэхэр кызызэхифыхэрэм ыуж усэхэр ригъэуцауагъэх.

Тхыльым шъхъэ фэхъугъэр «Адыгагъэр тыдэ кыитхыгъа?» зыфиIорэ усэ-гупшысэ-еплъыкIэр ары. Мыщ Светланэ ублапIэми кIэухми рефренэу а зы гупшысэр кыыщыкIеIотыкIыжы:

*«Бэрэ сыхаплгэ тиньдэльфыбзэ,
Тхьэм кыытIуилъхъэгъэ тыбзэу тидахэм
Хэслъагъо сшIоигъоу тиадыгабзэ,
Тыдэ кыитхыгъа тэ адыгагъэр?»*

Ежь имызакъоу итхыль еджэрэри а гупшысэм зыдыхещэ, гущыIэгъу ешы, игупшысэхэр кыыфызIуехых:

«... тиадыгагъэ

Джы мэкIодыжышь, сыгу ар къео».

...«Сыд къафэнэщта джы тисабыйхэм?»

УпчIэу Аветян-Лыбзыу Светланэ тхыльым ипэублэ кыыщитыгъэхэм мы аужырэ усэ-гупшысэ-еплъыкIэр язэфэхысыжъ. Пэсэрэ джэкIо шыыпкъэу Светланэ мыщ дэжым игущыIэ егъэпсы:

«Сыгурэ спсэрэ сырагъэIэжъэу,

ЩыI джы, цIыф пчъагъэ, бзэм фэмыежъэу.

Бзэр чIэзыдзыжърэр сэ фэсэгъадэ,

Тыжъ фэмыежъэу IэкIыб зышыжърэм.

ДжакIом сыфэдэу, джы, сэ сыкъаджэ:

Шъукъэплъэжыынэу, марджэ хъужыных!

KIодыгъэ лъэпкъы тымыхъужыынэу,

Тхьэм кыытIуилъэгъэ бзэр дгъэжыынчынэу.

ШIугъэу тхэлыгъэр рытIотэжыынэу,

Бзэ тимыIэжъэу тыкъэмынэжыынэу!

Укъэущыжыынэу, о, сыолъэIу,

Тхьэр кыызэтэнэу, силъэпкъы кIас!»

БлэкIыгъэм иIошъхъэжъ умытIымэ нахышIоу зыIорэхэр щыIэх. Ау зыпарэми уемытIэмэ, уишIэныгъэ хэхьощтэп, уилъэпкъ ылъапсэ къэбгъоты-

штэп – непэрэ мафэм ехьулIэу чьыг шьхьапэ горэм укьыпызыгъэ фэдэу кьыпщыгъоу упсэушт.

КIэухым кьэсIонэу сызыфаер, мы тхыль цы-кIур лъэпкь зэхашIэрэ лъэпкь гупшысэрэ зиIэхэм зэкIэм зэрафэгъэхьыгъэр, зиныдэльфыбзэ хэ-гупшысыхьэрэ пстэуми ар кьызыфагъэфедэн зэралъэкIыщтыр ары.

*ГумIэ Саныет – усакIо, тхакIо, зэдзэкIакIо,
АР-м изаслуженнэ журналист.*

ГущыIэ хадз

Бзэр лъэпкьым ыпс

Тыдэ кьитхыгъа адыгагъэр? Мы дунаем сыда тыкьызкIытехьэрэр? Тидунай дунэ хьафэу сыда зыкIаIорэри? Тыдэ тыкIожьырэ мы дунаим ты-текIыжьыми? Зым тэлIэжьышъ, ащ тищыIэныгъэ щытэухы еIо, адрэм цыфыр зылIэжьырэм ыуж ыпсэ **Тхьэм** дэжь мэкIожьы еIо. Тхьэм дэжь емыгъзэжьыфэ псэр тыдэ щыIэрэ? Сыда мэфи-блыр тхьэмаф зыкIаIуагъэр адыгэхэм? Сыда «**Тхьаумаф**» зыкIыфаусыгъэр «**Шэмбэтым**» кьыкIэлььыкьорэ мафэм? Зиджэуап згъоты сшIо-игъоу упчIэ пчъагъэхэр зэпымыоу сапашъхьэ кьеуцо. Ахэм гупсэф кьысамытэу бэрэ ся-гупшысэ. Сенэгые, сэ симызакьокIэ мыщ фэдэ упчIэхэр зыгу кьихьэхэрэр. Сигупшысэхэр ст-хынхэу сыгу кьысеIо, ащыщ горэхэри кьэст-хынэу сэублэ.

Тиадыгабзэ еплъыкІэу фысиІэм тІэкІу-тІэкІузэ зызэблихъугъ, ижъырэ джуртыбзэмр¹ ижъырэ урымыбзэмр² университетым зыщыскІу-гъэхэм къащегъэжъагъэу. Ижъырэ джуртыбзэр сшІогъэшІэгъонэу, сшІэрэр сшІомакІэу, сишІэны-гъэ хэзгъахъо къэс, нахъ сызыІэпищэзэ сырэкІо. А бзэр джы жъы дэдэ хъугъэ, зыгъэфедэрэри макІэ, арау ижъырэ джуртыбзэм гъэшІэгъонэу хэслъэгъуагъэхэм ащыщ горэхэр къышъозгъэль-эгъу сшІоигъу.

Джурт лъэпкъым имызакъоу адыгэ лъэпкъы-ми итарихъ зэрэкІыхъэ дэдэр шІэныгъэлэжъхэм къаушыхъаты. Лъэпкъым ыныбжъ хахъо къэс, ылъапсэ нахъ куоу макІо, ау илъэс мин пчъагъэ тешІагъэми, бзэм къыхэнэжъы гущыІэхэр ахэр къызхэкІыгъагъэхэр къыбгурагъаІоу.

Джы шъэфыжъэп псыкъиушхоу щыІагъэм цІыфлэпкъыр дунаим зэрэтыригъэкІодыкІыгъа-

---

¹ Ижъырэ джуртыбзэр – джырэ еврейхэм абзэ къыз-текІыгъэр ары. Ижъырэ тхыгъэхэу зигугъ къэсшІырэр Тхъэм итхыгъэ лъапІэу алыгтэ дин инищым: иудаизм, христианство, ислам. Ахэр Библием иапэрэ Іахъ.

² Ижъырэ урымыбзэр – джырэ грекхэм абзэ къызтекІы-гъэр ары. УрымыбзэкІэ тхыгъагъэу Тхъэм итхыгъэ лъфа-пІэу христианхэм алыгтэрэр ары. А тхыгъэхэр Библием иятІонэрэ Іахъ.

гъэр. Шъыпкъагъэ зиІэгъэ Нухъ³ иунагъо закъу ныІэп псаоу ащ къелыжъыгъэр. Нухъ, ишъхъэгъ-ус, якІэлищ, янысищ аІоу псыкъиушхом ыуж Арарат къушъхъэ лъапсэм щаублагъ ящыІэныгъ-акІэ. Ахэм анэмыкІ цІыф дунаим къытенэжъыгъ-агъэпышъ, зэрэхъурэмкІэ, щыІэ цІыф лъэпкъ пстэур Нухъ ыкъуищ ары къызтекІыгъэхэр. Къо нахыжъым Шэм ыцІагъ, агурэм – Хъам, анахы-кІэм – Яфэт.

Тхъэм ыпашъхъэ шъыпкъагъэ иІэу псэушты-гъэ Нухъэ ыкъоу Шэмы къытекІыгъэхэу алыгтэрэ лъэпкъыхэм ащыщэу адыгэхэри слъытэщтыгъэ. Шэмы къытекІыгъэ лъэпкъымэ адыгэхэри ащы-щэу зыкІэслъытэщтыгъэр, ижъырэ джуртыбзэмрэ адыгабзэмрэ **зэфэдэ гущыІэхэр** ахэслъэгъуагъ-эхэти ары. ГущыІэ зэфэшъхъаф пчъагъэ **якъэІу-акІэрэ ямэхъанэрэ** зэтефэхэу бзитІум ахэт. Ахэр сэ зэрэзгъэшІэгъуагъэм фэдэу зыгъэшІэгъон горэ щыІ сшІошІышъ, къэсэтхы. Ижъырэ джуртыб-зэмрэ адыгабзэмрэ уяплъымэ, **глаголхэм язэхэ-ллыкІэхэр зэрэзэтефэхэрэр** олъэгъу. Ижъырэ

---

³ Нухъи ащ къытекІыгъэ лъэпкъэхэми яхыбІагъэу еплъ пегъымбар Мосэ иапэрэ тхыль ия-6-рэ шъхъэм щыубла-гъэу ия-10-рэ шъхъэм нэс. Нухъ – ижъырэ джуртыбзэкІэ зэратхырэр – 𐌆𐌔.

джуртыбзэм иглаголхэм яаффиксхэмрэ ясуф-фиксхэмрэ гушыIэм щыщ шыпккэ хьуггэхэу, ар нахь кIыхьэ зэрашIырэм нэмыкIэу иогласовкэ (имэкъезещэхэр) зэблахьу. Ары ащ фэдэ глагол гъэпсыкIэ зибзэ хэмыт лъэпккхэм, а гушыIэхэр зэхафынышь, зэрадзэкIынэу зыкIашIокъиныр. Ащ нэмыкIэу зэтефэх адыгэхэмрэ джуртхэмрэ яIэщтыггэ **зекIокIэ-шыкIэ хабзэхэм** ащыщхэри: псэлыхьон, Iэуж тын, нысэ къэщэн-къэхьын Iофхэр, хьулыфыггэхэмрэ бзылыфыггэхэмрэ зы Iанэ зэрэзэдыпэмысыщтыггэхэр.

Ау, нахь куоу зэзгъашIэ зэхьум, а зэшищым ащыщэу Хьам зыцIаггэм хьат лъэпккыр кы-текIыггэу зылытэрэ шIэныггэлэжхэм кьатхы-ггэхэм⁴ саIукIаггэ. Ахэм кьаIохэрэм адезггэ-штэнэу кьэзышыжыггэр пеггымбар Мосэ иа-пэрэ тхыль – УблапI.10:6-15.

Тыди щыпсэурэ адыгэхэм ясабийхэм афаусы-рэ цIэхэм ащыщэу ижырэ джуртыбзэкIэ тхыггэ Тэурат хабзэм хэслэггэуаггэхэр джы сэ кьэстхы сшIоиггэу. ГгэшIэггонба, ильэс 3500-кIэ узэ-

⁴ а) Precept Ministries Chattanooga, TN 37422. БСИ. Карта: «Расселение потомков Сима, Хама и Иафета».

б) Библейский Атлас. Тим Даули. Карты «Хардлайнз». РБО. 2003.

кIэIэбэжымэ пеггымбар Мосэ кьытхыжыггэаггэ Тэуратым хэтэлггэо джы кьызнэсыггэм ады-ггэхэм **яIэ цIэхэм** афэдэхэр: Адам, Хьао, Нухь, Ибрахьим, Сара, Исмахьил, Исхьаккэ, Якьуб, Юсыф, Мос, Даут...

Адам – (אָדָם). Апэрэ цIыфэу Тхьэм кьыггэ-шыггэр зыхишыкIыггэаггэр ятIэр ары. Ижырэ джуртыбзэкIэ гушыIэу אָדָם (Адам) кьызтекIыггэр אָדָם (Адама), ащ кьыкIырэр – ятIэ, сапэ, чIыгу (УблапI. 1:26, 2:7). Апэрэ цIыфым кьыхихыггэ цагэм Тхьэм бзылыфыггэр хишыкIыггэаггэ, Адам ащ **Хьао** (חָוֵה) цIэу фиусыггэаггэ.

Ибрахьим (אַבְרָהָם) – ильэс 4000-кIэ узэ-кIэIэбэжымэ шыпккэаггэ зилэу Тхьэм ылы-тэггэггэ цIыф. Ибрахьимэ Тхьэм кьыриIорэр ышIошь хьуггэу цыхьэ фишызэ ыггэцIакIэ-щтыггэ. Ащ Тхьэм шIошьхьуныггэшхоу фыриIэр шыпккээныггэкIэ фильтитэггэаггэ, лъэпккыбэмэ ар ты зэрафишыщтыри Тхьэм ащ кьыриIоггэаггэ (УблапI.17:1-8). Ибрахьимэ ишггэуз ыцIаггэр **Сара** (סָרָה).

Исмахьил (יִשְׁמָעֵל) – мы цIэр фиусыггэаггэ **Сарэ** иунэIут мысыр бзылыфыггэу **Хэггар** Ибра-хьимэ кьыфильфыггэ шггэом. А цIэм кьыкIырэр «Тхьэм зэхихыггэ».

Исхьякъ (רַחֵץ) – *Сарэ* кыльфыгъэ шъаоу Тхъэм Іуагъэр зыдишыгъагъэр ары. Тхъэм Ибрахымэ кырилогъагъ: «Уишъузэу Сарэ шъао кыпфильфышт, о ащ Исхьякъ цІэу фэуусышт; мыкІодыжын зээгъыныгъэ Сэ ащи, ащ текІыштхэми адэсшышт» (УблапІ.17:19-21). Ар кы-зэхъум *Сарэ* кылогъагъ: Тхъэм кысишагъэр щхэны, сикъэбар зэхэзыхырэр щхышт (УблапІ.21:6). Исхьякъ ишъуз ыцагъэр *Рибэкъа*.

Якъуб (יַקֹּב) – *Рибэкъа* кыфэхъугъэ зэтІу-азэхэм ащыщэу нахьыкІэм Якъуб (ПцІыкІэ атекІорэ) фаусыгъагъ. Якъубэ ышнахьыжъ ыль-эдакъэ ылыгъэу къэхъугъагъ, ащ иІахь пцІыкІэ кызыІэкІигъэхъэгъагъ (УблапІ.25:26).

Юсыф (יֹסֵף) – *Якъубэ* иятІонэрэ шъузэу *Рахелы* кыльфыгъэ шъаом «*Юсыф*» фаусыгъагъ (УблапІ.30:24). Юсыф Мысырым гъэрэу ащэгъагъ, ау Тхъэм ауджэ ар зыщелэтым иІахьылхэр зэкІэ ежъ дэжъ ыщэжыгъагъэх. Мысырым Якъубэ кытекІыгъэхэр щыбэгъуагъэх. Аудж кызыщыхъугъэри **Мосэ** (מֹשֶׁה), пегъымбар цІэрыІоу Тэурат хабзэр къэзытхыжыгъэр.

Даут (דָּוִד) – джуртмэ япщы цІэрыІу, илъэс 3000 узэкІэІэбэжъмэ къэхъугъагъэр.

Тильэпкъ лъэпкъ ныбжыкІэу зылытэхэрэм адезгъаштэрэп, сыда пІомэ, икъоу зэхамыфыгъэ Іоф тегущыІэх. Пегъымбархэм къатхыгъагъэхэр, унашъохэу къашыгъагъэхэр адыгэхэм дэгъоу зэрашІэщтыгъэхэм, зэрагъэцакІэщтыгъэхэм нафэ кыитфашы, ахэм ащыщыбэ хабзэ тфэхъужыгъэхэу джы кызнэсыжыгъэми лъэпкъым зэрэхэ-лъышъ.

БзитІум ахэслъэгъогъэ зэтефэрэ гущыІэ зау-мы тхыльым кыщызгъэлъэгъон.

1. Сэлам = שְׁלוֹמִי – ижъырэ джуртыбзэкIэ (древ-евр.яз.) = «шалом»,
ИнджылызыбзэкIэ (анг.яз.) = «peace»,
УрысыбзэкIэ (рус.яз.) = «мир»,
АдыгабзэкIэ (адыг.яз.) = «сэлам»
= «гупсэф» – гупсэф огъот – шIуфэс.

Хабзэ афэхъужьыгъэу джы кызынэсыгъэми адыгэхэр зызэлукIэхэкIэ, шIуфэс мы гущыIэмкIэ зэрахы. Сэлам цыфым кызыуихыкIэ, шIу кыбдэхъунэу зэрэфар къегъэлыагъо. «Сэламым» гупсэф бгъотыныр тэ тиadyгабзэкIэ зэримэхъаным фэдэу ижъырэ джуртыбзэмкIи а мэхъанэр зэриIэр щысэ заулэкIэ къэзгъэлыэгъон. (Сэ къэхьырэ щысэхэм сыкъызтегущыIэрэ гущыIэр къахэсэгъэунэфыкIы *курсивкIэ* бзиппIымкIи⁵).

⁵ Ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэхэр кызыхэсхыгъэхэр Biblia Hebraica Stuttgartensia. ИнджылызыбзэкIэ тхыгъэхэр кызыхэсхыгъэхэр King James Version 1954. УрысыбзэкIэ тхыгъэхэр кызыхэсхыгъэхэр Sinodal Protestant Revised 1994. АдыгабзэкIэ – сэ кызысэдзэкIыгъэх ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэ чIыпIэхэр.

Пегъымбар Мосэ итхыльхэм апэрэу гущыIэу гупсэф кызыщыхафэрэр УблапIэр ары (15:15):

«שְׁלוֹמִי אֲבֹתַי אֲלֶיךָ אֵלֵי אֲבוֹתַי אֵלֶיךָ»

(שְׁלוֹמִי + אֵלֶיךָ = שְׁלוֹמִי אֵלֶיךָ)

«And thou shalt go to thy fathers in *peace*»

«А ты отойдешь к отцам твоим в *мире*»

«Ори уклошт уятэ пIашъэхэр зыдэщыIэхэм гупсэфэу».

Глаголэу мыщ хэтыр зэхэтфын:

אֵלֶיךָ + אֵלֶיךָ = אֵלֶיךָ

уклошт = у + клошт

-ךָ зыфилорэ аффиксыр адыгабзэм дгъэфедэрэ аффикс у- ычIыпI. Огласовкэу мы гущыIэм иIэмкIэ ольэгъу мы глаголыр зыфэдэр: къэклошт уахът, ятIонэрэшъхь, зы пчъагъ (глагол «отойдешь» – 2 лицо, ед.ч., будущ.вр).

А гущыIэ дэдэр нэмыкI чIыпIэхэми пегъымбар Мосэ ащегъэфедэ. ГущыIэм пае, иятIонэрэ тхыль Мысыр.18:23:

«כָּל-הָעָם הַזֶּה יֵלְכוּ אֵלֵימָּוּ יְבֵא שְׁלוֹמִי»

«and all this people shall also go to their place in *peace*»

«и весь народ сей будет отходить в свое место с *миром*»

«мы цыфхэри зэклэ ядэжь кложьщтых *гупсэфэу*».

Джы Сэбурым теплгы сшоиггы пегымбар Даутэ ипчыхьэшхьэ тхьэлэюу Гуггэ орэдхэм ахэтым (4:9):

«אֶשָׁב וְאֶנְדָּב וְאֶנְדָּב וְאֶנְדָּב וְאֶנְדָּב וְאֶנְדָּב»

«I will both lay me down in *peace*, and sleep»

«*Спокойно* ложусь я и сплю»

«*Гупсэф* сиэу сэгьольышь, сэчье».

Гупсэф шгыпкьэр цыфым зигьотыжыщтыр, ежь ыпсэ зыкIэхьопсырэу кьыздэклыггэ чыпIэм, Тхьэм дэжь зыкложькIэ ары. Гупсэф ахигьотэн шлошIэу цыфым ыугьoirэр бэ, ау мы дунаим шиугьoirэ мылькум цыфым гуггэ бэ кыфихьэу мэхьу. Адыгэ унагьом шапуггэ пстэуми зэхыхьгэн фае янэжь-лужьхэм кьалоштыггэ гушыIэжьхэри, Тхьэм ыпашьхьэ зэклэри зэрихьажьыщтыри, мы дунаим зыпари цыф цыкIум тырихьыжын зэримыльэкIыщтыри, псэр кьыздэклыггэм зэриггэзэжыщтыри. Ащ фэдэ гупшысэхэр кьытхьыжыггагь Даутэ ыкьо Сэлмэнэу⁶ зынахь IушщымыIэггэ цыфым: «Зэклэри хьаулуй, а зэклэми

⁶ Мы цIэм адыгабзэклэ нэмыкI кьэуакIи иI - Сэлым. Сыда пIомэ, кьызхэклыггэ гушыIэр: «אֶשָׁב». Ар кьызтекIырэр «אֶשָׁב» = «сэлам» (1Пар.22:9).

псэр гуггум раггахьы» (ДжакIо 1:14). А Сэлмэн цIэрыIом кьылоштыггэхэр адыгэхэм зэрашIэщтыггэр нафэ джы тфэхьу тяджэ зыхьукIэ ащ иушгьый тхыльхэм. Джы тэ гушыIэжь тфэхьужьыггэхэу тэггэфедэх Сэлмэн кьытхьыжыггаггэхэр кьыздэклыггэхэми тьыгупшысэу. Ильэс минищкIэ узэклэIэбэжьмэ *ДжакIокIэ* заджэщтыггэхэ Сэлмэн джы кьызнэсыггэми иушгьыйхэмкIэ зэклэми кьарело Тхьэм шлолIыкIынхэу, Ащ иунашгьохэр аггэцэкIэнхэу, ахэр цыфым ипшгээрлышь. Сыда пIомэ, цыфым ышлаггэр зэклэ дэггуми, дэйми, шгэфыми нафэми, Тхьэм ыпашьхьэ зихьажькIэ, сыд фэдэрэ Iоф пае джэуап ытыжыщт (ДжакIо 12:13-14).

«Сэлам» кьызыуахькIэ «Гупсэф огьот» кьыуаIуаггэм фэд, ау а гупсэфыр тыдэ кьипхыщта? Тэщ пае атхыггаггэм фэдэу джы тяджэ Тхьэм кьыггэкIоггэггэ Пегымбар Хьисэ⁷ кьылоггэаггэхэм. Ахэр кьызшилоггэггэ уахьтэм ыуж ильэс минитIу фэдиз тешIэжыггах. Ащ шуфэс зэрахын фэе шыкIэр иныбджэггухэм ариггашIэ зэхьум мырэушггэу ылоштыггэ: «Унэм шгьу-

⁷ Зыфэдэ щымыIэггэ кьэхьукIэклэ Тхьэм кьыггэхьуггэ Кьоу, дунаим кьытриггэхьэггэу Кьурмэныпхьэ цыфхэм афэхьуггэр ары.

зихьэкIэ, «Тхьэм шьо мы унэм исхэм гупсэф⁸ кьышъуерэт» шьуIуи, шIуфэс яшъух. Унэм исхэм а шIуфэс гушыIэр яфэшъуашэмэ, Тхьэм гупсэф ахэмэ кьаритышт, ау ямыфэшъуашэу кьычIэкIмэ, гупсэфым шъуадэжь кьерэгъэзэжь» (Инджыл. Мт.10:12-13). Джьри Ащ гупсэф зыгъоты зышIо-игъохэм кьариIощтыгъэ: «Сэ сибжь зытешъуль-хьи, кьасIорэр зэжъугъашIэ, сыда Iомэ, сыгу шъабэ, пэгагъи ильэп. ЕтIанэ гупсэф жъугъоты-шт» (Инджыл. Мт.11:29).

Гупсэф

Гупсэф зыгъотхэрэм о уащыщынэу
Тхьэм о ьпашъхъэ узыщихъажьрэм,
Мэхьан ямыIэжьы зэрэхъужьыгъэр,
КIасэ хъужьыгъэу кьычIэмкIынэу,

Узфэбэнагъэхэ мылькуи IэнатIи,
Щыгъын чыIутелъи, напэ шъотелъи,
О дэпхъыжьынышь бгъэпсэолъэнэу
Зыпари щыIэпышь, зямыгъэгъэдел.

---

⁸ Мы гушыIэр ижъырэ Урымыбзэм зэрэхэтыр – **εἰρήνη** (the Hebrew word «shalom»: *peace, health*) = «шалом» = мир = гупсэф.

ТищыIэныгъэу чIыгум щытиIэр,
ГъашIэм ебгъапшэмэ, нэгъэупIэпIэгъу.
УкIэмыгъожьынэу, «аI» умыIожьынэу,
Джы егупшыси, угу Тхьэм о ет.

Жьы кьыеугъащэфэ зыщымгъэгъупш:
Псэу кьыпхильхъагъэр о пхихыжьышт!
Гупсэф щыуиIэнэу гъэшIэн джэнэтым,
Псэр зыдэкIощтым джы егупшыс.

Зымыгъэгужьоу Тхьэр угу кьыгъахъ,
Угу физэIухыри ьукъэбзыжьышт.
Псэу гум ильыгъэр зыкIэхъопсыгъэр
Зэригъотыжьэу гупсэфыжьышт.

2. Шэмбэт = לַשְׁבִּיעַ – ижгырэ джуртыбзэкIэ (древ-евр.яз.) = «**шаббат**»,
ИнджылызыбзэкIэ (анг.яз.) = «**sabbath**»,
УрысыбзэкIэ (рус.яз.) = «**суббота**» –
день покоя,
АдыгабзэкIэ (адыг.яз.) = «**шэмбэт**» =
гьэпсэф – гьэпсэфыгьо маф.

Сыда шэмбэтыр гьэпсэфыгьо маф? Адыгэхэм ямызакъоу нахьыпэм шылагъэ лъэпкъ зэфэ-шафхэми **шэмбэтыр** хагъэунэфыкIыщтыгъ, Тэурат хабзэм ит унашъом тетэу. А унашъом ехьылагъэхэр пегъымбар Мосэ иапэрэ тхылъи иятIонэрэ тхылъи арытых:

וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

«and He *rested* on the seventh day»

«и *почил* в день седьмой»

«*зигьэпсэфыгъ* яблэнэрэ мафэм» (УблапI.2:2).

«Тхьэм ынэшIу щифагъ яблэнэрэ мафэм, мэфэ лъапIэуи ар ышыгъ, сыда пIомэ, а мафэм Ар **гьэпсэфыгьом** хэтыгъ» (УблапI.2:3).

А гьэпсэфыгьо мафэм пае унашъо цIыфхэм Тхьэм къафишыгъагъ: «Яблэнэрэ мафэм зыпари умышIэ, Зиусхьанэу уи Тхьэ фэгъэхьыгъэ **шэмбэтышъ**, хэгъэунэфыкI» (Мысыр.20:10).

Мы дунаим ехыжыгъэ цIыфым раIуалIэу пчъагъэрэ зэхэтэхы: «Ащ зигьэпсэфыжыгъ». Гупсэф шыпкъэр дгъотыгъэу гьэпсэфыпIэ зыщыдгъотыщт чIыпIэм ехьылагъэу Инджылыми итхагъ гьэшIэгъонхэр:

Тхьэм яблэнэрэ мафэм зызэригьэпсэфыжыгъэм фэдэу, Ежъ изыгьэпсэфыпIэ Тхьэм ицIыфхэри рищэщтых, хэт щыщи Тхьэм изыгьэпсэфыпIэ ихьэрэм иIоф ыухыгъэу зегьэпсэфыжыгъэм фэдэу. Арышъ, а зыгьэпсэфыпIэм тызэрихьащтым ыуж тижъугъэт. Тятэжъхэр Тхьэм едэIунхэу зэрамыдагъэм фэдэу, тэ тшыщ горэ Тхьэм емьдэIоу орэмышъу. Армырмэ, Тхьэм изыгьэпсэфыпIэ тыхьащтэн. А зыгьэпсэфыпIэм икъэбар ахэмэ зэранэсыгъэм фэдэу, тэри къытэнэсыгъ. Ау ахэмэ къэбарышIоу зэхахыгъэм ишIуагъэ къякIыгъэн, сыда пIомэ, а къэбарышIур зызэхахым, ашIошъ хьугъэн. Ау тэ ишIошъхуныгъэ зилэ хьугъэхэр ары ныIэн Тхьэм изыгьэпсэфыпIэ ихьащтхэр (Инджыл. Евр. 4:1-11).

Тхьэм иунашьоу яблэнэрэ мафэм фэгъэхьыгъэр зэхэтфыгъэ. Адэ джы мэфэгъэпсэу тилэм ияблэнэрэ мафэм сыда Тхьаумаф зыкырагорэр? Сыда адыгэхэм шэмбэтым кыкылъыкорэ мафэр агъэлапи, Тхьэм имафэклэ зыкледжагъэхэр? Мы упчлэхэм бэрэ сэ сагъэпагъ, сыда плэмэ Тхьэм щыщынэщтыгъэ адыгэ лъэпкъым ауштгэу зыкышлыгъэр кызыгурылощтыгъэп.

Тарихьым тэрэзу ухаплэмэ олъэгъу тизэман кызыхьэгъэ лъэхьаным щыхьугъэгъэ къэбархэр. Тарихьыр зэман зэманэу зетефыгъэ. Дунаим кытехьухьэрэм епхыгъэу зэманхэр зэтыраутых. Джы тызыхэт зэманым илътэн зыщаублагъэр илгэс минитурэ тлокырэ хьугъэ (урысыбзэклэ: 2020 год от РХ). Тхьэм цыфхэм къафигъэклощтгэу зыфилогъэгъэ Къэгъэнэжыакор кызегъаклом ыуж кьалытэнэу аублагъ тизэман иилгэсхэр⁹. А Къэгъэнэжыаклом Тхьэм иунашьоу зегъэцаклэм ыуж Ар лагъэхэм къахигъэтэджыкыжыи Тхьэм дищэежыгъагъ. Мыщ ехьылагъэу чыплэ пчагъэ Инджылым ит: «Тхьэмафэм иапэрэ мафэм нэф кызыэшым, бзыльфыгъэхэм мэлэшлу зыпихырэ щыфэн дагъэ-

⁹ Хьисэ Къэгъэнэжыакор кызыщыхьугъэм кыщаублагъ тизэман иилгэсхэр кьалытэнэу (Летоисчисление нашей эры начали от рождения Спасителя Иисуса Христа).

хэр алыгъэу къэунэм зычлахьэхэм, Зиусхьанэу Хьисэ ихьадэ члагъотэжыгъэп. Ар зыфахьын амышлэу щытхэзэ, зэплгэхэм, щыгъын фыжыбзэклэ фэпагъэхэу литлу апашьхэ кыиуцуи къарауагъ:

– Лагъэхэм адэжь псаум сыд пае шьущылыгъы хьура? Ар лагъэхэм къахэтэджыкыжыгъ. Моуштгэу кызыэрэшьюилогъагъэр шьугу къэжыугъэ кыжь: «Цыф Лъэпкъым ы Къо псэклодышлэхэм аклэхьаныр кыпыщыль, къащыми тыраулулэнышь, ящэнэрэ мафэм лагъэхэм къахэтэджыкыжынын фай» (Лк.24:1-6). Мыщ ехьылагъэхэр мы чыплэхэми ахэбготэшт: Мт.28:7, Ин.2:22, 1Кор.15:20. Джа уахьтэм кыщегъэжыагъэу Хьисэм къафишлагъэр агухэм къагъэкыжынынэу, а Иофхэм шыхьат афэхьугъэхэр зэлуклэщтыгъэх, Ащ къазэрэрилогъагъэу пчыхьэшхьашхэри ашыщтыгъэ. Ауштгэу тхьэмафэм иапэрэ мафэм ахэм агухэм рэзэныгъэр илгэу тхьэлъэлухэр ашы зэпытыщтыгъ, аузэ а мафэр Тхьэм имафэ хьужыгъэ. Ахэм алгэгъугъапэти Хьисэр лагъэхэм къазэрэхэтэджыкыжыгъэр, ашлошы хьугъапэу ежхэри уахьтэр кысысыклэ кыгъэтэджыжынынхэш, Тхьэм ыпашьхэ кызыэрэригъэуцожьыщтхэр къэбарышлоу кырахьакыщтыгъэ. Тхьэм ыпашьхэ имыуцожьын цыф кызыэрэмыхьурэр ахэм ашлэщтыгъэ.

3. Къурмэн = ႳႳႳ – ижырэ джуртыбзэкІэ
= «**къарбан**»,
ИнджылызыбзэкІэ = «**offering**»,
УрысыбзэкІэ = «**жертва**»,
АдыгабзэкІэ = «**къурмэн**» –
Тхьэм пае ашырэ къурмэн **тын**.

Къурмэным имэхьанэ тыгу къэдгъэкІыжыным пае тыхэплъэн пегъымбар Мосэ къытхыжыгъагъэ Тэурат хабзэм. ГушыІэу ႳႳႳ (**къурмэн** зыфатІорэр) анахь бэрэ къызыхафэрэр пегъымбар Мосэ иящэнэрэ тхыль ары. Къурмэнэу Тхьэм фашыщтри зэрашыщт шыкІэри къыриІотыкІызэ, тхылым гушыІэр 40-рэ къыхафэ. ПсэкІод зышІэрэр лІэн фэягъ, ау къурмэншынкІэ япсэкІодшагъэхэр апцыныжын альэкІынэу гугъапІэ цыфхэм Тхьэм къаритыгъагъ. Ащ пае къурмэн Тхьэм фашынэу шытыгъэр ябылымхэр ары, ауштэуи ашыщтыгъ.

Тхьэм ыгъэльэпагъэ пегъымбарэу Ибрахым ыушэтыгъагъ, ащ Ежъ къурмэн къыфишыпэщтмэ шІудэдэ ыльэгъурэу ыкьо класэу Исхьакъ. Тхьэм иунашъохэр Ибрахымэ ыгъэцэкІэнэу хьазыр зэ-

пытыгъ, ащ ыкьо шъэжыер тырицэгъахэу уашъогум макъэ къыІукІыгъ: «КІэлэхьум пІэ темьщай, ащ зи емьшІ! Джы Сэ сэшІэ о Тхьэм узэ- рэщыщынэрэр, сыда пІомэ Сэщ пае о пкьо, пкьо класэ ушъхьасыжыгъэп!» (УблапІ. 22:11-13). Ежъ Тхьэм Къурмэн шыпкъэу цыфхэм къафишыщтым Ибрахымэ икъурмэн фигъади ащ осэшхо фишыгъ.

Джурт гушыІэу ႳႳႳ = «**къарбан**» зыфатІорэр джа джурт къэІуакІэр зэриІэу КъэбарышІоу Марк урымыбзэкІэ къытхыжыгъагъэм хэтэлыагъо. Мы чыпІэм къурмэным епхыгъэу мытэрэзэу ашІэрэр Хьисэ къарегъэльэгъу: «Шъуятэжъхэм къакІэныжыгъэ хабзэхэр жьугъэцэкІэнхэм пае, Тхьэм иунашъо лъэныкъогъазэ шъошы. Сыда пІомэ, пегъымбар Мосэ ыІуагъ: «Уятэрэ уанэрэ лъытэныгъэ афэшІ ыкІи хэти зятэ е зянэ ІакІэ тегушыІэрэр шъуукІын фае». Ау шъо шъоІо: «Сэ тынэу шъо шъостын слъэкІыщтыгъэр джы **къурмэн** Тхьэм фэсшыщт ыІоу, цыф горэм ятэ е янэ риІомэ, ащыгъум а цыфым ятэ е янэ зи фимышІэн фит». Ауштэу шъушызэ, шъуятэжъхэм яхабзэхэу шъо шъукъохэм къафэжъугъанэхэрэмкІэ Тхьэм къышыуиІуагъэхэр ІушъогъэзыкІых. Ащ фэдэ Іаджи шъошІэ» (Инджыл. Мк.7:9-13).

4. Пэрыщыт = לְשֵׁנֵי־רֵיבֹּקִים – ижьырэ джурты-
бзэкIэ «**бэрыщыт**»,
ИнджылызыбзэкIэ – «**In the beginning**»,
УрысыбзэкIэ – «**В начале**»,
АдыгабзэкIэ – «**Пэрыщыт**» – **УблапI**.

Гьунэ зимыIэу дунайшхор кьэзыгъэшIыгъэм
сыдэуштэу кьыгъэшIыгъа? Яплъ апэрэ гушыIэ-
хэу кьызэриублэрэхэм пегъымбар Мосэ иапэрэ
тхылърэ Инджылым дэт яплIэнэрэ тхылъымрэ.
Тури ижьырэ джуртыбзэмкIэ кьызэриублэрэхэр
мы гушыIэ дэдэр ары: לְשֵׁנֵי־רֵבֹּקִים – Пэрыщыт = Убла-
пIэм.

«**УблапIэм** Тхьэм уашьомрэ чыгумрэ кьыгъ-
эшIыгъэх» (УблапI.1:1).

«**УблапIэм** дэжь Псалъэр шылагъ. Ар Тхьэм
дэжь шылагъ, а Псалъэри Тхьэр арыгъэ. УблапIэм
щегъэжьагъэу а Псалъэр Тхьэм дэжь шылагъ (Ин-
джыл. Ин.1:1-2). «Тхьэм а Псалъэм зэкIэри кьы-
ригъэгъэхьугъ. Тхьэм кьыгъэхьугъэ пстэумэ
ащыщэу а Псалъэм кьыримыгъэгъэхьугъэ зи

шыIэп. МыкIодыжьын шыIэныгъэ а Псалъэм
хэлыгъ, а шыIэныгъэри цIыфхэм нэфынэ афэ-
хьугъ», – кьеIо Инджылым (Инджыл. Ин.1:3-4).

Пэрыщыт

Тхьэшхом и ПсалъэкIэ зэкIэ кьегъэшIы,
Пстэуми а Псалъэр апэу Ащ ешы.
ЩыIи шылагъи, джыри шыIэшти,
Ар пэрыщыты зэкIэм афешы.

Сыд фэдэ кIуачIэкIэ Тхьэр кьэлэбагъа?
Ащ фэдэ упчIэ зэгорэм уилагъа?
ЗэкIэ зэльэIурэу, зэкIэ зыльэкIырэм,
Кьытфешы псалъэ, Псалъэр кьытфехы.

Хэт ыльэгъугъа? Хэт ыгу кьихьагъа?
ЦIыфхэм аIонба: ащ фэдэ хьугъа?
Ау тэ джэуап джы Тхьэм кьытетыжьы:
«Мары, сыщытэу угу сыкьытео».

Угу физэIупхымэ, гупсэф бгъотышт.
Тхьэр кьилэбэнышь, угум рихышт:
Гугъуи гумэкIи, гукъани гухэкIи,
Гукъауи гунахы, гууз кьызхэкIи.

КІуачІэ уимІэжъмэ кыпхильхьяжын.
Нэшъу ухъугъэмэ уигъэплъэжын.
Псэу кыпхильхьягъэм Ар кьепсэлъэн,
Гур цыкІу хъугъэмэ ыгъэгушхон.

Уахътэр кызысырэм, о укъэмышт.
Псэу гум рильхьягъэм кыльыкІожьышт,
Тхъэу хэзыльхьягъэм псэр хихыжышт,
ГъэшІэн мыухыжыым ар хицэжышт.

УпчІэхэр сапашъхъэ кьиуцорэм къэс, гупшысэ
мыухыжъхэр сиІэх, джэуап горэхэри сыгу кь-
ехъэх. Джэуапэу сиІэхэмкІэ кыыздезымыгъэштэн-
хэри шыІэшт, ащ Іо хэлъэп, ау гъусэ кыисфэхъун-
хэри шыІэнба. ГушыІэу «Псалъэ» зыфатІорэм
кьибгъэкІын плъэкІышт мэхъанэхэу Тхъэм кыис-
фызэІуихыгъэхэр мары:

Апэрэр: Псалъэ – פְּסָלְמָ – псэхэр зэрылгыр ары =
псэр псалъэм иль. Псэр зэрылгынын ыльэкІыщтыр
ары.

ЯтІуанэрэр: псалъэ – פְּסָלְמָ – псэм ехылыІэгъэ
Іофхэр кьало зыхъукІэ псалъэ къашы.

Цыфэу къэзыІорэмрэ кыІорэмрэ ялыты-
гъэу зетепфын плъэкІышт тиглаголхэр: **кьэпсэ-
лъагъ, кьэгушыІагъ, кыІуагъ.** Сэ сишІошкІэ

глаголэу агъэфедэщтыр кьалоштым имэхъанэ
ельытыгъэу кыхахыщтыгъэ:

- «**кьэпсэлъагъ**» е «**Псалъэ**» кышыІыгъ.
Тхъэм **псалъэ** кьешышъ, цыфхэм кьалъэ-
Іэсы, Зиусхъаным **ипсалъэ** Ибрам кызэр-
эльыІэсыгъагъэм фэдэу (УблъапІ.15:1).
МыкІодыхэу кьэзгъэнэжынынхэ зыльэкІышт
псалъэхэу пегъымбар Мосэ кышыІыгъа-
гъэхэр кызэриублэрэхэр: «Мары **псалъэ-
хэр...**» = ׀ִלְמָה הִיאַ פְּסָלְמָ = («Сии суть **слова...**»
Вт.1:1).

Тхъэм дунаир ПсалъэкІэ кыгъэшыІыгъ
(Гугъэ орэд.32:6).

- **кьэгушыІагъ** – гум кьикІырэ гушыІ – гу-
шыІ = гум ышыІэрэр = гум зэхышІэрэр
кьеІожы – цыф гупсэм **игушыІ**. Гум зэ-
хышІэрэр цыфым кы-гу-рэІо. «Жэм кы-
дэкІырэр гум илгыр ары» (Инджыл.
Мт. 12:34). Гум епхыгъэу адыгабзэм гушы-
Іабэ хэт: сыгу рехы, сыгу кьео, сегупшысэ,
сыгушыІагъ, гухэкІ, гумэкІ, гухахъу, гу-
гъум хэт... Тхъэм итхыгъэ лъапІэхэм арыт:
«ЗэкІэмэ апэ угу фэсакъ, сыда пІомэ ар
гъэшІэным ипсынэкІэчъ» (Ушъый гъэсэпэ-
тх.4:23). Цыфым изэхашІэхэр зэкІэ **гум**

епхыгъ. Цыфыр ыгу илтым тетэу мэпсэу. Цыфым ыгу илтыр Тхьэр ары нылэп зыльэ-гьурэр. Ар кыушыхьатэу Хьисэ кьариЮ-гьагъ: «... мыщ фэдэ гухэль бзаджэхэр сыда шыугухэм зыкларылтыр?» (Мт. 9:4). (Адыгэхэм ясабийхэр агъасэщтыгъ мыбгэнхэу, мышьугъонхэу, мытыгъонхэу, мыхьонэнхэу, пцы амыусынэу, сыда пЮмэ Тхьэм иунашьохэр дэгъоу ашлэщтыгъэ).

- **кылуагъ – Ю** – Юн – Юпэм кыитекЮрэр – бзэгум кыЮрэр – Юм Ю кьекы – псэЮ-дышлэ цыфым **кыЮрэ** пстэур бзэгухьан, ащ **кыЮрэм** Юшыгъэ хэлэп. **КьеЮ** емыгупшысэу, арышь **кыЮрэр** акьылынчъагъ. «Юшым ыбзэгупэ шлэныгъэр тель, делэм иделагъэр ыжэ кьыдэтэкъу» (Ушьый гъэсэпэтх. 15:2). Адыгэхэм кьагурылоштыгъэ Юпэм кыитекЮрэ пстэум узэрафэса-кьынэу щытыр. Ар кьаушыхьаты тигу-щылэжхэм: «Чатэм пиупкЮрэр мэкыжы, жэм пиупкЮрэр кыжырэп», «Жэм уфэмы-сакъымэ, птыкьын клэпсэ щегъэладэ».

Псалъэр цыфым и Псалъыху

Псалъыху – псэм лыхьурэр ары. Псэм Псалъэр ипсалъыху. Псалъыхор псэм лэхьу Тхьэм дэжь ыщэжыщтышь. Псэхэр кьахэзыль-хьэгъэ Тхьэм псэхэр еугъоижышь, кызэрихыгъэ Псалъэм релъхьажыых. А гъогу закъоу Тхьэм еклурэм, техьащтми темыхьащтми шъхьадж кь-ыхихыщтымклэ шъхьафитныгъэ ил. Тхьэм зынэб-гыри ригъэзырэп ащ фэдэ клэжыклер хихынэу. А Кьурмэн тфэхьугъэ Псалъэр зышлэш хьурэр ары нылэп гушлэзэ кызыпэгъокыщтыр. Ащ фэдэ мэхьуа зылонхэри щыл. Арау, хэт ахэр зэхэзы-фынэу фаер? Сэ кьэстхырэхэр Тхьэм кьысфызэЮ-ихыгъэу бзэм хэслъагъорэр ары. Сэ зыпари бзэм хэслъагъэп. Адыгабзэм щыщ гущылэхэм язэх-эльыклэ уналэ зытеудзэклэ, Адыгэхэр Тхьэ шып-кьэм зэрэфэлажэщтыгъэхэр кьаушыхьатэу гу-щылэ пчъагъэ, бзэм хэогъуатэ. Ахэм ащыщхэр мы тхылым кьыдэзгъэхьагъ.

Тхьэм Псалъэу кьытфишыгъэм ехьыллагъэу мары Инджылыми итхагъэхэр: «Тхьэм и Псалъэм гъэшлэн мьухыжырэ лыкыныгъэшхорэ хэль. Ар чэтэ чаным нахь нахь чан. Цыфым икууплэ нэ-сэу гумрэ псэмрэ зыщыгощыгъэмрэ, кьупшь-

хьэхэмрэ куцыхэмрэ апхырэкышь, ащ игупшысэхэри игухэльхэри зехефых» (Инджыл. Евр.4:12).

Мы дунайшхор къэзыгъэшлыгъэ Тхьэм ымышлэшъун щылэп. Псэу цыфхэм къахилъхьагъэхэр ымыгъэклодыжбынхэм пае, Къэгъэнэжъакло афэхъунэу Псалъэу Тхьэм илэр къытфырегъэхышь, цыфыпкъым къыклоцлогъахьэ. Ауштэоу цыфхэм Тхьэр къадэгущылэнэу рехъухьэ, сыда помэ пегъымбархэмкIэ къарилощтыгъэхэр къагурыложыщтыгъэп. Тхьэм цыфхэр лъэшэу шлу зэрилъэгъурэхэр бэрэ къагуригъало шлоигъуагъ, ау къедэлужыщтыгъэхэп. Цыфыгъэ зыфалорэр къахэмынэжыгъэу, Тхьэри ащыгъупшэжыгъэу, хьайуан псэукIэ яIэ хъужыгъэу цыфхэр зэшъугъуштыгъэх, зэпыищтыгъэх, зэрэшхыжыщтыгъэх. Тхьэм къыгъэшлыгъэ цыфхэм гукIэгъушхоу къафыриIэм къыхэкIэу Къурмэныпхьэ ЛъапIэ къафешы. Ащ ехыллагъэу Инджылым итхагъ: «Тхьэм дунаим ицыфхэр шлудэдэ зэрилъэгъугъэхэм къыхэкIэу, зыфэдэ къэмыхъугъэ ы Къо закъо ытыгъ. Хэти Тхьэм ы КъокIэ шлошъхъуныгъэ зилэр, мыкIодэу егъэшлэрэ щылэныгъэр иIэ хъуным пае» (Ин.3:16).

Бзэм щыщ гущылэхэр къызхэкIыгъэн ылъэкIышты горэхэр къахэохы, хъугъэ-шлагъэхэм гуфа-

плъэу ухапльэмэ. Зы бзыу лъэпкъ горэм **тхьаркъокIэ** Адыгэхэр еджагъэх? Сыда? Ар гущыитIоу зэхэлъмэ афэд: **Тхьаркъо** = голубь = $\eta\lambda\iota$ = *περίστερά*. Тхьаркъо = Тхьар + къо. Мыщ гу лъысзэгъэтагъэр Инджылым къысыджыкIыгъэ къэбарыр ары: Тхьэм цыфхэм къафыригъэхыгъэ Къур-мэныпхьэр къаригъэльэгъуным пае, Тхьэм ыпсэ бзыу теплъэ иIэу Хьисэм ышъхьагъ къыригъэбыбэгъагъ. Ащ дэжыым Тхьэр ошъогум къигушэIыкIи къылогъагъ: Мары Сэ шлу слъэгъурэ Скъо класэу сыгу зэлурэр. А бзыур **тхьаркъом** фэдагъ (Инджыл. Лк.3:22; Мт.3:13-17; Мк.1:9-11; Ин.1:32-34). Илъэс заулэкIэ илъэс минитIу хъушты мы къэстхыгъэр зыхъугъагъэр. Тхьэу зэкIэ зылъэкIышъурэм, Къо класэу къыгъэкIуагъэр къыгъэунэфыгъ, а бзыу цыкIумкIэ. Ащ шырагъэжъэгъэн фае Адыгэхэм ащ фэдэ бзыу лъэпкъым **тхьаркъокIэ** еджэнхэу. Тхьэркъо цыкIур (Тхьэр-Къо) джы мамырныгъэм итамыгъэ хъужыгъэ. Гупсэф къытэзытын зылъэкIышты Тхьэм ы Къо класэр Псэлъыхъоу мы дунаим къытыригъэхьагъ псэхэр ымыгъэкIодэу ыугоижбынэу. Ащ тэ Къурмэныпхьэ зытфишлыжыгъ, уасэ лъапIэкIэ тищэфыжыгъ, Тхьэм дэжъ тыкIожын тлъэкIынэу. Къурмэн тфэхъугъэ Псалъэм имыль псэр Тхьэм ыпашъхьэ

ихъажьын ыльэкIыщтэп. А Къурмэным ыльэу тфигъэчъагъэр зильэгъукIэ псэхэхыр IокIыжьы. А зы гъогу закъор ары Тхьэм ыпашъхъэ уизы-щэжыщтыр. Ауцтэу Тхьэм ыгъэпсыгъ, ащ зи хэпшыхъажьын плъэкIыщтэп. Ахърэт мафэхэм ахэр зэкIэ нафэ къэхъужьыщт.

Псапэр Тхьэм игуап

Псэпэ шIэгъабэ уиIэным мэхъанэшо раты-щтыгъэ тятэжъхэм, сыда пIомэ, псапэм къикIырэр псэм ыпэ итэу кIорэр ары.

Псапэ = ишышагъэу псэм ыпэ итыр = добрые дела, идущие впереди человека. «Псэ зимыIэ пкъыр зэрэлагъэм фэдэу, шышагъэхэр зимыгъ-усэ шIошъхъуныгъэри лагъэм фэд» (Инджыл. Якъуб.2:26).

Адэ сыд Тхьэм имыгуапэр е ымыдэрэр? Гунахьымрэ псэкIодымрэ.

Гунахьымрэ псэкIодымрэ

ПсэкIодыри дэи, гунахьыри дэи зыкIаIоштыгъэр сыда тятэжъхэм? Ащ ямэхъанэхэр сыда зэрэ-зэтекIыхэрэр? Сэ сызэрэхапльэрэмкIэ:

Гунахь = грех **не к смерти** = гур дэзыхыыхы-рэ Iофхэу цIыфым хэукъоныгъэу ышыгъэхэр ары. Псэр ахэм агъэкIодырэл.

ПсэкIод = грех **к смерти** = псэр зыгъэкIодырэ Iоф. Ащ кыхэкIэу псэкIодыр нахь дэй, гунахьым нахьы.

ЦIыфым гунахьы псэкIоди ымышIэнэу Тхьэр гум къеIабэшъ зэблехъу. Тхьэм лъэшэу гъунэ кы-льефы гум икьэбзагъэ, гур егъэжъужьы, фэбагъэ кырилъхъэ, псэр ащ илбынэу кырильхъагъэшъ. Тиадыгабзэ пкIэнчъэу хэтэп гум епхыгъэу гу-щыIабэ. Гум нэ иIа плъэнэу? Тынэхэм альэгъурэм ащыщэу кыхэтхырэр гум рихьырэр ары. Зэхэ-тхырэмэ ащыщэу гум зэхихыгъэр ары къудгу-рыIорэр, гум къинэжьырэри, тыгу къэкIыжьы-рэри.

5. Ахърэт = תַּיְתָרְיָא ижъырэ джуртыбзэкIэ = «ахъарыт»,
ИнджылызыбзэкIэ = «in the latter days»,
УрысыбзэкIэ = «последние дни» –
день Господень,
АдыгабзэкIэ = «ахърэт» – ахърэт
мафэхэр – *лахъ-рыт* мафэхэр.

Аужырэ мафэхэу Тхьэм шъхьадж илахъ зыщаритыжыщт мафэхэр ары тызтегущыIэрэр джы. Ахърэт мафэхэр¹⁰ зэрэщыIэщтыр джырэ ныбжыкIэхэм ашIэрэп. Нэжъ-Iужъ зэрыс унагъом щапIугъэм зэхихыгъэн фае ахърэт мафэхэр кызыэрэкIощтхэр.

Пегъымбар Мосэ иятфэнэрэ тхыль (урысыбзэкIэ – Вт.31:29) теплымэ: תַּיְתָרְיָא הַיָּמִים – **а ахъ-**

¹⁰ А мафэхэм Къурмэныпхъэ лъэпкъ пстэуми зафэзышIыжыгъагъэм хыкум зэкIэми атыришIыхъащт. Тхьэм цIыфхэм Къурмэныпхъэ афишIи Псалъэу кыыригъэхыгъагъэу джыри кьэкIощтыр ары. Ар Библием иятIонэрэ Iахьым (Инджылым) зэрэхэтыр – Χριστός – Христос, Библием иапэрэ Iахъ зэрэхэтыр – מָשִׁיחַ – Мессия.

рэт мафэхэм, еIошь кьетхы. ЗэрэхъурэмкIэ, ащ фэдэ мафэхэр кызыэрэкIощтхэр Тхьэм Мосэ кыыгуригъэIогъагъ. Мыщ нэмыкIэу пегъымбар Мосэ ияплIэнэрэ тхыльи (урысыбзэкIэ – Чис.24:20) кыыщело: «...апэ итыгъэ Амалыкьо (מְלִיךָ) лъэпкыыр **ахърэт мафэм** ыгъэкIодыпэщт».

Пегъымбар Даутэ иорэд лIапIэхэр Сэбур зыфатIорэ тхыльым хэхъагъэхэу Тхьэм и Тхыгъэ ЛъапIэхэм ахэт. Даутэ игугъэ оредхэмрэ игъыбзэхэмрэ зышIэщтыгъэ Адыгэхэм кьагурыIощтыгъэ цIыф хыем гупсэф зэригъотыжыщтыр:

וְרָאָה יִשְׂרָאֵל בְּיֵצֵאתוֹ מִן הַיַּם הַיָּבֵשׁ

«Mark the perfect man, and behold the upright:
for the end of that man is peace» (Ps.37:37).

«Наблюдай за непорочным и смотри на праведного, ибо **будущность** такого человека есть мир» (Пс.36:37).

«Мысагъэ зимыIэм кIырыплъ, еплъ цIыф хыем, сыда пIомэ **ахърэтым** ащ иIэщт гупсэф» (Оред.36:37).

Ахърэт мафэхэм яхылыIэгъэ усэу Тхьэм сыгу кыырилъхъагъэри мы тхыльым кыыдэзгъахъэ сшIоигъу:

Ахърэт маф

«Гъыбзэ орэдэу тилэм фэдизэу
Тета дунаим зы лъэпкъы илэу?
Тхьапш ехыжыгъэр тилъэпкъ щыщэу
Къинэу телъыгъэр ымьщэчышьоу?»

Жэм къыдэмыкIэу, ау ыгум илъэу
Сятэжы янэ бэрэ хэтыгъ.
Къэзыухъумэни зыкъоуцожыни
Ащ имыIэжъэу бэрэ къыхыгъ.

Синэнэжъ класэм ыгу дэшъуагъэу
Къиныр лъыщIагъэу бэрэ дэльыгъ.
ШъхъэегъэзыпIэ Тхьэр ышIыжыгъэу
Игукъэуабэхэр ритыжыщтыгъ.

Тхьэу ыгу илтым клуачIэр къыритэу
Ахърэты мафэхэм ригъэплъыщтыгъ.
Тхьэу анахь зафэм аритыжыщтэу
Пыйхэм яхъакъыр къыриIоцтыгъ.

Ащ фэдэ къабзэу Тхьэм сегъэгугъэ.
Хэтми гу къабзэ Тхьэм джы фыриIэу,

Мы чIыгум текIэу дунаир зыхъожьрэм,
Ахърэты мафэхэм тыIукIэжыщт.

СэшIэ нэнэжъэу Тхьэм дэжъ кложыгъэм
А мэфэ лъапIэхэм сыIукIэжыщт.

6. Татэ = אבא – ижырэ джуртыбзэклэ «**Татэ**»,
Инджылызыбзэклэ = «**Father**»,
Урысыбзэклэ = «**Отец**» – Отче,
Адыгабзэклэ = «**Татэ**» – Тятэ.

Мы гушыэм сыкытегушыэнэм ыпэклэ сэ кьасло сшлоигъу джы сэ еплъыклэу силэхэм афэдагъэхэп силагъэхэр илгъэс тлокырэ тфырэклэ узызэклэбэжыклэ. Сэ кьезгэклуцтыгъэп Тхьэм зыфэбгъэзэнышь, уятэ фэдэу удэгушыэнэу. Ау шульэгъоу Тхьэм цыфым кыфырилер зэрэиныр зызэхэсшагъэм шегъэжыагъэу сиеплъыклэ зэблэхьугъ. Арышь, орэдыло цларылоу Пэрыд Ибрахымэ «Татэ», ылозэ Тхьэм еджэ зыхьуклэ сынэпсыхэр кьегъакло. Мы орэдым ори уедэлун плъэклышт интернетым ухахэмэ. Кыхэгъэщи Фрид Авраам (פריד אברהם – Пэрыд Ибрахым) иорэдэу «אבא» = «Абба» зыфиорэм едэлуи зэхэпхышт, Тхьэм зызфигъазэклэ гушыитлоу ащ ыгъэфедэрэхэр:

- ✓ «אבא» = «Абба»,
- ✓ «טאטא» = «Татэ».

Мы дунаим Хьисэ теты зэхьум моуцтэу Тхьэм шьуелъэлу зэрилощтыгъэри Инджылым итэлыагъо: «О Тятэ льяпэу уашьом щылер! Пцлэ цыфхэм агъэляпэ орэхьу. Уитетыгъошхо кьэрэклэ. Узыфаер уашьом зэрэщыхьурэм фэдэу, чыльэми щэрэхьу...» (Инджыл. Мт.6:9-13). Тэ тыкьэзгъэшыгъэу Тхьэу ташьхьагъ итым гуклэгъоу кытфырилер ины дэд. Тым исабий шу зэрильэгъурэм фэдэу шу тельэгъу. «Татэ», – тлозэ теджэми емыклэ зэрэхэмылгыр Инджылым итэлыагъо. Тхьэм ишульэгъу цыфхэм кьаригъэлъэгъугъах Кьурмэн Льяпэлер кьыригъэхи, Ащ лъэу ыгъэчъагъэмклэ тиукъэбзыжьи, тызещэфыжкым. Арышь, джы дунаим тытетыфэ тегупшысэн фае, псэ занэу тилер, игъо кызысырэм, Тхьэм и Псалъэм ихьяжын ыльэклынэу. Гуркъагъэклэ Тхьэм тыпэуцужыгъэу кычлэмыкыжынэу, джы тыгухэр физэлутэжыгъэх.

Тхьэр шьябэу кыисэлушьяашьэ

Тхьэр кьэлушьяашьэ, сыгу ар зэхехы
Фэгуитлу сишыгъэу сыгучлэ рехы,
Ащ цыкы-цыкылоу кьызгурегъало,
Сыд гуцэ сшэн джы Ащ сэ сегъало.

Сыгу илы пстэур джы Ащ кьельэгъу,
Сегъэгужыые сыгу кьегъэушьэбышь.
Тхьэр ы Псэ льяпІэкІэ кысэІушьашьэ,
Сиadyгагъэ гъунэ кылыефышь.

Тхьэм есэхьылІэ гукъэо пстэур,
Псэу сыгу илтым кьыдэгущыІэшъ.
Гугъур гугъапІэкІэ кысфызэблехъу,
Джы сэгущІожьы сыгу кьелэтыжьышь.

Гур кыызэблехъу

Цыфы жьалымыр сэ кысэкІуалІэ,
Гужь кысфыриІэу сыгу кыыхэуІэ.
Ау кІочІэ шІагъо Тхьэм сэ кысхелъхъэ,
Ем сытекІонэу шІур сыгу кыырелъхъэ.

Ыгу ащ Іэ шъабэкІэ Тхьэм егъэушьэбы,
Ижьалымагъэ ащ Тхьэм ыгу кыырехы.
Джы ышІэжьыщтыр ащ ымышІэжьэу,
Цыфы жьалымыр сэ сбгъодэкІыжьы.

Бзэр лъэпкъым ыпс

Адыгэхэу иныдэльфыбзэ зэзыгъэшІэнэу фаер
макІэ мэхъужьы. Ауштэу зэрэхъужьырэр сыгу

лъэшэу къео. Сигупшысэхэм кІэщ мычъыябэ
кысагъэкІугъ, гупсэф кысэзымытырэу сыгум
илъхэр джы тхьапэм кыитесэтхэ:

Адыгагъэр тьдэ кыитхыгъа?

*«Тэ адыгагъэр тьдэ кыитхыгъа?» –
СэІошь, сыхаплэ тиныдэльфыбзэ,
Тхьэм кыитІуилъхьагъэу тиadyгабзэ
Хэслъагъо сшІоигъоу ар кыыздитхыгъэр.*

Сэ сигупшысэхэр гум кьебыбыкІых,
Бзыужыыеу ахэр сэшъхьагъ щэхьарзэх,
Тиadyгагъэ кІодэу кысщэхъушь,
Гупсэф кысатырэр сэ гупшысабэм:

Сыгу рихьыщтыгъэ тиadyгагъэ
Джы мэкІодыжьышь, сыгу ар къео.
Гуркъэгъэ пстэоу нитІум альэгъурэр,
Гум фэмыштэжьэу лъэшэу кыитео.

Джырэ ныбжьыкІэхэр сыгу кыыхэуІэх,
ГущыІэ дысыкІэ зэхэпыджэжьых.
ТигущыІэжъхэр зэрамыгъашІэу,
Гур кыызэпакІэу ахэр мэпсэху.

Сыгу афэмыкЮу хьои пэгагьэр...
«Сыд кьафэнэщта джы тисабыйхэм?»
«Земыгьэгьап ащ», – сэ зэхэсэхы.
ГукIэгьу щыIэжьэпышь гууз хэсэхы.

Ыгу тeIуkIэжьэу щыIэр джы макIэ,
«Гупсэ щыIэжьа?» – сэЮошь, джы сэдждэ.
Гупсэхэр сапэ Тхьэм кьысфегьэкIы,
Ахэр сэ сфешы гужьыдэгьэкIы.

«Хэт кьысиIона, хэт сигьэшIэна?
Хэт кьыситына, хэт секIолIэна?»
СызэчьэлIэжьэу сиIэжьы закьор –
Синьдэльфыбзэу **СИАДЫГАБЗЭ!**

О уидэхагьэрэ уиIушьэбагьэрэ,
Сэ сиякьылкIэ салъымIэсын.
Льапсэу о уиIэр куу дэдэу кIуагьэшъ,
СыкьээзгьэшIыгьэм джы сельэIун.

УпчIэу сэ сиIэр сшIуабэу сытхытхызэ,
Тхьэшхоу сэшъхьагьым зыфэсэгьазэ.
СишIэ сшIомакIэу джы Ащ сельэIу:
«КьысфызэIухи, си Тхь, кьызгурыгьаIу.

Тыдэ кьитхыгьа тэ адыгагьэр,
Тиньдэльфыбзэ, тыбзэу тидахэр?
ШЮу О хэплъхьагьэр тымгьэкIодыжьзэ,
КьысфызэIух, О ащ тфыхэплъхьагьэр.

О кьытIуплъхьагьэу бзэу кьытэптыгьэм,
Уасэ фэтшIынэу О уфэягьэшъ,
Сэ сыолъэIу, тыбзэу – титыгьэм
ГьашIэу тэ тиIэм тычIэбгьэтынэу».

Ижьрэ адыгэм упчIэ фысиIэу,
Бзэм сэ сыхаплъэшъ, «**ПСЭР** сыд?» – сэ сэЮо.
ТХЬЭУ мэхьанэшхо зэритыгьагьэм,
ПСЭР Ащ рипхыгьэу бзэм хэсэлягьо.

Сэогьэльэгьу, си Тхь кьытхэплъхьагьэу
Псэу гум хэптIагьэм уасэу фэпшIыгьэр.
Си Тхь, сыпфэраз О, сыпсэм ульэплъэшъ,
Пкьым зыхэпхыжькIэ уадэжь ощэжьышь.

Псэу кьытэптырэр ПСАЛЪЭМ кьихы,
Псэу тхэпхыжьырэр ПСАЛЪЭМ ощэжьы.
Льэшэу уфай, си Тхь, псэр мыкIодынэу,
Кьызэрыпхыгьэм ар ипщэжьынэу.

Зэрэпшэжышцтэу гьогоу фэпшыгьэр
Къызгурыгъау, си Тхь, сшюмыкюдынэу,
ШыпкъапIэу иIэр блэсымгъэкIынэу,
Сыпсэм егъашIэм гъэшIэн иIэнэу.

Дунэе хьафэу, си Тхь, кьытэптырэм
ТIэкIурэ шыIэнэу псэр къзогъакIо.
ИщыIэныгъэ ыкIэм зынэсрэм
ПСЭЛЪЫХЪОР лъыкIоу кьылыогъакIо.

Ар кьызыщыкIорэм гур хьазырынэу,
Ар ыльэгъунэу, Ар зэхишIэнэу,
Гуфэплъэ плъакIэ О кьытэоты,
Гум изэхашIэ лъэшы къэошы.

Уипсэлъэ тхыгъэхэм къатфыхэпхыгъэу
Хэбзэ дэхабэ, си Тхь, кьытхэолъхэ.
А дэхэ пстэоу бзэм хэслъэгъуагъэр,
«Кюдыжыпэна» сэлэшъ, сегъапэ.

Цыфым ыгу ильыр изыльэгъукIэу,
Сыгум ихыкIырэр зэхэзышыкIэу,
Си Тхь, сыольэIу, дэмгъэкIюдынэу
Тыбзэу тидахэм а пстэури зэкIэ.

Гум икьэбзагъэ гъунэ лъыофы,
«Сыда» кьызысIокIэ, джэуап къэоты:
«ГъэшIэн иIэнэу псэу кьыпхэслъхьагъэр
Щытын фай къабзэу ар зэрыслъхьагъэр».

Ау сыкъэупчIэ: «Тета дунаим
Гу къабзэ иIэу зы цыфы закъуи?»
«Псэр сщэжышъунэу гур сэукъэбзыжы»,
О кьысэлэшъ, си Тхь, сэгушIожы!

Хэт зиамалыр, хэт зыльэкIышцтыр?
Гур ытхьакIынышъ, псэр кьырихынэу,
Ежъ ишIульэгъукIэ нэшIу кьыщицфэнэу,
Си Тхьэу си ЛъапIэм шыIа нэмыкIи?

ПСАЛЪЭУ егъашIэм иIэ зэпытыр,
КЪУРМЭНЫ лъапIэу Ащ кьытфегъакIо.
Гухэр ытхьакIэу тфегъачъэ лыпсыр,
Сыгум фэсэхы уасэу тфитыгъэр.

СипсэкIодшIагъэхэм сафыкIэгъожы,
ПсынкIэу Тхьэм дэжы кьэсэгъэзэжы.
Сыбзэм кьыхэсхэу джы сэ сэлэжы:
«Къэзыгъэзэжырэр Тхьэми ештэжы».

Сыбзэу сидахэм кысфыхэплъхьагъэшъ,
Псэу кысэптыгъэм чыпIэу фэпшыгъэр,
КъысфызэIупхи нафэ сфэпшыгъэшъ,
Си Тхь, сыпфэразэу шъхьащэ пфэсэшIы.

Сыгум хэпIагъэу псэзанэу сиIэр,
Уфэсакъыпэзэ гум ар къиплъхьагъэшъ,
Ары О ренэу сыгу укъызкIеплъырэр,
Сыгур къэбзэнэуи О узкIыфаер.

Зыми фэмыдэу сыбзэу сילъапсэм,
Гъунэ лыпфынэу О кыыхэолъхьэ,
Бэу гущыIабэ сиядыгабзэ
Гум фэгъэхьыгъэ псэлъэ дэхабэ.

Тетэп дунаим тыбзэ пелэнэу,
ГущыIэ пчъагъэр гум ащ рапхыгъэу.
ЯгущыIабэ гуми лыIэсхэу,
Бзэм кыыхахынэу афыхэплъхьагъэу.

Сыгурэ спсэрэ сырагъэлэжьэу,
ЩыI джы, цIыф пчъагъэ, бзэм фэмыежьэу.
Бзэр чIэзыдзыжьрэр сэ фэсэгъадэ,
Тыжь фэмыежьэу IэкIыб зышыжьрэм.

ДжакIом сыфэдэу, джы, сэ сыкъаджэ:
Шъукъэплъэжьынэу, марджэ хъужьыных!
КIодыгъэ лъэпкъы тымышъужьынэу,
Тхьэм кытIуилъэгъэ бзэр дгъэжьынчынэу.

Шугъэу тхэлъыгъэр рытIотэжьынэу,
Бзэ тимиIэжьэу тыкъэмынэжьынэу!
Укъэущыжьынэу, о, сыолъэIу,
Тхьэр кыызэтэнэу, сильэпкъы кIас!

*Бэрэ сыхаплъэ тиньдэлъфыбзэ,
Тхьэм кытIуилъхьэгъэ тыбзэу тидахэм
Хэслъагъо сшIоигъоу тиадыгабзэ,
Тыдэ кыитхыгъа тэ адыгагъэр?*

РЕЦЕНЗИЕ

Шыбзыу (Аветян) Светланэ итхыль сыда кы-
туатэрэр, зыфэгъэхьыгъэр, ежь зытхыгъэм сыдэу-
щтэу ылгытэра?

Тхылъыр кызытегушылэрэр кIэкIэу къзы-
гъэлыгъорэм Светланэ мары кыщитхырэр: «Мы
тхылъым сыкызытегушылэрэ **гушылэхэр** (ежь
авторым кыыхегъэщы) ауплъэкIушъунэу кыыхэ-
сэгъахъэх еджэшъун зыльэкIырэхэм апае ижъырэ
джуртыбзэкIэ, ижъырэ урымыбзэкIэ, инджылы-
зыбзэкIэ». Тхылъеджэр зажерэр гущылалъ, шып-
къэ ыкIи, тхылъым иапэрэ пычыгъо бзитф гу-
щылалъэу плытэмэ хъушт. Ижъырэ джуртыбзэм
хэт гушылэхэм ямэхъанэхэр кызызехефых. Анахъэу
тэ тынаIэ зытетыдзагъэхэр гущылитIу: «бэры-
щыт» джуртыбзэ гушылэу зимэхъанэкIэ адыгаб-
зэкIэ къэлуагъэ **пэрыщыт** гущылэм пэблагъ. **Блп**
– мы мэкъитIур зэхъожьыхэу мэхъу. ЯтIонэрэр –
ижъырэ джуртыбзэкIэ «татэ» гущылэу адыгабзэ
гущылэу **тамэ** имэхъанэгъур ары. Мыхэмэ ура-

гъэенэгъуе ижъырэ адыгэхэмрэ джуртхэмрэ зэха-
хъэхэу зыщэтым зы бзэм кыыхэкIи гущылэхэр
адрэм хэхъагъэхэу.

Светланэ бзэбэ зышIэрэ цIыф. Ижъырэ джур-
тыбзэмрэ, ижъырэ урымыбзэмрэ, инджылызыб-
зэмрэ университетхэм ащызэригъэшIагъэхэу щыт,
ежь «непэрэ джакIу», ГутIэ Саныет кызыэриIо-
рэмкIэ. Чыристан динымкIэ Тхъэр зышIошъ хъурэ
цIыф, а диным иухъумаку, ар къэзыгъэшъыпкъэ-
рэмэ ащыщ. ТэркIэ анахъэу тшIолъапIэр Светланэ
зэрэеджэгъэшхор, бзэмэ хэшIыкI зэрафыриIэр,
аныхъэу адыгэгъу зэрэкIоцIытыр арых. Итхылъ
иятIонэрэ пычыгъоу – иусэхэм афэгъэхьыгъэр
ащкIэ шыхъат. Светланэ иусэ «Адыгагъэр тыдэ
кыитхыгъа?» хэтрэ адыги ыгу нэсынэу гъэпсыгъэ.
Сатыр пэпчъкIэ ильэпкъэгъумэ къяджэ «къэущы-
жъынхэу» яныдэльфыбзэ «агъэжъынчынэу».
Адыгабзэм Светланэ «зэречъэлIэжъырэм» акъы-
лышIу икъугъэр къеушыхъаты. Тыбзэ хэтымыгъо-
тэщтыр макIэ. Мыщ хыишъэр, лъэпкъым игушъ-
хъэлэжъыгъэр, идунэееплъыкIэр, ихабзэхэр, ишэн-
нэшанэхэр... хэлъых. Арышъ, ныдэльфыбзэр
цIыфым иупчIабэхэмкIэ джэуап афэхъунэу щыт.

Светланэ «Адыгагъэр тыдэ кыитхыгъа?» зы-
фIуагъэр иапэрэ тхылъэу щыт нахъ мышIэми,

гъэшлэгъонэу зэхэгъэуцагъэу хьугъэ. Гупшысэ шъхьалэу тхылъым пхырыщыгъэм елбытыгъэмэ, тхылъым шъхьэу нахь къеклоу сызыхаплъэрэр – «Цыфыгъэр тыдэ къитхыгъа?». Тхылъыр зигъо дэдэмэ ахэплъыгъэмэ хьунэу щыт. Узылэпещэ. Тхылъеджэмэ ашлогъэшлэгъонынэу тэгугъэ. Джырэ мафэхэм электроннэ тхылъхэр цыфмэ нахь ашлолэрфэгъу хьугъэми, тхылъыр зэрэмыинным пае яунэмэ арылбынхэу, апэблэгъэ дэдэу хьуным фэенхэу къытщэхьу.

Тэу Нуриеттэ, филологие шлэныгъэхэмкIэ кандидат, АРГУИ-м бзэмкIэ икьутамэ ишлэныгъэлэжэ нахьышъхь, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие къызфагъэшъошагъэхэм ащыщ, Урысыем и журналистхэм ясоюз хэт.

II. Гур шлагъо

«Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?» зыфиlorэ тхылъым мы тхыгъэхэр къыкIэлъэкIох. Тиныдэльфыбзэ къытфыщызынэгъэ пасэм щылэгъэ адыгэхэм ащ фэдизэу гум мэхъанэшхо зыкIыратыгъэн ылъэкIыщтым ежъ тхакIом еплъыкIэу фырилэм мы тхылъыр фэгъэхьыгъ. Гу зылгытагъэхэу, тиныдэльфыбзэ хилъэгъогъэ псэлъэ куухэр бэдэдэ зэрэхъурэм нэмыкIэу, гур шлагъоу зэрэщытыр ахэм къызэрагъэлягъорэри къыхегъэунэфыкIы, иусэхэри къыздыригъалэхэзэ, игушысэхэр къыреlorыкIы. Бзэ зэфэшъхьафхэр ыгъэфедэхэзэ, ижъырэ тхыгъэ лъанIэхэм гум ехьыллагъэу ахэтхэри мы тхылъым щысэхэмкIэ къыщегъэлягъох.

УсакIом игузэхашIэхэр

Аветян-Лыбзыу Светланэ лъэшэу хэгупшысыхьэрэ цыфэу зэрэщытыр мы тхылъым джыри зэ къыушыхьатыжыгъ. Мызыгъэгу м ащ инэплъэ-

гъу зыфигъэзагъэр къызыхэкIыгъэ адыгэ лъэпкъым лIэшIэгъухэм ащипсыхьэгъэ еплъыкIэу гум фыриIэр ары.

Хэтрэ цIыфи идунэететыкIэ ишапхъэу гур щыт, ащ къегъэунэфы дэгъоу е дэеу ышIэщтыр. Ау сыдэу хъуми, сыдигъуи дэим дэгъур текIо. КъызэкIэмыкIожьынэу цIыфым мы дунаем щыриIэр шIу ышIэн зэрилъэкIырэр, гумэкIэу ыкIи гукIэгъоу ыгу илхэр арых.

Пкъы лые цIыфым зэрэхэмылгыр Светланэ къыхигъэщызэ етхы: «пкъынэ-лынэу иIэм пэпчьи иIоф гъэнэфагъэуи щыт: нэм елъэгъу, тхьакIумэм зэхехы, Iэр мIабэ, гум лгыр къырефэкIы». Мыщ джыри пчъагъэ къыхэбгъэхьон плъэкIыщт. Ау игущыIэ икIыхьапIэ римыщэу итхыль еджэщтым упчIэ гъэнэфагъэхэр фегъазэх: «Бгъэм дэль гу цIыкIум лгыр къырифэкIын закъор арымэ имэхьанэр, сыда гущыIэ бэ дэдэ гум епхыгъэу джы бзэм зыкIыхэтлъагъорэр? Сыда адыгэхэм цIыфым изэхэшIэ Iаджи гум зыкIырапхыгъэр, шъхьэку-цIым рамышхэу? Сыда ижгырэ тхыгъэ лъапIэхэми гум игугъ бэрэ къызкIыщашIырэри?» Мы упчIэхэм яджэуап лыхъузэ Светланэ иныдэльфыбзэу-иадыгабзэ зыфегъазэ, ар иIэпыIэгъоу джэуап къаретыжы.

Гупшысэу, гузэхашIэу Светланэ ышIыгъэхэр шъхьаихыгъэ къащешIых усэ зэхэт-зэкIэлъыкIохэу «Гу шIагъу» ыIуи зэджагъэхэм.

Лъэпкъым къырыкIощтым егупшысэзэ Светланэ ащ хьохъу гъэнэфагъэ фиIуагъ. Ари усэ шъхьафэу мы тхылым къыдэхьагъ. «Сыпфэхуахьо» зыфиIорэ усэр мыинми узэгупшысэн икъун ащ хэль.

Мыщ ыпэрэ тхыльэу «Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?» зыфиIорэм фэдэу мыщи зэгъэпшэ гъэшIэгъонхэр Аветян-ЛIыбзыу Светланэ щишIыгъэх.

Ежъ игулыбтэ зынэсыгъэхэм адрэхэми гу лъаригъатэ шIоигъошъ, ар къыдэхъунэу тыфэлыаIо.

*ГумIэ Саньет – усаkIо, тхакIо, зэдзэкIакIо,
АР-м изаслуженнэ журналист.*

Пэубл

Гум епхыгъэ гущыIэхэу тиадыгабзэ хэтлъагъохэрэр бэ зэрэхъухэрэм ягугъ къыщысшIыгъагъ «Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?» зыфэсIогъэ тхылым. Джы нахь игъэкIотыгъэу ахэм сакъытегущыIэщт.

Бээр кытфыщызынэгъэ пасэм щыIэгъэ адыгэхэм ащ фэдизэу гум мэхъанэшхо зыкIыратыгъэн ылъэкIыцтым епльыкIэу фысиIэм мы тхылыр фэгъэхьыгъ. Гум епхыгъэу тиадыгабзэ гущыIэу хэтым фэдиз хэтэу бзэ щымыIэнкIи мэхъу. Гу зылыстагъэу синыйдэльфыбзэ хэслъэгъогъэ нсэльэ куухэр бэдэдэ зэрэхъурэм нэмыкIэу, гур шIагъоу зэрэщытыр ахэм кыызэрагъэлъагъорэри кыхэсэгъэунэфыкIы, сиусэхэри кыыздезгъаIэхэзэ сигунысэхэр кыисэIотыкIы. Гум ехьылIагъэу ижъырэ тхыгъэ лъапIэхэм ахэтхэри къахэсэхышь, бзэ зэфэшъхъафхэмкIэ мы тхылыым щысэхэр кыыщысэхьых.

Гуфанлэу тыхаплэмэ тиньдэльфыбзэ хэтэлъагъо гур шIагъоу зэрэщытыри, ащ мэхъанэу иIэри.ЦIыфым игущыIакIи ипсэукIи ыгу ильым ельытыгъ, ишэн-зекIуакIи ыгу икъэбзагъэ къегъэлъагъо. Арышь, цIыфым шэнышIу иIэным пае, ащ ыгу ыгъэкъэбзэжъынымкIэ хэта IэныIэгъу кыфэхъуцтыр? Джэуап зыгъот зышIоигъом мы тхылыр кыышьхъапэцт.

Анэрэ тхылэу «Адыгагъэр тыдэ кыитхыгъа?» зыфэсIуагъэм щысыублагъэу ижъырэ джуртыбзэмрэ адыгабзэмрэ ахэт гущыIэхэм

язэгъэпшэн лъысэгъэкIуатэ ыкIи тарихъым епльыкIэу фысиIэхэри кыыщысэгъэлъагъох мы тхылыым.

Гур шIагъо

Псэм шIоIэшIур – нэм шIодах

ЦIыфым изэхэлъыкIэ умыгъэшIэгъон умыльэкIынэу Тхъэм ар шIагъоу зэхильхъагъ. Джы кыызнэсыгъэми шIэныгъэлэжъхэм зэхамыфышьугъэхэри ащ хэль. СиепльыкIэхэр къэстхыным ыпэкIэ тхылъеджэхэм къясэIо, цIыфыр Тхъэм кыыгъэшIыгъ зыIорэмэ сызэращыщыр. Мамунэм цIыфыр кыитекIыгъ зыIорэмэ, мы тхылыым итхэр амыштэнкIи мэхъу.

Тхъэм гъэшIэгъонэу цIыфыр зэхильхъагъ. Ащ пкъы лые хэльэп, пкъынэ-лынэу иIэм пэпчыи иIоф гъэнэфагъэуи щыт: нэм елъэгъу, тхъакIумэм зэхехы, Iэр мэIабэ, гум лъыр кыырефэкIы, ... Бэ хъуцт зэкIэ къэптхынэу уфежъэмэ, ау сэ, а пкъы-нэ-лынэхэм ащыщэу анахъэу кыыхэзгъэщырэр, мэхъанэшхо адыгэхэм зэратыщтыгъэ гу цIыкIур ары. Бгъэм дэль гу цIыкIум лъыр кыырифэкIын закъор арымэ имэхъанэр, сыда гущыIэ бэ дэдэ гум епхы-

гъэу джы бзэм зыкыхэтлъагъорэр? Сыда адыгэхэм цыфым изэхэшлэ Iаджи гум зыкырапхыгъэр, шъхъэкуцым рамыпхэу? Сыда ижырэ тхыгъэ¹¹ лъапIэхэми гум игугъ бэрэ кызыкыщашIырэри? УпчIэ пчъагъэ къэуцу. Къыздешъогъаштэба гум мэхъанэу иIэр бэ дэдэкIэ зэрэнахь иныр адрэ пкъынэ-лынэу тиIэхэм ямэхъанэхэм ялытыгъэмэ? Ти-адыгабзэ хэт гущылэ пчъагъэхэми гущылэжъэу тиIэхэми ар къагъэшъыпкъэжыба? Цыфым изэхашIэхэр гум зэрэпхыгъэри гур шIагъоу зэрэщытыри гущылэжъэу тиIэхэм нафэ къытфашы:

«Гур мыплъэмэ, нэр плъэрэн»,

«Гур мыгъымэ, нэр гъырэн»,

«Нэм ыльэгъурэр, гум ышъхъап»,

«Гур мышIумэ, шъхъэр шIои»,

«Гум имыль гущылэр – цэ нэшъу»,

«Гум илъагъо лъэр кIахъэрэн»,

«Гур кIодымэ, лъакъор кIэкIыжъырэн», ...

¹¹ Ижырэ тхыгъэхэу зигугъ къэсшырэр Тхъэм итхыгъэ лъапIэу алытэ дин инищым: иудаизм, христианство, ислам. Ижырэ джуртыбзэр – джырэ еврейхэм абзэ кызтекIыгъэр ары. А бзэмкIэ атхыгъагъ Тхыгъэ лъапIэхэм (Библием) иапэрэ Iахь. Ижырэ урымыбзэр – джырэ грекхэм абзэ кызтекIыгъэр ары. УрымыбзэкIэ тхыгъэ Библием иятIонэрэ Iахь, ар Тхъэм итхыгъэ лъапIэу христианхэм (чыристанхэм) алытэ.

Сыдым кыыхэкIэу мыщ фэдэ гущылэжъхэр лъэпкъым иIэ хъугъа? Цыфым ыгу еIэзэнэу хирургым бгъэр зызэгуихыкIэ, гум нэхэр е Iупэхэр иIэу ельэгъуа? Адэ ахэр ащ ыльэгъурэпышъ, зыпари хамышыкIэу къаIощтыгъа мыщ фэдэ щэрыохэу гум лыIэсырэ псалъэхэр? ЛIэшIэгъу зэкIэлъыкIохэми адыгэ лъэпкъым ахэр зэхимыфыгъэхэу, гущылэжъы ышыжыгъэхэу бзэм кыыхигъэнагъэха? Хъау. Мэхъанэрэ уасэрэ зиIэ гущылэжъхэр ахэм амышIахэу бзэм къашIухэнагъэхэп. Цыфым ыгу шIагъоу, гупсэу¹², псэ зыхэлъым фэдэу зэрэгъэпсыгъэр адыгэ къэIуакIэу тиIэхэм къагъэшъыпкъэжы, титхакIохэми ятхыгъэхэмкIэ гур зыфэдэр дэгъу дэдэу къагъэлъагъо:

а) «Гур мэгуIэ, гуIэу маплъэ.

Зэ зепхъуатэшъ, пщэм ешэсы.

Шыу лъэкьофэу огум еты.

Зэ зеушъэфышъ, мэгупшысэ,

Пшысэ Iасэм зэ зыреты»¹³.

б) «Цыф пстэуми зэфэдэп, зэфэдэп агухэр.

Шъабэх. Плъырых. Къэрабгъэх. Лъэшых»¹⁴,

¹² Гупсэ – урысыбзэкIэ «душа» зыфаIорэ гущылэм имэхъан къеты. Гупсэ цыф – душевный, родной человек.

¹³ «Гум дэхъыкIрэр» МэщбэшIэ И.

¹⁴ «Гъогухэр» МэщбэшIэ И.

Сатыр зүүлэкIэ гур зыфэдэр мыщ нахь дахэуи, нахь дэгъоуи кыпIотыкIына?

с) «Дунаер сыгу кьекIухь»¹⁵,

КыкIэлъыкIогъэ щысэм кыытегъэльэгъу гоу бгъэгум дэлъым лъакъо имыIэми кыызэрикIухьан зэрилъэкIырэр.

д) «А ныо гушIубзыур исыгъэмэ, джы «тхьэ кысати, укьэкIуагъа, си Къутас» ыIозэ, гушIом зэрихьэу кыпэгъокIыщтыгъэ»¹⁶.

Чэфыгъом хэт цыфым ыгу шIоу илъым тамэхэр кыгуигъэкIагъэу, гушIом зэрихьэу, бзыум фэдэу кыбыбыхьэу мы щысэм кыытшIуегъэшIы.

Ахэм анэмыкIэуи цыфым ишэн ыгу изытет зэрэпхыгъэр кьагъэшъыпкъэу гущыIэ кIэкIхэр тиньдэльфыбзэ хэлъых. Ары адыгэхэм цыфыр зыфэдэр кыуагъэшIэнэу фаехэ зыхьукIэ, мыщ фэдэ гущыIэхэр зыкIагъэфедэщтыгъэхэр: гуркьэжъ, гушIубзыу, гукIэгъу, гумах, гушъаб, гульэш, гупцIан, губжыпх, ... Джы тызэчъэлIэжырэ бзэм кьеушыхьатыжы тильэпкъ лъэпкъ Iушэу зэрэщытыгъэр. Адыгэ лъэпкъым ыгъэфедэрэ бзэр жы дэдэ хьугъэми, ащ хэкIодыкIыгъэп пасэм щыIэгъэ цыфхэм мэхьанэшхоу гум ратыщтыгъэр.

¹⁵ «Стиххэр» Жанэ Къ.

¹⁶ «Къушъхьэр кьэнэфы» Лъэустэн Ю.

Бзэм хэтыщтгъагъэп ащ фэдизэу гущыIабэ гум епхыгъэу, аущтэу ащ имэхьанэ инэу щымытыгъэмэ. Сыда ащ фэдизэу гум мэхьанэшхо зыкIиIэр? Сыда адрэ пкъынэ-лынэу тиIэхэм загъэпсэфы зыхьукIэ ащ зыкIимыгъэпсэфырэр? Тыдэ ащ кыырихьэрэ кIуачIэ? Сыд ащ Iоф езгъашIэрэр? Мы упчIэхэм яджэуапэу згъотыхэрэм самыгъэразэу бэрэ кьэсхыгъ, ау джы кьэстхы сшIоигъор Тхьэм кысфызэIуихыгъэ джэуапыр ары. Цыфхэр зэрэзэфэмыдэм кыыхэкIэу джы кьэстхыщтхэр зымыштэщтхэри зэрэщыIэр сэшIэ. Ау щытми мары сиепльыкIэ. Цыфыр гъэшIэгъонэу зэхэль: Пкъы, гу, псэ. Гум епхыгъэ узхэр агъэхъужьын зыкIамыльэкIырэм зэу ащыщ гъэшIэгъон зэхэльыкIэу зыфэсIуагъэр джырэ лъэхьаным зэрэмыштэрэр. Iэзэгъу уцэу кыыдагъэкIырэр нахьыбэ мэхьэу зэпыт, ау гуузхэм арылIыкIыхэрэм япчъагъэ дэкIоештми ащ пай кьанэрэп.

Сыд е хэт гум Iоф езгъашIэрэр? Гум Iоф езгъэшIэн зыльэкIырэр гум иль псэр арыба. Къэуцу имыIэу, чэщи-мафи гур зыгъэIорышIэрэр псэм кIуачIэу кыыритырэр ары. Тхьэм псэр цыфым зэрэхихыжыгъэм лъыпытэу, гур кьэуцу. Тхьэм гур кыыдищэен зэрилъэкIырэр, псэу гум ильыр ары. Цыфым ыпсэ зэхишIэрэр ары зыгъэгущ-

хорэр е ыгу зыгъэцIыкIурэр, ыгу кыдэзыщаерэр е зыгъэкIодырэр. Тхьэр цIыфым кыдэгущыIэ зыхьукIэ, кыздэгущыIэрэр псэу гум кыриль-хьагъэр арыба. ТиакъылкIэ зэхэтымшыIыкIышгъурэ Тхьэр – Псэ. Псэр псэм кыдэгущыIэ. Тхьэм узэрэдэгущыIэшт шыкIэм ехьылIагъэу илгъэ минитIукIэ уызэкIэIэбэжыкIэ къэбарышIугъэIухэм ащыщэу Иуани кытхыжыгъагъ: Тхьэлгъэу зышIырэ цIыфыр ыпсэкIэ шыпкъагъэ хэлгъэу Тхьэм елгъэун фае (Инджыл. Ин.4:24).

Бзэм джы кытегъэлгъэгъужы ныIэп, Тхьэм итхыгъэ лгъаIэхэм арытэу, гум мэхъанэу иIэр, пасэм щыIэгъэ адыгэхэм зэрашIэщтыгъэр. Тхьэм гур шIагъоу зэригъэпсыгъэри, гум икъэбзагъэ гъунэ зэрэлгъыфьэрэри кызгурыIощтыгъэхэм адыгэ лгъэпкъыри зэрэщыщыгъэри бзэм кыхэнагъэу джы тэ хэтэлагъэ. Гур къэбзэнэу зэрэщытыр зышIэрэ лгъэпкъыр ары мыщ фэдэ къэIуакIэхэр зыгъэфедэхэрэр: гукъэбзэныгъ, гу шIой кIоцIыль, гу къабзэ кыпфысиI, «орыкIэ сыгу къабзэ»¹⁷... ЦIыфым ыгу мэхъанэу Тхьэм ритырэр адыгэхэм дэгъоу ашIэщтыгъ, гур къэбзэнэу зэрэщытыри къагурыIощтыгъ. Зыгу къабзэхэр ары Тхьэр зылгъэ гъун зылгъэкIыщтыр Инджылым кызэриIорэри

¹⁷ «Типшгъашгъэхэр» КIэрэщэ Т.

амышIэу щытыгъэп (Мт.5:8). А Инджылым кы-ыхэкIыгъэ гущыIэжхэри агъэфедэщтыгъэх: Умыумысыри, ори уаумысыщтэп (Мт.7:1). ЦIы-фым игущыIаки ипсэуки ыгу илгъым елгъытыгъ, ишэн-зекIуакIи ыгу икъэбзагъэ къегъэлгъагъэ. Арышгъ, цIыфым шэнышIу иIэным пае, гу къабзэ иIэн фае. ЦIыфым ыгу ыгъэкъэбзэжынымкIэ хэта адэ IэпыIэгъу кыфэхъущтыр? Тхьэ закъор ары. Жы кыапщэу дунаим утетыфэ угу зэрэбгъэ-къэбзэщтым ыуж ит, зыгу мыкъабзэр Тхьэм ыпашгъэ ихъажыны ылгъэкIыщтэпышгъ. Дунаир зыхъожыгъэ цIыфым ыпсэ зыдэкIожыны ылгъэ-кIыщтыр чIыпIитIу ныIэп: е джыхънэмым кIоцт, е Тхьэм ыпашгъэ джэнэтым кIоцт. Арышгъ, ду-наим утетыфэ а чIыпIитIум языр кыхэх, а уздэ-кIожыщтым ахэм уащыхагъэдэжыщтэпышгъ. Зыми ышIэрэп неущ къэхъущтыр. Фэсакъ, неущ кIасэ хъугъэу кычIэмыкIыжыным пае, непэ угу Тхьэр кыгъахы, игъэлгъ.

Тэ тильэпкъ закъоп лгъэпкъ зэфэшгъафхэми ашIэщтыгъэ зы нахь Iуш къэмыхъугъэ Сэлмэны гум фэгъэхьыгъэу ыIощтыгъэхэр: ЗэкIэмэ апэрэу угу фэсакъ, егъэшIэрэ щыIэныгъэм ар ипсынэ-кIэчъышгъ (Ушьый гъэсэпэтх.4:23). Мы псынэ-кIэчъыр зэлхыгъэр тызытет дунаим щытиIэ

щыІэныгээр арэп, псэр зыкІэхьопсэу зыхэхьажьы-
щт гээшІэн мыухыжьыр ары нахь. Псэу гум иль-
ыр псынэкІэчъэу Тхьэм Ыпсэ лъэпІэ псыхьошхом
кьыхэчъы. Ар кьээгъэшъыпкьэжьырэ гущыІэхэр
Хьисэ КъэгъэнэжъакІом цыфхэм къариІогъагъ:
ПсыфалІэ лІэрэр, Садэжъ кьэрэкІуи ерэшъу. Сэ-
ркІэ шІошъхьуныгъэ зиІэм, Тхьэм ипсэлъэ тхы-
гъэхэм зэрарытым¹⁸ фэдэу, ыгу кьичъыщтых гъэ-
шІэн иІэ зыгъэхьухэрэ псыхьохэр (Инджыл.
Ин.7:37-39). Иуан кьэбарышІугъэІум мы Хьисэ
игущыІэхэр зитхыгъэм ыужы уахьтэ горэ тешІа-
гъэу, ащ Тхьэм мэлэиц кьыфыригъэхи, тидунай
кІэухэу иІэщтыр кьызырегъэлъэгъум, кьыт-
хыжъыгъагъ: ГъэшІэн щыІэныгъэр кьэзытырэ
псыхьо къабзэр кьыздикІырэр сигъэлъэгъугъ. Ар
Тхьэмрэ Шъынэмрэ ятІысыпІэ лъапІэ кьикІэу, а
къалэм иурам гузэгу итэу блэчъы. А псыхьом
гъэшІэн щыІэныгъэр кьэзытырэ чьыгыри¹⁹ кьы-

¹⁸ Мыщ фэдэ гущыІэхэмкІэ Ащ агу кьыгъэкІыжъы-
щтыгъэ пегъымбархэм аІощтыгъэхэр – Ис.12:3, Зах.14:8,
Иез.47:1, Иоил.3:18.

¹⁹ Ижъырэ урымыбзэкІэ тхыгъэ Іэпэрытхым мы чІы-
пІэм хэт гущыІэм кьытегъэлъэгъу псыхьом хэтыр – зы
чьыгъэ закъу: ξύλον ζωής = the tree of life = древо жизни
= **гъэшІэныр кьэзытырэ чьыгъэ**. Ар псыгъом ычІэ кьы-
хэжъышъ, нэпкъитІум закъытырещаден фае.

хакІэ. Ащ илъэсым пшыкІутІо кьыпэкІэ, мазэ кьэс
зэ. А чьыгым ытхьапэхэр лъэпкь пстэуми яузхэм
яІэээгъу (Инджыл. Апокал.22:1-4). А лъэпкь пстэу-
ми адыгэ лъэпкьыр ахимыгъэзынэу Тхьэшхоу
тыкьээгъэшІыгъэм сэ сыщэгугъы, илъэс мин пчъ-
агъэм кьыкІоцІ тильэпкь щыщ Іаджи Тхьэм ищы-
нагъо агу илъэу псэущтыгъэхэшъ. Адыгагъэ зы-
фатІорэ цыфыгъэр зэрахьэу, Тхьэм иунашъохэм
аблэмыкІэхэу, лъэпкьыр цІэрыІо зышІыгъэхэм
яхьатыркІэ, Тхьэшхоу дунаишхор кьээгъэшІыгъэм
ынэшІу тэ кьытщэфэ джы кьызнэсыгъэм. Ауштэу
зыкІишырэр Тхьэр гукІэгъушІышъ ары, ыІуагъэ-
хэри егъэцэкІэжъыхэшъ ары. Ар къаушыхьаты
Тэуратым ит псалъэми: «ЕгъэшІэрэ Зиусхьаныр –
Ар Тхьэ гукІэгъушІэу, хьалэлэу, щэІэгъэшхо зиІэу,
шІульэгъу мыкІодыжъэрэ фэшъыпкьэныгъэрэ
зыхэлъэу, лІэуж минмэ шІульэгъу мыкІодыжъыр
афэзышырэу, лажъэри, бзэджэшІагъэри, псэкІод-
шІагъэри афэзыгъэгъоу, ау ымыгъэпщынэхэу кьэ-
зымыгъанэрэр, тымэ ялажъэ ясабиймэ, сабийхэм
ясабийжъмэ язгъэпщыныжъырэр ящэнэрэ-я-
плІэнэрэ лІэужмэ анэсэу» (Пегъымбар Мосэ
и-2 тхыль. Мысыр.34:6-7).

Цыфым ипкъынэ-лынэхэм ащыщэу анахь
бэрэ къахафэу Тхыгъэ лъапІэхэм яджэрэр зыІу-

кIэрэр гур ары. Тхьэм цыфым кыыхильхьэрэ псэр гум кыирельхьэшъ арыба, гум икьэбзагъэ мэхьанэшхо иIэу бэдэдэрэ кьазкIыхафэрэр тхыгъэ льяпIэхэм? Псэр гур армырымэ, тыда зыдэщыIэр? Сыда гум фэгъэхьыгъэу Тхыгъэ льяпIэхэм мышц фэдэ гушыIэхэр закIыхэтыхэр? Щысэ заулэ кьэхьын Даутэ²⁰ иорэдхэм ащыщэу:

- «кыызэблэхъуи кыисхэльхьажь сэ гу кьабзэ, псэу скIоцIылыри кьэгъэпытэжь» (Сэбур. Орэд. 50:12). ИпсэкIодшIагъэхэр Тхьэм кыифигъэгъуным пае, Даутэ ащ фэдэ тхьэльэIу ышIыщтыгъэ. Мы тхьэльэIур джы кыизнэсыгъэми лъэпкъ пстэуми ащыщэу хэти ыгу изытет кыызгурыIорэм егъэфедэ.
- «ау агу бзэджагъэр иль» (Сэбур. Орэд. 27:3).
- «сыгушIозэ пшIоигъор сэгъэцакIэ, си Тхь, уихабзэ сыгу иль» (Сэбур. Орэд. 39:9).
- «Щытхъу пфэсшIыщт, Зиусхьан, **гоу сиIэмкIэ**» (Сэбур. Орэд. 9:2).

²⁰ Даут – пщы цIэрыIоу джуртмэ илгъэс 3000-кIэ узэ-кIэIэбэжьмэ яIагъэр ары.

Мы аужырэ щысэм шъунаIэ тешъозгъадзэ сшIоигъу «*goy siIэмкIэ*» зыфиIорэ гушыIитIум, гур зыфэдэм ащ тыригъэгупшысэщтышь:

יְבֹרַךְ-לְבָבִי – ижъырэ джуртыбзэкIэ,

«**гоу сиIэмкIэ**» – адыгабзэкIэ²¹ (Орэд. 9:2),

«**всем сердцем моим**» – урысыбзэкIэ (Пс. 9:2).

«**with my whole heart**» – инджылызыбзэкIэ (Ps.9:1).

יְבֹרַךְ-לְבָבִי – ижъырэ джуртыбзэкIэ тхыгъэр гушыIитIоу зэхэль (это древнееврейское двусоставное слово):

1) לְבָבִי (לַב + בִּי) – во всём – «**зэкIэ**» (зэкIэмкIи).

Апэрэ гушыIэм кьегъэлягъо гум зэримызакъор **зэкIэ** зилокIэ. Мыщ фэдэ кьэIуакIэм кыитегъашIэ ипэум щыIэгъэ цIыфхэм гур зэрэмынэкIыр кьагурыIоу зэрэщытыгъэр. Ар адыгэхэми ашIэщтыгъ, ары псэм чIыпIэу иIэр кыырыраIотыкIэуи зыкIаIощтыгъэри – «спсэ занэу сыгум хэтIагъэр».

2) לְבָבִי – моём сердце – «**сыгукIэ**». Мы гушыIэм (יְבֹרַךְ-) изэхэльыкIэ теплымэ, джурт гушыIэр (לְבִי) кыызэриухыжъырэ суффиксым, гур зыер тегъэльэгъу: ар апэрэ шъхъэу, зы пчъагъэм

²¹ Тхыгъэ льяпIэхэм кьахэхыгъэхэу адыгабзэкIэ мы тхылгым кьыдэхьагъэхэр зэкIэ сиелгыкIэкIэ зэдзэкIыгъэх.

ит (1лицо, ед.числа), ары «**сыгукIэ**» алозэ зыкIы-
зэрадзэкIырэр.

Арышь, мы гушыИтIоу тызэплгыгъэми къау-
шьыхъаты гур шIагъоу зэрэзэхэлъыр. Мы чIы-
пIэм ижъырэ къэIуакIэу тIагъэр «**сыгурэ спсэ-
рэкIэ**» птхыныр нахъ къекIоу сэ сэлъытэ. Ау-
штгэу зэудзэкIымэ гур зэрэмынэкIыри, зэримы-
закъори, *зэкIэ гоу сиIэмкIэ* зэримэхъанри къегъэ-
лъагъо.

Джыри щысэу къэсхъыщтыр зытхыгъэр
умышIапэ хъумэ, пасэм щыIэгъэ адыгэ горэм
ытхыгъагъ пшIошышт, ау ари Даутэ иорэд. Гум
зэхэшIэ зэфэшъхъафхэр зэриIэр къэзыушыхъа-
тыхэрэм ащыщ:

וַיֹּאמֶר לְבָבוֹ ижъырэ джуртыбзэкIэ

«зэреIожъы **ыгукIэ**» (Орэд. 9:27)

«Говорит в **сердце** своем» (Пс. 9:27).

«He hath said in his **heart**» (Ps.10:6).

Мы щысэхэм анэмыкIэу Тхыгъэ лъапIэхэм бэ
ахэтыр, ау ахэр мин Iэпэ-цыпэ мэхъу, зэкIэри
къэстхынэуи ищыкIагъэп.

Ижъырэ тхыгъэ лъапIэхэм къахэсхыгъэ щысэ-
хэм афэдэу, пасэм щыIэгъэ адыгэхэм къытфыща-
нагъэ бзэм, цIыфым изэхашIэхэр **гум** зэрепхы-
гъэхэр джы тиadyгабзи къыхэтхын тэлъэкIы:

- цIыфыр ыгу илъым тетэу, е ыгу къыхъа-
гъэм тефэу мэпсэу,
- цIыфым игупщысэхэм ялътытыгъэу мэгу-
щыIэ ыкIи, мээекIо ыкIи,
- цIыфыр игухэлъхэр къызэрэдэхъуштым
пыль,
- цIыфым ыгу рихъырэр къыхехы, шIу елъэ-
гъу,
- цIыфым ыгу зыфакIорэр шIодах,
- цIыфым ыгу фэмыштэрэр IуегъэзыкIы,
- цIыфым ыгу къенэжъых зэхихыгъэу ыгу
рилъхъагъэхэр,
- цIыфым ыгу илъыр ары ыгу къэкIыжъы-
рэр,
- цIыфым ыгу ыщыIэрэр жэм къыдэкIы гу-
щыIэкIэ,
- цIыфым ыгу илъыр шъом къеIуатэ,
- цIыфым ыгу мыплъэмэ, ыни плъэрэп, ...

Мы щысэхэм къакIэлъызгъэкIон «Гу шIагъу»
сIуи сызэджэгъэ усэр. Ар зыщысигъэтхышт уахъ-
тэр *Гум имэфэкI* зыфакIорэ мафэм гъэшIэгъонэу
Тхъэм тыригъэфэгъагъ. Лъэшэу ар згъэшIагъозэ,
усэ цIыкIоу стхыгъэмкIэ сигупсэхэми синымбдже-
гъухэми сафэгушIоштыгъэ. ЕтIанэ, а усэ цIыкIум
гозгъахъозэ усэ зэкIэлъыкIохэ сшIыжъыгъэ.

Гу шлагъу

Сыгу дэзыхьыхэу, сыгуи зэIугъэу,
Сыгуми рихьырэр сыгум кьенэжь.
Сыгу кьинагъэу, сыгур зыгъатхъэу,
Сыгу кьэкIыжьрэр сигушIогъошху.
Сыгу зыгъэфабэу, сыгу хэзгъахьорэр
ГукIэгъу зыхэльэу цыф гушIубзыу.

Ау, гум кьенэжьых гукъаоу уиIэхэр,
УигукIэябэхэм угу агъэкIоды.
ГумэкI кьыпфихъэу, гучIыIэ зиIэу
Гурмыкь цыфым гур кьызэпекIы.
Гур ыгъэпкIантIэу гуркьагъэр зибэм,
ИгупшысакIэхэр гум фэмыштэн.
Сыгу фэмыштэжьэу, сыгуи ащыкIэу,
Гумахэ сашIэу сагъэгумэкIы.

ГуцэфэшIылэм гуцаф уигъэшIэу,
Гуузыр пыпхэу гупсэфыр пIехы.
Гупсэф уимылэжьэу, фэгуйтIу уишIыгъэу,
Гупшысэу уиIэхэр угуи хэтIысхьэ.
Угу ахэр ильэу, гур агъэузэу,
Уагъэгулэжьэу угуи хагъэкIы.

Ау гупсэу сиIэхэм сыгу афэузэу,
Гухэльэу яIэхэр сыгу кьыльэIэсых.
Гум льиIэсыгъэхэшъ, сыгу афэгулэу,
Гур бгъэм дэмыфэу афэгумэкIы.
Гухахьо сфэхьоу гукIэгъоу иIэм,
ГушIуагъор гохэу гупсэр сиIэн.
ИгупщIэнагъэ гур зыIэпищэу,
Гупсэф кьыситэу сигуIэтыпIэн.
Гу кьабзэ иIэу мыгузэжьуахэу,
Гум фэIорышIэшъ, гугъапIэ иIэн.

Сэ сигупшысэхэу, гухэльэу сиIэхэм,
Сэ сагъэгушIошъ, сыгур кьалэт.
Сыгум фэхьыгъэу кьызгурыIуагъэхэр,
Гум кьинэжьыгъэхэу сыгум ильын.
Ижьрэ гущыIэхэм гулIан сашIыгъэу,
Гунэс сфэхьугъэхэшъ, гупкIэ сыхьун.
Гупшысалэ сяхьулIэу, «гумзагъ» кьысалоу,
Гусэн зымышIэрэр сигупшысакI.

ГущыIалэу тиIэхэм гущыIэжьхэр кьадэсххэу,
ГущыIалэ сяхьулIэу гущыIакIэ сагъашIэ.
ГущыIакIэу тилагъэр кьызэблэзыхьурэм,
«ГущыIэгъэф» стригъэлукIэу гуIалэ сишIын.
Бзэр зыгу римыхьэу гуих-псэиххэм,

Гуштэ сагъэшЫшь, сагъэгуІэжы.
ЯгушыІэжъхэр гум зэхихыгъэхэу,
Гум къыхэпыджэхэшъ, сыгум сеІэжы.
ГушыІэ дысхэу сыгу ихъагъэхэр,
Гум къыхэуІэхэшъ, сыгу агъэузы.
Гукъао сщыхъухэу, сыгуми къеохэу,
Гур пафызыкІэу сыгу агъэгуІ.

Гульытэ уиІэмэ, гуфапльэу опльэмэ,
Гушъабэ зиІэм уигъэгушхон.
Сэплъэ гуфапльэу, нэхэр сыгу иІэшъ,
СэІо сэ сыгукІэ, сыгу Іупэ иІэшъ.
Гум тхъакІумэ иІэшъ, сыгу къызэхехы,
Гум лыІэсыгъэр сэ къызгурэІо.

Гугъур стезыхэу, гушІуагъоу сыбзэм,
ГушІуакІо сыфакІошъ, гушІуапкІэ есэты.
Къэбар гушІуагъор гум зэхихыгъэу,
Гуапэ къыщыхъоу гум зыкъеІэты.
Гоу бгъэгум дэльыр ыгъэгушхуагъэу,
КъегъакІо гугъапІэм сигушІо нэпс.

Сыгу бзэгу имыІэми къыздэгушыІэ,
Лъакъо имыІэми сыкъырещэкІы.

Хэт сьд ыІуагъэми, хэт сьд ышІагъэми,
Сыгу къысиІорэм сэ сыблэмыкІ.
Бзэр къытІузлъхъагъэу Тхъэшхоу ташъхъагъым,
Гум гъунэ лъефышь, угу о фэсакъ.
Гум псэр къызылъхъэу, гум псэр изыхрэм,
Гур къыукъэбзынэу угу о Ащ ет.

Гум ильыр хэт зыльэгьурэр?

Дунаишхор къэзыгъэшлыгъэ Тхьэм ымыльэгьурэ щыIэп, гум ильым фырыгъунэжьэу зэкIэри ельэгъу. Тинахыжъхэм къалоу пчъагъэрэ зэхэтэхы: цыфым ыгу ильыр Тхьэр ары ныIэп зыльэгьурэр. Ары пакIошъ, гуфапльэу тыплъэшъунэу тэри тешы. Тинэжь-Iужъхэм къалохэрэм афэдэу Тхьэм зэкIэ зэрильэгьурэр Тэурат хабзэу пегъымбар Мосэ къытхыжыгъагъэм²² хэтэ-лъагъо:

«Чыгум тет цыфмэ ябзэджагъэ бэ дэдэ зэрэхъугъэри, зэкIэ ягухэлъхэри ягупшысэхэри мафэ къэс бзэджагъэм зэрэфэгъэзагъэхэри Зиусхъаным ыльэгъугъ. Ахэр Зиусхъаным ыгу лъэшэу къеуагъ, цыфыр чыгум щыпсэунэу къызэрэтыригъэхъагъэмкIэ кIэгъожыгъэу къыIуагъ: Сэ ахэр къызэрэгъэшлыгъэхэмкIэ ськIэгъожыгъэшъ, зэкIэ къэзгъэшлыгъэ цыфхэр чышъхъашъом

²² Ахэр пегъымбарым къызитхыжыгъагъэхэр илъэс минищым къехъужыгъах.

тезгъэкIодыкIыщтых, ахэмэ акIыгъухэу хьэкIэ-къуакIэхэри, былымхэри, псэушъхьэхэри, бзыухэри» (Пегъымбар Мосэ и-1 тхыль. УблапI.6:5-7). Мы къылогъагъэхэр зэкIэ Тхьэм ыгъэцкIэгъыгъагъ псыкъиушхо бэлахымыкIэ.

Тхьэм зыпари ымыльэгъоу джырэ уахътэм бэмэ къащэхъу, хыкуми къатыримышIыхъащтым фэдэуи мэпсэх. Ау Тхьэр нэшъоп, ыкIуачIи илъэкIи хэкIыгъэп, Ащ ыпашъхьэ имыхъажыын цыфи къэхьурэпышъ, зытэшъумыгъэгъэпцIэгъ. Гум иль пстэуми афырыгъунэжьэу зыльэгьурэм дэжь къэжъугъэзэжь, кIэсэ дэдэ мыхъупэзэ. Сыда пIомэ, «Тхьэм зы мафэ къыгъэнэфэгъах, тыдэ щыIэ цыф пстэуми Ащ унашъо къафешIы япсэкIодшIагъэхэм афыкIэгъожыынхэу. А мафэу къыгъэнэфэгъэм, Къурмэныпхъэу цыфхэм къафишIыгъэгъэ Псалъэм²³ къыгъэзэжьынышъ, хыкум зэкIэми атыришIыхъащт» (Инджыл.Апост17:30-31). А мафэу къэблэгъагъэм ехылыгъэ усэу сыгу Тхьэм къырильхъагъэри мары:

²³ Тхьэм ыпашъхьэ цыфхэр ихъажыын альэкIынэу Къурмэны къафишIыгъагъэ Хьисэу, Мерэм къыфэхъугъагъэр ары. Ар Тхьэм Ыпсэ лъапIэ къыхэкIыгъагъэшъ, къурмэнхэм анахъ лъапIэу хъугъэ.

Мафэр къэсыгъ

Тхьэм нэфышьягъом сыкъегъэушы,
«КъасIорэр тхы» къысиIуагъэу къысщыхъоу.
«Тхьэм игъэ мафэхэр джы блэкIыгъах,
Бжыхьэм имафэхэр джы къэсыгъах.

Зыгу тхьакIум иIэхэм джы Сэ къясэIо:
ПсынкIэу Садэжы шьо къэжъугъэзэжъ.
«Сыда?», – къэзыIуагъэхэм Сэ къясэIожь,
Уахьтэ шьуиIэжъэпышь, шьухэмчъыежъ».

Марджэ хьужьыных, **мафэр къэсыгъ**.
Тхьэм «иIоныгъор» джы къэблэгъагъ,
Псэу Тхьэм ыпхыгъэр Ащ ыхыжыщт,
Iоныгъо мафэхэм ар тлъэгъужыщт.

Тхьэм пэсэ мафэхэм ыгъэнэфагъэу,
ЗыщиIогъагъэхэм къащыкIожыщт.
Iуагъэу ышIыгъэм Ар емьпцIыжъэу,
Мафэу къэсыщтым къытлъыкIожыщт.

«Джыри шьуадэжы сыкъэкIожыщт», –
ЗэриIогъагъэр шьугу къэжъугъэкIыжъ.
Шьумышъхьаукъэу Ащ шьо шьупаплъ,
Шьугу иостыгъэхэр жьугъэхьазырыжъ.

Ащ къыIогъагъэр IужьугъэзыкIыгъэу,
КIасэ хьужыгъэу шьугуIэжыщт.
Ежъ иIумэтхэр ыугъоижыгъэу,
Тхьэм Ежъ Ипсалъэ зэфишIыжыщт.

Гур мыкIосэнэу нэфыр къипсынэу,
Дагъэу Псэ льяпIэр о зэгъэгъот.
Жы къыуегъащэфэ зымыгъэгуужьоу,
УздэкIожыщтым джы егупшыс.

Лъэпкъым ышIэщтыгъ

Адыгэ лъэпкъым ыныбжьыми ащ къырыкIуагъэми икъоу хэшIыкI физиIэхэр бэп. Хъатхэм къащегъэжыагъэу джырэ адыгэхэм къанэсыжбэу илъэс мин зы-щы-плIым къыкIоцI лъэпкъым ыу-гъоигъэ Iушыгъэр ахэм IуагъэзыкIышъ, нэмыкI лъэпкъымэ ажэ къыдэкIырэр къабылъэу аштэ. Тхьэр зыфэдэр адыгэ лъэпкъым ымышIэщтыгъэу, Тхьэм иунашъохэри, Ащ узэрелъэIуцт шIыкIэри ымышIэу тильэпкъ лъэпкъ ныбжьыкIэшъ, тыбгъэ-сэн фаеу ахэмэ къащэхъу. Арыщтын, ахэмэ тины-дэльфыбзэ чIэтыдзынышъ, нэмыкI бзэкIэ Тхьэм тельэIунэу къызкIытаIорэри. КъаIуагъэр къыдгу-рымыIуагъэми, адедгъэштэнышъ, «амин» тIон фаеу тызкIагъасэрэри. Ау къаIуагъэр къызгуры-мыIуагъэ хъумэ, сэ адезгъэштэным сытештахы сицIыкIугъом къыщегъэжыагъэу. Сытештахы сызышIыгъэри къышъуфэсIотэн.

Хъугъэ-шIагъэу къэсIотэщтыр зыхъугъагъэм ыуж илъэс шъэныкъо тешIэжыгъах, ау, джашы-

гъум сыгу исыубытагъэр, джы къызнэсыгъэм зыми зэблихъун ылъэкIыгъэп. А уахътэм сысабы-еу гурыт еджапIэм сыщеджэщтыгъ, тикъэралыгъо ыцIагъэри шъхъафыгъэ (СССР), IэкIыб къэралы-гъо кIоцтыгъэхэри зырыз дэдагъ, ахэм къары-кIэуи къырагъахъэщтыгъэхэри мэкIагъэ. Ары лъэшэу зыкIагъэшIагъоцтыгъэр, тиунэкъош Лыбзыу Даутэ Иорданием къыбыбыкIи тадэжъ къызэкIом. Ащ арапыбзэр дэгъоу зэришIэрэр зэхэзыхыгъэхэм псынкIэу ядуахъ тхыгъэхэр Даутэ къыфахыхи, мыхэр адыгабзэкIэ къытфызэд-зэкIыба аIуи, къельэIугъагъэх. АрапыбзэкIэ тхы-гъэу къыфахыгъэхэр зыфэдэхэр къаригъаIозэ, етIанэ ащ ыуж, ахэм арытхагъэхэр къафызэрид-зэкIыщтыгъэ. Джы къызнэсыгъэми сщымыгъу-пшэжыыхэрэр ахэм ариIоцтыгъэхэр ары: «Мыщ фэдэ дуахъ хъадэм къыфахырэп! Мыр цIыфым фэгушIохэ зыхъукIэ къыIорэр ары», «Мыщ фэдэ тхыгъэхэр сабыим ыпшъэ иплъхъэ хъуцтэп», «Усакъын фае! Бзэр умышIэ хъумэ, умышIахэу узэбгыжыын плъэкIыцт».

Тиунэкъошым къыIогагъэхэр зызэхэсхыгъэм ыужы илъэс пчъагъэ тешIэжыгъ, а илъэсхэм къаIоцIи мызэу-мытIоу зэхэсхыгъэ, «нэнэжъ мырэуцтэу ыIоцтыгъ» ыIозэ, сянэ къыкIиIоты-

кЫжыщтыгээ гущыІэжхэри: «ТхьэлъІукІэ зымышІэрэм, бгыбзэ-ІубзэкІэ зешхыжы». Ары, сицЫкІугъом кыщегъэжъагъэу, сымышІахэу сызэмыбгыжыынэу е бзэр дэгъоу зэзымыгъэшІагъэхэр, амышІахэу, кысэбгыхэми адесымыгъэштэнэу сызыкІэхугъэр. Сэ сищыІэныгъэм синыдэльфыбзэм нэмыкІэу бзэ зэфэшхъафыбэ зезгъэшІэнэу хугъэ, ахэр зэсэгъашІэфи, цыфым кыІошІоигъом имэхьэнэ зы хъарыф цыкІум зэрэзблихъупэрэри кызыгурыІуагъ. Ары пакІошь, хъарыфым икъэІуакІи мэхьанэ иІ. Арышь, тежъугъэгупшыс. Бэп зышІэрэри, «амин» зытІокІэ, цыфым кыІуагъэр орэхъу зэрэтІорэр. Арышь, бзэу Тхьэм кытыІуильхъагъэмкІэ Ащ телъІумэ нахышІу, лъэІоу тшырэр зэкІэхэм къагурыІуагъэу «амин» кыраІолІэн альэкІынэу. Мыхэм анэмыкІэу адыгагъэу чІэтынэхэрэм ащыщ горэми сакытегущыІэ сшІоигъу. Адыгагъэм фэмыежхэм агу рихыщтэп къэстхыхэрэр, арышь ахэм къясэІо: шъугу рихырэм шъори шъукытегущыІэзэ тхыльхэр къэшъутхых, шъугу зыкІырихырэри кыкІыжъугъэгъужыызэ, тэ етІанэ ахэм тяджэн.

Лъэпкъ шхъафхэм яІагъэ щыгынхэр адыгэхэм зыщальэнэу *модэ* джы хъугъэ. Зы лъэпкъ

горэм нахыпэм щыгынхэу яІагъэхэр чІамынэнхэу ялъэпкъ щыгынхэр зызэрэщальэрэм пае, тэри ахэмэ таделэзэ, ялъэпкъ щыгынхэр ащытщэфызэ реклэмэзехъэ тафэхуныр дэгъоп, тэ адыгэхэм тимыІагъэм фэдэу лъэпкъ щыгын дахэхэр. Ахэр къэсэзгъаІохэрэр зы мафэ горэм гу зылыстагъэхэр ары: гъэмэфэ гузэгум урамым сырыкІозэ, бзыльфыгъэхэу сызыІукІэхэрэм сызяплъыпэм, адыгэхэр ахэсшыкІыжыгъэхэп:

- зыр – чІэгъ-чІэль пІонэу джанэу щыгым кыпхырыщырэр зэрэбашэм ымыгъэпахэу кысэбгъукІо;
- адрэр – иджани кІыхъэу иІэгъуапэхэри кІыхъэу, ынэкІу фырыгъунэжъэу умылъэгъу- шъунэу, ышхъэ шхъатехъокІэ пыпхыкІыгъэу блэкІы;
- ящанэрэр – лъапэ зыпымыт гъончэджыр зэрэщыгыр имыкыоу ышхъацІи кІэупсыхъагъэу, уриутыщтым фэдэу кыбблэхъушъуты.

УпчІэхэр сапашхъэ кьеуцо джы:

1) Мы щысэ къэсхыгъэ щыгынхэм анахь Іаехэшъ ара Адыгэхэм яІагъэ щыгынхэр?

2) Хэт тисэе дахэхэр, тишшошэ дэгъухэр зыгъэІагъохэзэ зыщыгъыщтхэр?

Шырытныгъэу адыгэ бзыльфыгъэхэм ахэ-
льыгъэр, зыхэм жэмыланыгъэкIэ зэблахъугъэу,
шъхъатехъокIэ ашъхъэхэр папхыкIышъ, зэкIэ зэ-
рагъафэзэ нэчIэргъыс ешIэх. Адрэхэм, адыгагъэ-
ри ящыкIэгъэжъэп, уздагъэгушчыIэжъышътэп,
сомэм пае, уни кыракIышът.

Тихульфыгъэхэми адыгагъэр зыфэдэр ащы-
гъупшэжъыгъ, ахэм азыныкIо: е хъонакIу, е хэ-
такIу, е шъхъахынэжъ, е ешъуакIу, е тутын Iугъэ
кызыIуутысыкIырэ гурмыкъ.

Ахэр сэлъэгъушъ сызэупчIыжъы:

Хэт тисабыйхэр зыкIэрыплъышътхэр, хэт ахэр
зыгъэсэштхэр?

Тыдэ хъужыгъэх паIо зыщыгъ Адыгэ ЛIыхэр?

«СипэIожъ осэты» зэраIощтыгъэ закъохэр ары
джы кьэнэжъыгъэхэр?

Джырэ «адыгэлIыхэм», яшъхъэгъусэхэу са-
быйхэр къафэзыльфэу, афэзыпIоу, унагъор
зыпшъэ дэлъхэм уасэ афамышIыныр рагъэкIоу,
ушъхъагъу дэгъу къаIэкIагъэхъахъэу, шъузиплI
сиIэн сыфит, аIозэ, ратэкъухъэх яунагъохэр. Ахэм
ащыгъупшэжъыгъ: адыгагъэ зезыхъэшттыгъэхэм
адыгэ бзыльфыгъэм уасэу фашIышътыгъэри, нэ-
мыс хабзэу шыIагъэхэри, ушъый гъэсэпэтхыдэхэу
Даутэкъо Сэлмэны кытхыгъагъэхэу адыгэ хэбзэ

дахэ тфэхъужыгъэхэри. Илъэс минишим кьехъу
тешIагъэми зитхыгъагъэм ыуж, ижъырэ Iэпэрыт-
хыхэм джы къарытыджыкIыжъыхэрэр, зэшъхъэ-
гъусэхэр зэфэшъыпкъэным фигъасэхэу Сэлмэн
иушъый гъэсэпэтхыдэхэм къащиIощтыгъэхэм
ащышъ горэхэр щысэ кьэсхъын: «Бзыльфыгъэ
хэтакIор шъоубзэгу, ащ кыIорэр тхъу цIынэу ыжэ
кыдэкIы, ау узфишъэрэр хъунэгъэлIэ уцым фэдэу
кIэух дыдж, чэтэ бгъуитIуцэм фэдэу уеуIэ. Ащ
ыльагъохэр хъадрыхэ макIох, илъэбэкъухэм
хъадэгъум ильагъо уфашъ. ШыIэныгъэм игъогу
ар егупшысэрэп, ильагъохэр зэхэкIухъэх, ау ар
ежъ ышIэрэп. Арышъ, сикIал, кысэдэIу, сигу-
шыIэхэм уатемыкI. Ащ фэдэ бзыльфыгъэм
пэчыжъэ зышI, ащ иунапчъэ благъэу уемыкIуалI,
армырмэ, уимылькурэ уинамысрэ нэмыкIхэм
атебгъэкIодэшт, кьэбгъэшIэрэ илъэсхэр гукIэгъ-
унчъэм екIодыIэшт» (Ушъый гъэс.5:3-9). Джыри
Даутэкъо Сэлмэн мышъ фэдэ гушыIэхэмкIэ яшъ-
хъэгъусэхэм афэшъыпкъэнхэу цIыфхэм яушъыи-
шътыгъэ: «УипсынэкIэчъ Тхъэм ынэшIу кышъерэф,
уиныбжъыкIэгъум шъуз кыпфэхъугъэм гухахъо
хэгъуат». Ащ нэмыкIэуи: «уипсынэ кьипхырэ
псым узэрешъорэм фэдэу уишъхъэгъусэ фэшъ-
ыпкъ, хымэ бзыльфыгъэм сабый дэмыгъот, ар о

уиештэпышь, уиунагъуи исыштэпышь» къарилоштыгъэ (Ушьый гъэс.5:16-18).

Джырэ уахътэм фэмыдэу, ипэум адыгэхэм Тхьэм ищынагъо нахь агу илбгъ, Ащ ипсалъэхэр дэгъоу зэрагъашлэщтыгъ, ясабийхэми ахэр арагъашлэщтыгъ. Адыгэ лъэпкъым инахьыбэ ауштэу щлэффи тилъэпкъ Тхьэм къыухъумэщтыгъэ, Ащ итхыгъэ лъаплэхэм зэрарытым фэдэу. Тхьэм иунашьохэр IузгъэзыкIырэ лъэпкъым къехъулIэрэр джы тэ къитэдджыкIы Тэурат хабзэм. Тхьэр ыIорэм зэремыпщIыжьырэр къыдгурегъало Ежъ къыхихыгъэ лъэпкъым зэрэдэзекIуагъэмкIэ. Тхьэм арилогъагъ ахэм: ШъукъысэмыдэIоу Си хабзэхэр IэкIыб шъушIэу, зээгъыныгъэу Сэ къыздэшъушыгъэр гуркъагъэкIэ шъуукъоу, Си унашьохэр зышъумыгъэцакIэкIэ, щынэгъошхори, жьэгъэузыри, техьэгъури къышъуфэзгъэкIощтых; ахэмэ зыпари шъуамыгъэ-лъэгъужьэу гузэжъогъум шъухэтышт. Шъуипыйхэр шъуичIыгу къызгъэхъаштых, цIыф лъэпкъэхэм шъуахэстэкъошт, чэтэ къыхыгъэр сIыгъэу шъусфышт ... . Ау, шъуащыщэу къэнагъэхэм, ежъхэми ятэхэми япсэкIодхэр апщыныжьыгъэу япсэкIодшIагъэхэм зяуцолIэжьыхэкIэ, Сыгу къэкIыжьышт Якъуби Исхъакъи Ибрахьими адэсшыгъагъэ зээгъыныгъэр. Пыим ичIыгу исыхэфэ ахэр щызгъэзы-

ештхэп, пхьэтэпэмыхьы сшыщтхэп, згъэкIодыщтхэп, зээгъыныгъэу адэсшыгъэри зэблэсхъуштэп, Сэрышь ЕгъэшIэрэ Зиусхъаныр, ахэмэ я Тхьэр (Пегымбар Мосэ ия 3-рэ тхыль 26:14-44).

Мы псалъэхэу джы тызэджагъэхэр, а зы лъэпкъ закъор арэп зыфэгъэхьыгъэхэр. Пегымбархэм аригъэтхы зэхъум, Тхьэм ахэр лъэпкъ пстэуми афигъэхьыгъ, сыда Iомэ, Тхьэм къыгъэшIыгъэ пстэури изэфэд, зынэбгыри ыгъэкIоды шIоигъоп. Ау Тхьэм къыгъэхъугъэ лъэпкъ пстэуми гугъапIэ яI. Тхьэм дэжъ къэзгъэзэжьыхэрэр ештэжьых. Тхьэм зэриштэжьыщтхэр зышIэщтыгъэхэ адыгэхэм, Ащ фэгъэхьыгъэ мэфэкIхэри нахьыпэм хэгъэунэфыкIыщтыгъэ. Ахэм зэу ащыщ **Тхьэшхогъаажь** мэфэкIыри. Пэсэрэ адыгэхэм Iоныгъо мазэм и 21-рэ мафэм ар агъэмэфэкIыщтыгъэ. А мэфэкIым фэгъэхьыгъэ усэ цIыкIури мары:

Тхьэшхогъаажь

Гъэр зыщаухыгъэу
Iоныгъо мазэм,
Тхьэр зыгу илбгъэ
Адыгэ лъэпкъым,
Щымыгъупшагъэуи,
ыгукIи разэуи,

Гъэбэжъу къезтыгъэм
щытхъу фишыщтыгъ.
Къарипэсыгъэр
аугъоижьыгъэу,
«Тхъэшхогыхъажьыр»
ашыжьыщтыгъ.
Арышь, тыразэу
лъэпкъым иагъэхэу,
Хабзи зекIуакIи
къэтэжъугъэштэжь.
Бжыгъэр къэсыгъэшъ,
сэ къэсэIожьы:
«Тхъэшхогыхъажьыр»
Шьо блэшъумгъэкI,
Лъэпкъым иагъэшъ,
Ар жъугъэмэфэкI.
Адыгэ лъэпкъым
Ар ышIэщтыгъ,
Пасэм щыублагъэу
ТимэфэкIыгъ.
Ахърэты мафэм
ТекIолIэжьыщт,
Зыгу хъазырыгъэр,
Тхъэм гохъажьыщт.

Тхъэм тыгохъажьыным пае тыгухэр дгъэкъэб-
зэжьын фае, зыгу шIоир Ащ ыпашъхъэ ихъан
ыльэкIыщтэпышъ. Бэмэ къащэхъу шIушIагъэхэкIэ
джэнэтым ихъанхэу, ау сьд фэдиз шIушIагъэ уерэI
фае, угу мыкъабзэмэ сьдэуштэу Тхъэм ыпашъхъэ
уригъэхъан? Тхъэр пщэфын плъэкIыщтэп къуаль-
хъэкIэ, мылькушхокIэ е уиIэнатIэ къыуитырэ лъэ-
кIыныгъэшхомакIэ. *«Цыфым ыгу зэкIэми анахъ
тхъагъэпцI, кIодыгъапэуи щыт. Хэт а гур зэхъ-
зышыкIын зыльэкIырэр?»*, – къэупчIэ Зиусхъа-
ныр. Ащ лыпытэуи джэуапыр къетыжьы: *«Сэры,
Зиусхъанэу, цIыфым кIоцIыхъэу ащ ыгу зыупль-
экIурэр, къыхихыгъэ гъогумрэ иIэшIагъэхэмрэ
яфэшуаиэхэр езгъэгъотыжьырэ»* (Пегъымбар
Ерэм.17:9-10). Арышь, угу Тхъэм зэблэгъэхъу
егъэукъэбзыжь, Къурмэн ЛъапIэм къыкIэкIыгъэ
лымкIэ зегъэщэфыжь, ащ нэмыкI гъогу Тхъэм
екIурэпышъ. А зы *гъогу* закъор ары, *гъэшIэным*
тыхищэнышъ *шыпкъапIэм*²⁴ тезыщэлIэщтыр.
Тхъэ закъор ары гу шIоир гу къабзэкIэ зэблэзы-
хъун зыльэкIырэршъы, ежь-ежьырэу ар ышIэ-
шъун зышIошырэмэ зарэмгъэпцIэжь.

²⁴ Гъогури, шыпкъапIэри, гъэшIэн шыIэныгъэри –
Сэры. Сигъогу рымыкIорэр, Ты лъапIэм дэжь кIон ыльэкIы-
щтэп, – ыIощтыгъэ Пегъымбар Хъисэ (Инджыл. Иуан.14:6).

Тарихым тыхаплэ

Ильэс мин заулам кьаклоцI тильэпкь кьырыкIуагьэр бэ дэд. Ахэм ащыщэу чIэтынагьэр бэ. Ау тарихым тыхэплэжышь, бзэм кьыхэнэгьэ псалъэхэмрэ гушыIэжьхэмрэ IэпIэгьу кьытфэхьухээ, адыгэ лъэпкьым ышIэщтыгьэу дунаишхор кьэзгьэшIыгьэ Тхьэр зыфэдэр зэтэгьашIэ. Джы шьхьадж шьхьафитныгьэ иI, гьогоу зэрыкIощтыр ежь-ежьырэу кьыхихынэу. Арышь, шьхьадж кьыхехы ыгьэлъэпIэшт Тхьэри, пегьымбархэри. Тхьэм пегьымбар пчъагьэ цIыфхэм кьафигьэкIогьагь, ахэм ащыщэу зы закьу ныIэп цIыфлэпкь пстэуми апае зыпсэ зытыгьэр. Сэщ пае зыпсэ емьблэжыгьэр сэ сыгукIэ сэштэ. А зы закьор ары, ащ фэдэ Iофы пае Тхьэм дунаим кьытригьэхьагьэуи Кьурмэн шьыпкьэуи ылытагьэуи кьатхыжыгьэр. Ар пегьымбармэ япегьымбарыжэу Тхьэм ыпсэ лъапIэ кьыхэкIыгьэу Мерэм кьыфэхьугьэ Хьисэр ары. А Хьисэм икьэхьукIэ зэрэгьэшIэгьон дэдэр динищ шьхьаIэу джы ду-

наим тетхэм (иудаизм²⁵, христианство²⁶, ислам²⁷) хагьэунэфыкIыгьагь, пшьашьэу лIы зымышIагьэм ышьо хидзэгьэ сабыир Тхьэм ыпсэ кьыхэкIыгьагьэти. Ащ фэдэ кьэхьукIэкIэ, Хьисэм нэмыкIэу, зы цIыф закьуи дунаим кьытехьуагьэп. Тхьэм ауштэу гьэшIэгьонэу дунаим кьытригьэхьэгьэ Хьисэр кьызыхьугьэм кьыщегьэжьагьэуи ильэсхэр кьальынэтэу кьаубли ильэс 2021-рэм тыкьынэсыгь. Арышь, сэ Тхьэм сыфэраз, бзэджэгьэ Iаджи адыгэхэм агухэм зэрилъыр кьыльэгьузэ, джы нэс тильэпкь лъэпсэкIоды ымышIыгьэу нэшIукIэ кьызэреплъырэм пае, Ежь ыдэжь адыгэ лъэпкьым ыгьээжьыным кьызэрежэрэм пае. Тхьэм сыфэразэу, ильэсыкIэм тызэрэтыригьэхьагьэм пае, лъэпкьым сыфэхьохьон усэкIэ:

Сыпфэхьуахьо

Сэ сыпфэхьуахьо, сильэпкь кIас,
Тхьэр кьыотэнэу сэ сыпфэлыаIу!
Уижь бгьэлъэпIэныр о чIэмынэжь,
Сэ сыольэIу, сильэпкь кIас.

²⁵ Пегьымбар Ис.7:14.

²⁶ Инджыл. Мат.1:18-25.

²⁷ КьурIан. Сура 19:19-21.

Хы шлуцлэм фэдэу бэ дэдэ хьугьэу
Льэпкъ зэфэшхьафхэу дунаим тетхэм,
Адыгэ льэпкъыр ахэмыклодэнэу,
Хабзэу тилагьэхэр зылэклэмыгьээ.
Ахэр плэпызымэ пщыгушлуклынэу
Щылэш гужь зилэхэр, угу имыгьээ,
Бзаджэ ышлэнэуи, цыф емыгьээ.
Хэбзэ дэхабэу тилэр зэгъаши,
Уищылэныгьэкли ар кьэгьэлягьу.
Лыгьэ зыфалорэр угу кьэгьэклижьи,
Лыгоу пклоцлыбыр о кьэрэлягьу.
О угу илбыр кыпшлудэклищтышь,
Угу икьэбзагьэ о лыпллэ зэпыт.
Сыдигьуи кьэплощтым о егупшыс,
Чатэм фэгъади кьэплощтыр, ужэ гьэпыт.
Шу ши псым хадзэри уклэмгьожьын,
Шоу псым хэбдзагьэм улуклэжьи.
Угу пыкыгьагьэм кыгьээзэжьи.
Фэдишьэ хьугьэу кыпыклэжьи.

Сэ сыпфэляло, сильэпкъы клас,
Цыфыгьэ пхэлыным о зыфэгъас.
Сэ сыпфэляло: гулгытэ уилэнэу,
Тхьэм кыуилорэм уналэ тетынэу,
Гуфэпллэ плыаклэ игьом уилэнэу,

Гоу бгьэгуи дэлым уедэлушьунэу,
Гуклэгьу зыфалорэр угу кьэклижьиэнэу,
Гухэкли зыфалорэр пщыгьупшэжьиэнэу,
Гугьапэ цыфым укыуахьиэнэу,
Гугьаплэ дахэр угу имыклинэу,
Гумэкли зыфалорэр умышлэхэнэу,
Гухахьу зыфалорэр ренэу уилэнэу,
Гухэльэу уилэхэр о кыбдэхьунэу,
Гупсэф зыфалорэр Тхьэм кыуитынэу,
Угу изэхашлэ Ащ ины пфишынэу,
Гьогоу хэпхыщтыр зэхэпшыклинэу,

Шыпкъаплэу илэм уклэмыклинэу,
Укьээзгьэшлыгьэр пщымыгьупшэнэу,
Сэ сыпфэляло, си льэпкъ клас!

Льэпкъь льяпсэхэр

Сиапэрэ тхылъэу «*Адыгагъэр тьдэ къитхыгъа?*» зыфэсӀуагъэм сыкъызтегущыӀэгъэ Ибрахьимэ икъэбархэу Тэуратым къисыджыкӀыгъэхэм ащыщхэм джыри къахэзгъахъо сшӀоигъу, тильэпкъь ыльапсэхэр зынэсыхэрэм якууагъэ сэ а къэбархэм ахэслъэгъуагъэшъ. Адыгэхэр хьатхэм къатекӀыгъэу зыльытэхэрэм сэ сащыщ, къэстхыщтхэри зыщыхьугъагъэ уахътэм ыуж ильэсишъэ заулэп тешӀагъэр, ильэс мин заул нахъ. Арэу чыжъэ дэдэу зэкӀӀэбэжбынхэу фэмыехэри щыӀэх, ау, тильэпкъь тыгъуасэ дунаим къытехъахъэу слъытэрэпышъ, хьатхэм яхьылӀэгъэ тхыгъэхэр сэ зэрэзгъэшӀэгъуагъэм фэдэу зыгъэшӀэгъонхэри щыӀ сӀошъ, къэсэтхы. А хьатхэм дэгъоу ашӀэщтыгъэ цӀэрыӀошхо хъугъэ Ибрахьимэ Тхьэм зэрицӀыф шъыпкъэр, ащ ыцӀэ фэдэ цӀэ ясабийхэми афаусыщтыгъэ. Пегъымбар Мосэ и-1 тхылъ я-23-рэ шъхьэм къыщцӀуатэ **ильэс миниплӀыкӀэ** узызэкӀӀэбэжбыкӀэ хъугъагъэ къэбарэу Ибрахьимэ

мэ **хьатхэм** чӀыгу къызэращищэфыгъагъэ шӀыкӀэр: Сарэ ильэсишъэрэ тӀокӀырэ блырэ ыгъэшӀагъэу КъэнаӀан хэгъэгум зыщэлӀэм, ишъуз ащ щигъэтӀыльыжбынэу Ибрахьимэ кӀуагъэ. Ишъуз зегъэяхэм ыуж хьадэм кӀэрыкӀи, хьат цӀыфмэ якӀуалӀи яльӀугъ: «Мыщ сыщыщэп, сыхэхэс. Сишъузэу лӀагъэр згъэтӀыльыжбын слъэкӀынэу чӀыпӀэ къысашъуш». Хьат цӀыфхэм Ибрахьимэ джэуап къыратыжыгъ: «О, **упщы лъэрыхъэу Тхьэм урий**, къэунэ анахъ дэгъоу тиӀэм уишъуз щычӀэльхъажъ; тащыщ пэпчъ лӀэкъо къэунэу иӀэр ащ пае къыуитынба». Хьатхэм Ибрахьимэ шъхъащэ афишӀи, ариӀожыгъ: «Сихъадэ мыщ щызгъэтӀыльыжбынэу шъукъезэгъымэ, ащыгъум Цэухъар ыкъо Ипэрон шъуелъӀу шъуапашъхъэ къыщысищэнэу уасэу иӀэмкӀэ, Махъпэлэ гъочӀэгъэу ащ игубгъо гъунэ Ӏульыр». Къэлэ къэлапчъэм дэжъ Ӏутыгъэ хьатхэм зэхахэу, ежъ Ипэрон хьат цӀыфхэм ахэсыгъэти, Ибрахьимэ джэуап къыритыжыгъ: «Хъау, сизиусхъан, къысэдӀу: губгъори, ащ ит гъочӀэгъыри осэты, сыкъызхэкӀыгъэ лъэпкъым ыпашъхъэ ар щыосэты, уихъадэ щычӀэльхъажъ!» Ау, ахэм Ибрахьимэ шъхъащэ афишӀи, зэкӀэмэ зэхахэу Ипэрон риӀожыгъ: «Ащыгъум ори къыосӀощтым къедӀу: сыольӀу, нэшӀукӀэ

кысэплыи, мы чыгум тыжынэу тефэрэр сыхи, сыхадэ сэ ащ щычІэслъхъажыщт». Іэпэрон джэуап кытыжыгы: «КъэдаІу, сизиусхан! Чыгум тыжын ахъцэ шыплІ буасэр. ОркІи сэркІи сыд ар, уихадэ чІэльхъаж!» Ибрахымэ Іэпэрон кыІуагъэм езэгъи, уасэу кыІуагъэм фэдиз тыжын ахъцэ фипши ритыгъ. Джауштэу Іэпэрон игубгъоу Махъпэлэ дэжъ, Мамрэ пэчІынатІэу шылыр, губгъори гъочІэгъэу ащ итыри, а губгъом ит чыг пстэури, хъат цыфхэу къэлэ къэлапчъэм дэжъ шытыгъэхэр ишыхъатхэу Ибрахымэ кыІэкІэхъагъ, иунаеу ихъадэхэр щычІилъхъажынхэ ыльэкІынэу (УблапІ.23:3-20). Ащ ыуж ежъ Ибрахыми мы чыплІэ дэдэм щычІалъхъажыгы, еІанэ ыкьо Исхъакъи, ащ ишъузи, уахътэ тешІагъэу Исхъакъ ыкьоу Якъубэ ишъузи (Леа), ежъ Якъуби къэлъэІожыгыгъэти, а чыплІэм шагъэтІылыжыгыгъ (УблапІ.49:29-32). Мы къэбархэр къэзытхыжыгыгъэ пегъымбар Моси Якъубэ кытекІыгъэхэм ащыщ. Якъубэ илъэхъан гъаблэ кызэхъум, ащ ибын игъусэу Мысырым кІон фаеу хъугъагъэ. Ау псынклІэу ахэр ащ кыкІыжыгыгъэу гъэхэп. Илъэс шыплІым къехъурэ Якъубэ кытекІыгъэхэр Мысырым исыгъэх, лъэпкъышхуи щыхъугъэх. Тхъэм а лъэпкъыр Мысырым кыри-

щыжыным пае Мосэ къеджи, цыфхэм ашІэн фаехэр кыфызэІуихыгы: шыынэ псау-тау кьурмэн ашІынышъ, ащ лъэу кыкІэкІыгъэр япчъэблыпкъхэм ащадфэнэу. Шыынэм кыыхэкІыгъэ лыр зэкІэ агъэжъэнышъ ашхын фэягъ нэф къэмышызызэ. А чэщым Мысыр хэгъэгум шыпэлъфыхэм апсэхэр ахихынэу Псэхэхыр къэкІонэу шытыгъ. Арау, лъэу пчъэблыпкъым шыфагъэр зильэгъукІэ, Псэхэхыр **ІукІыжы**щтыгъ. Тхъэм иунашъо зыгъэцэкІагъэхэм, а чэщыр «**ІукІыжы**» чэщы афэхугъ. Ащ фэдэ кьурмэн зымышыгыгъэхэм яунэхэм хъэдэгъэ гухэкІ кьарытэдэжъагъ. Ащ щегъэжъагъэу кьурмэн ашІызэ, а мафэр агъэмэфэкІы зэпытынэу Тхъэм унашъуи къафишыжыгыгъ. Ар зыхъугъагъэр тизэман кыихъаным ыпэкІэ илъэс 1450-рэкІэ узызэкІэІэбэжыкІэ ары²⁸. Ащ кыщегъэжъагъэу джы нэс къэплъытэмэ илъэс 3470-рэм къехъу. Ащ фэдиз уахътэм кыкІоцІы, а МэфэкІым цІабэ иІэ хъужыгыгъэ, зыхэм ащыгъупшэжыгыгъ кыызхэкІыгъагъэр, адрэхэм еплъыкІэу шыІэхэр зэкІэ зэхагъэкІухъажыгыгъ. А мафэр Тэурагъ хабзэу ижыырэ джуртыбзэкІэ тхыгъэм зэрэхэтыр: **ᲡᲣᲗ** –

²⁸ УрысыбзэкІэ: 1450-й год до нашей эры (т.е. до РХ – Рождества Христова).

пэсахь²⁹. Адыгабзэмрэ ижырэ джуртыбзэмрэ ахэслэгъогъэ зтефэрэ гуцылэхэр апэрэ тхыль-ым (епль «Адыгагъэр тыдэ кыитхыгъа?») кы-щызгъэлыгъуагъ. Ахэм мы *пэсахьэри* (פּוּדָה), къа-хэсэгъахьо:

1. Пэсахь = פּוּדָה – ижырэ джуртыбзэкIэ = «пэсахь»,

ИнджылызыбзэкIэ (анг.яз.) = «**passover**»,

УрысыбзэкIэ (рус.яз.) = «**пасха**»,

АдыгабзэкIэ (адыг.яз.) = «**пэсахь**» –

IутIыжь – IутIыжь – IукIыжь.

Пасэр зыхырэ пэсахь чэщ е IукIыжь чэщ. Джы ар IутIыжь е IутIыжь мэфэкI. Ащ фэдэу джы Псэхэхыр IукIыжьыщт, Тхьэм и Къурмэн ыль зильэгъукIэ. Псэхэхым цIыфхэм апсэхэр джыхьнэмым ымыхьынэу Тхьэм и Псалъэу Къур-мэныпхьэу кыгъэкIуагъэм псэхэр еугъоижьы. Псалъэм кырихи псэу кыитхильхьагъэр Ежь ыдэжь ыщэжьынэу, Тхьэм а зы Псэлъыхьо закъор ары цIыфхэм къафыригъэхыгъэр. Ар дунаим тет лъэпкъ пстэуми Тхьэм дэжь кIорэ гъогоу афэхьунэу Тхьэшхом кыгъэшIыгъагъ. Ащ фэдэ мэхьуа

²⁹ Ижырэ урымыбзэмкIэ – *πάσχα*. Мы урым гуцылэр урысыбзэм кызырэхэхагъэр – пасха.

зылохэрэм упчIэ ясэты: Тхьэм ымышIэшъун горэ щыла?

Къурмэныпхьэ тфэхьугъэ Псалъэм ыкIоцI имыхьажьыгъэ псэхэр зэкIэ хэкIодэщтых Ахьрэт мафэхэм кьэхьуцт мэшIошхом. Тхьэм дэжь кьэз-гъэзэжыгъэу ипсэкIодхэм афыкIэгъожьыгъэ цIыфым имысагъэхэр а Къурмэным тырехыжьы. Тимысагъэхэр ттезыхэу зыхырэу мысэхьыр ары. А Мысэхьым Хьисэ МэсихьэкIи еджэх. Пасэм зэрэхьугъагъэу Мысырым кыкIыжьынхэм ыпэ шьынэм ыл гъэжъагъэ зэрашхынэу щытыгъэм фэдэу, джы хэтрэ цIыфи, а Къурмэныр гьомылэ лъапIэ фэхьу. А **шхын** лъапIэр зышхырэр ары, Тхьэм дэжь гъэшIэным хэхажьын зыльэкIырэр. Ащ фэдэ Къурмэн Тхьэм джыри кышIыжьыщтэп.

2. Шхыны = חֶלֶם – ижырэ джуртыбзэкIэ (древ-евр.яз.) = «**шхына**»,

ИнджылызыбзэкIэ (анг.яз.) = **dwel** in the midst of thee – the **bread** of life,

УрысыбзэкIэ (рус.яз.) = «**присутствие**

Господа» – «слава Господня» –

«**хлеб**³⁰ **жизни**», хлеб сошедший с небес.

³⁰ Ижырэ урымыбзэмкIэ – ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς = хлеб жизни = егъэшIэрэ щыIэныгъэр язытырэ шхын.

АдыгабзэкIэ (адыг.яз.) = «**шхыны**» = «кыппкырыхьэрэ шхын шьыпкь» – Тхьэм кыафыригъэхыгъэ **хьалыгъу** – лъэкъумэ IэшIу.

Шхын лъапIэу пстэуми афэхьунэу Тхьэм кыыригъэхыгъэ Къурмэным цIэ зэфэшхьафхэр иIэу Тхыгъэ лъапIэхэм къахафэ. ГъэшIэныр кыязытырэ хьалыгъоу, Шхын шьыпкьэу цIыфым ыпсэ иIэнэу Ар Тхьэм кыыгъэкIуагъ. Псэр Псалъэм кIэхьопсы зэпыт, гъэшIэн щыIэныгъэр зыщигъотыжыщтым.

Тхьэм цIыфлэпкьэу къахихыгъэр Мысырым кыырищыжы зэхьум ощхым фэдэу а хьалыгъур³¹ ошьогум кыафыригъэхыщтыгъ. А **Шныны** ЛъапIэр зышхырэр гъэшIэным щыIэщт кьеIо Инджылым. «Сэ спкыы зышхэу, слъи ешъорэм мыкIодыжын щыIэныгъэ иIэ хьугъэ, ахьрэт мафэми Сэ ар къэзгъэтэджыжыщт. Сыда пIомэ, Сэ спкыы **шхын** шьыпкь, Сэ слъи шъон шьыпкьэшъ ары. Сэ спкыы зышхэу, слъи ешъорэм ыгу силъ зэпытыщт, ежыри Сыгу илъ зэпытыщт» (Ин.6:54-56). Цыфым ыпсэ а **Шхын** лъапIэм кIуачIэ кыыхехы. ГушыIэу лъыгъэ = **шхына** зыфиIорэм кыытекIыгъ

³¹ Мы гушыIэр ижырэ джуртыбзэм зэрэхэтыр лъыгъэ. АдыгабзэкIэ «лэкъум» зыфатIорэм пэблагъ.

нэмыкI гушыIэри: лъыгъэ = «мишкан» = *мы-шхын* = мыщ къан = псэупIэ – Тхьэр кыафыригъэхыгъэ зыдэщыIэщтыгъэ чIыпIэр ары. (От этого же корня лъыгъэ происходит другое слово – Скиния – Местопребывание Бога). А гушыIитIум хьарыфищыр зэфэдэу къахэнэжыгъ: «ш», «х», «н». А **Шхыныр** зышхырэм ыгу силъыщт зэриIуагъэр кыегъэшъыпкьэжы, цыфым ыгу **псэупIэ** зэришIырэмыкIэ. Гур псэупIэу ышIыным пае Къурмэным ылъыкIэ еукъэбзыжы. Цыф псэупIэдышIэм а Къурмэн ЛъапIэр ымыштэмэ Тхьэм ыпашъхьэ ипсэупIэдышIагъэхэм рагъэхьащтэп. ПсэупIэдышIэр цыфым тезыхын зыльэкIыщтыр а Къурмэн ЛъапIэу Тхьэм кыытфишIыгъэ закъор ары.

Джы тызэплъыщтыр Тхьэм кыафыригъэхыгъагъэ «хьалыгъоу» зигугъ къэсшIыгъэр ары. А **хьалыгъур**³² **гъэшIэгъон дэд**. «Хьалыгъу» аIуи мы чIыпIэм (Мысыр. 16:29-31) зэрэзэрадзэкIыгъэ гушыIэр Тэуратым зэрэхэтыр – лъыгъэ = «**лэхьэм**» – лэкъум (адыгабз). Ар – хьалыгъу IэшIоу шъоу зыхэлъ хьарыпIым фэдагъ, джырэ щэлэмэжыыем ыцIэ кыызтекIыгъэн ылъэкIыщтыр ары.

Джыри зы гушыIэ сыкытегушыIэн:

³² Лэкъум цыкIухэр нысэтепхьы ашIыщтыгъэ адыгэхэм шIу фэшIэу.

3. Хьэрам = םרן = ижъырэ джуртыбзэкIэ
«хьэрэм»,

ИнджылызыбзэкIэ = «**to the curse**» –
shall be holy unto the Lord – as a field
devoted

УрысыбзэкIэ = «**заклятие**» – святыня
Господу,

АдыгабзэкIэ = «**хьэрам**» – хьэрам пшы –
хьэрамыр пшхы хьуцтэп – хьэрамыгь.

Хьэрамыгьэ зэпхьаныр дэгъоп. Пштэн узы-
фимыт былым. «Былымыр зыем фэмыдэмэ хьэ-
рам», – аIощтыгьэ. Мэхьанэ зэфэшхьафыхэу мы
гуцыIэм хэлъыхэм ащыщыхэр Тхыгьэ ЛапIэхэм
кьахэсхыгь тиadyгабзэ тефэхэрэр:

- Хьэрам шы. Якъубэ сихьэрам = сэгъэхьэ-
рамы = хьэрам сшыгьэ (Пегъымбар
Ис.43.28).
- «ыш егъэхьэрамы» – зэхьэрамых зэшхэр
(Мих.7:2).
- Тхьэм кьемыкIурэ пкыгьохэр е Тхьэм хи-
хыгьэхэр: «А зэпстэури хьэрам шыушы...»
(Пегъымбар Мосэ ия 5-рэ тхыль.7:26),
- Хьэрамым щыщ гори кьэшъумышт (Пе-
гъымбар Мосэ ия 5-рэ тхыль.13:18), ...

Сэ кьызэрэзгурыIорэмкIэ, Тхьэм кьытитыгьэ
унашьохэр дгъэцакIэхэ зыхьукIэ адыгагьэр кьэд-
гьэнэжыын тлэкIышт, цIыфыгьи тиIэшт, тынапи
чIэтынэштэп, Iушыгьи тхэлъышт. Сыгу джы кьэ-
кIыжыы Къуекъо Налбий ыIощтыгьэхэр: «Ады-
габзэр дунаим тет бзэмэ анахь гьэшIэгъон дэдэмэ
ащыщэу альытэ. Адыгабзэм мэкъэ бэдэдэр зы-
кIыхэлъыр хьэкIэ-кьокIэ пстэу дунаим кьы-
техьагьэм кьадэтэджыгьэшъ ары. Адыгабзэр
Тхьэм кьыгьэшIыгь аIо». Налбий зэрэшIошы-
щтыгьэмкIэ, кьэкIощт уахьтэхэм Адыгабзэм
ишыагьэ якIын ыльэкIышт адрэ цIыфлэпкы-
хэм. Джыри Налбий ыIощтыгьэ: Хетхэм атхыгьа-
гьэхэм ЛэупэкIэ Нурбий кьяджэн ыльэкIыщтыгь.
Гьыбзэ орэдыбэ зэрэтиIэм ехыллагьэуи кьыIо-
щтыгьэ: «Адыгэ лъэпкыым ежъ икьин Iахь ыльэ-
гьугь». Адыгэ лъэпкыыр ильэсишьэм хьэзабым
хэтыфэ гьыбзэ орэды бэ зэхильхьэгьагь. Гьыбзэ
орэдхэмкIэ агу ихьыкIырэр кьыраIотыкIыщтыгьэ.

Гум илбыр зэкIэ Тхьэм кьельэгьу, Ащ зи шIо-
уушьэфын плэкIыштэп. Тхьэм псэр гум кьы-
рельхьэшъ ары, гум гьунэ кьызкIылыфырэр.
Джы сигуапэу си Адыгабзэ хэслъагьорэм сигьат-
хьэу кьэсэтхы. Адыгабзэм гум епхыгьэу бэ дэд
гуцыIэу хэтыр. Гу лышььутэшт, ахэм ащыщэу сэ

гушыIабэ зэрэгъэфедэрэр. Ау, псэ, гу, Тхьэ – мы гушыIэхэр джы ныбжьыкIэхэм зэрамыгъэфедэжьырэр сыгу кьео.

Зитарихь кIыхьэ хьугъэ лъэпкъым сызэрэщыщым сэ сырэгущо. Тэ тапэ щыIэгъэ адыгэхэм тиньдэльфыбзэ кытфыхальхьагъэхэу Тхьэм иунашъохэри гушыIэ щэрыохэри кыызхахыщтыгъэ тхыгъэ лъапIэхэр, сэркIи лъапIэ хьугъэх. Зылъапсэхэр куу дэдэу кIогъэ чыггэешхом сэ фэсэгъадэ лъэпкъэу сызыщыщыр. Чыггхэм къапызыгъэ пкIэшъэ гъужьыгъэхэу агъэстыжъхэрэм тафэмыдэу, ау мышкIоу чыггэе пытэжьым тыкыызэрэпызыгъэр тымыггэгъуащэу, тыдэ жьыбгъэм тыхьыгъэми тызыщыщыр къэдгъэлягъоу, тижъауи чIэтыхэм гуапэ тафэхъоу чыгпытэу тыкьэрэкI. А лъэпкъым тызэрэщыщыр зыщытымыггэгъупшэу, кIэнэу кытфыщанагъэр итымытэкъухъэу, титарихь нахь дэгъоу зэдгъашIэзэ тыщыжъугъаI.

Цыфхэм адэжь пегъымбарыбэ Тхьэм кыгъэ-кIогъагъ, ау ахэм ащыщэу сэ къахэхыгъэр зы закъу, Ащ пасэм щыIэгъэ адыгэхэр зэреджэщтыгъэхэр – Пегъымбар Хьисэ. Сыда Ар кызыкIыхэпхыгъэр зыIохэрэм апае къэсэтхы:

Анэрэу, цыфхэр Тхьэм ригъэшIужьыным пае зыпсэ зытыгъэр, а зы Пегъымбар Хьисэ закъор ары. Арышъ, сэщ пае зыпсэ зытыгъэр ары сэ кы-хэхыгъэр. Къыхэхыгъэ гъогури илъэс минитIум кыкIоцI адыгэхэми кыыхахыщтыгъ, титарихь нахь куоу хаплъэрэмэ ар дэгъоу альэгъу.

ЯтIонэрэу, Пегъымбар Хьисэр сэ кызыкIы-хэхыгъэр, Ар цыф кыызэрыкIоу щытыггэпышъ ары. А зызакъор ары дунаим икытехьакIи итекIыжьыкIи адрэ пегъымбархэм афэмыдэу Тхыгъэ лъапIэхэм арытхагъэр. А зыр ары Тхьэм Ыпсэ кыыхэкIыгъэуи пшъашъэм ышъо хидзагъэуи къатхыжьыгъэр. СэркIэ, Тхьэм Ыпсэ кы-хэкIын ылъэкIыщтыр – Тхьэ. А зыр ары ЕгъэшIэрэ Псалъэу Тхьэм иIэуи, Тхьэуи Тхыгъэ лъапIэхэм ахэтыр.

Яцэнэрэу, Хьисэ закъор ары шIульэгъуныггэшхо кыызэрэтфыриIэр къэзггэшъыпкъэжьыгъэр, Ежь тыфэдэу цыфхэр тымыггэпыйхэу, ау шIульэгъурэ гукIэгъурэ афытиIэу тыщыIэнэу тызыггасэрэри. Ежь ыдэжь кIорэми гупсэф кы-ритыщтэу еIошъ, шIульэгъурэ, гукIэгъурэ, гупсэфрэ кыызбггьодэкIырэр сэ кыыхэхы.

ЯплIэнэрэу, Тхьэм Ар цыфхэм къафиггэкIо-ным ыпэкIэ кыызэриггэкIоштыри, кызыкIэкIо-

щтыри, къэхьукIэу иIэщтыри, лIакIэу иIэщтыри, Тхьэм дэжь зэрэIожьыщт шIыкIэри, ХьыкумышIэу кызыэригъээжыщтыри пегъымбархэм къаригъэIогъахэу Тхыгъэ лъапIэхэм арыт. Ащ фэдизыр, Хьисэ закъор ары ныIэп зыфэгъэхьыгъэр, арышь, Ар Тхьэм кыгъэкIогъэ шьыпкъэу кыыхэсэхы.

Ятфэнэрэу, Хьисэм фэIогъагъэхэр кыгъэ-шьыпкъэжыгъэхэу Ар Тхьэм дицэежыгъагъ, джы ЛъэкIышхор Ащ иIэу кыыригъэгъээжыщтэу Тхыгъэ лъапIэхэм арытхагъэшъ, ахэр сшIошъы хьугъэу, Ар сигугъапIэу джы кыыхэсэхы. Хьисэ цыфхэм Къурмэныпхъэ зызэрафишIыжыгъэр зымыштагъэхэм ахьрэт мафэм Ащ хьыкум атыришIыхьащтышь, сэ ахэм сахэмыфэнэу, джы щегъэжыагъэу Ар сикъэгъэнэжьэкIонэу кыыхэсхыгъ.

Шъхьадж гъогоу кыыхихын зыфиIорэм фитышь, сэ зи згъэмысэрэп.

III. ШьыпкъапIэм екIурэ лъагъу

Мы тхылым итхэр «къабыл шIы» сэзыгъэIон зылгэкIырэмэ ащыщэу джыри зы щысэ горэ къэсхьыщт. Мыщ ынэ ит IахьитIум (тхылитIум) къащызгъэлгъэгъогъэ гущыIэхэм афэдэу, ари зэзгъэпшэгъэ бзитIум ахэт зэтефэрэ гущыIэхэм ащыщ. Ащ фэдэ зэзгъэпшэ-зэхэфынымыкIэ къэзгъэлгъэгъонэу сызыфэягъэр тилгъэпкъыныбжыырэ бзэу дгъэфедэрэмрэ жьы дэдэхэу зэрэщытхэр ары.

Ау тилгъэпкъ ылъапсэхэр зынэсырэхэр зэхэзымыфыгъэм, илгъэс шгъэ заулгъэ щэху лгъэпкъымыныбжыэу кыыщыхъункIи мэхъу. Аужырэ илгъэсишгъэ заулэм кыкIоцI адыгэхэм арагъэштэгъэ диным щэху тимыIагъэу зышIошIырэ цIыфхэм мы къэстхырэхэр агукIэ амыштэнкIи мэхъушь, сыкъялгъэIу: Адыгэ лгъэпкъымы итарихъыныри хэшъумыгъэкI. ЗэкIэ тилгъэпкъ кыырыкIуагъэр тшIэнэу щыт, кыытэрыкIоцтыр тшIэнэу нае.

Тыкыызхэкыгыгэхэм шугъэу ахэлыгыгэхэр лъыдгэкыуатэзэ кыткэкыухьэрэхэм ахэр ахэтлъхьяжышъумэ, тыгуш. Лъэпкъэу тыкыызхэкыгыгэхэм дэу кыыхафэщтыгыгэхэри тшэн зыкыфаер, ащ фэдэхэр тэри тэкэкымышэнхэуи, тисабыйхэми ахэр агурыдгэкыонхэуи ары. Тильэпкъ лъэпсэшхоу илэм тэр-тэрэу зыпытымыупкыжыгыгэхэми, ащ тыкыпызыупкыын, ю хэмылъэу, кытфыкыокыыщт. Тарихыым тызыхаплъэкэкэ ар кыдгурэю. Арышъ, сыкъэупчэкэ: Икыуштыба Тхьэр экыыб тшыгыгэхэу тызэрэщылагыгэр? Къэзгыгэхэжыгыгэр Тхьэм ештэжышъ, къэжыгыгэхэжы! Дунаишхор къэзгыгэхэшыгыгэхэ Тхьэр ары джы сыкыызтегушы-лэрэр нахь, адрэ тхьэнэпчэкэр арэп. Ащ ыпашъхэ имыхьяжыын зы нэбгыри мы чыгум кытехьухьэрэпышъ, зышъумгыгэхэпчэкэжы. Амалэуи уилэм ушымыгугъ, Тхьэм укымыухъумэмэ, уимылъкуи уилъэкыи пкэнчышъ. Ауштыу зэрэщытыр гъэсэпэтхыдэхэмкыи Хьисэ³³ цыфхэм кыагуригылаштыгыгэхэ. Ильэс миниты фэдиз зэрэтешлагъэзи Ащ

³³ Ар – адыгэхэм Пегыымбар Хьисэ зыфалощтыгыгэхэу цыф пстэуи Къурмэныпхьэ афэхьунэу Тхьэм мы дунаим кыгыгэхэлогыгыгэр ары. Ар Тхьэм Ипсалъэуи Тхьэуи зэрэщытыгыгэхэри, Ащ икыэкыуакыи, икыожыкыи, джыри кыызэрэкыожыштыри сакытегушылагыгыгэхэшъ, яплъ апэрэ лахьхэм.

кыылогыгыгэхэр мыкыодыгыгэхэу, тэри бэ кыдгурагылашэрэр. Гуштылэм пае, зы цыф баеу зызышлэшлыжыгыгэрэм Тхьэм упчэкэу ритыгыгыгэхэм теджэмэ: «О, акыылынчэ цыф, нычэпэ ппсэ хэсхыжыымэ, мы уугыоирэр зэкэкэ хэт кыызфэнэжыштыр?» (Инджыл. Лук.12:20). «Зыгуштылэ шылэр, лагыгэхэ!».

Тэурат хабзэми, нэмыкы тхыгыгэхэу лъапэкэу пегыымбархэм кыатхыжыгыгэхэми, Инджылыми ахэтэлагыгэхэ Пегыымбар Хьисэм цэкэ зэфэшхыгыгыгэхэ зэришэр. А цэкэхэм Ар зыфэдэ шыпкыгэр нахь дэгыгэхэу зэхытагыгэхэшыкыи. Адыгэхэми ало: «Ыцлэр – ышъхь». Шыпкыгэхэмкэкэ, Тхьэр зыфэдэр цыф акыылкэкэ зэхэпфын плъэкыштытэп, Ащ илэмырхэми уалыилэсыштытэп. Ау Тхьэр Псэу зэрэщытыр тэшлэмэ, псэу кытхильхыагыгэхэмкэкэ тызэригыгэхэюрышлэрэр кыдгурылоштыт. Арышъ, жы кыатщэу мы дунаим тытырегъэтыфэ тыкыызгыгэхэшыгыгэхэри, псэу кытхильхыагыгэхэм Ащ ыдэжы зэригыгэхэжыштыгыгэхэри, ыпашъхэу тыхьяжыыми джэуап зэреттыжыштыгыгэхэри зыщытымыгыгэхэгушшэхэу тышылэн фае. Тхьэм ушэгылашфэ псэу кыпхильхыагыгэхэмкэкэ угу кыгыгэхэпытэщтыт, уигыгушхоштыт, Ащ ушэгугыымэ. «Кушъэ зыфашлыгыгэхэу, бэн зыфамытлыжыын шылэп». Кыызшалъфыштыгыгэхэри зэримышлэрэм фэдэ кыабзэу, зышылэжыштыгыгэхэри зымы ышлэрэпышъ,

мы дунэ хьафым утетыфэ хэпхын фае, псэу пхихыжьырэр гьэшлэным зыщыпсэушт чьыплэр. Псэр пкьым зэрэхихыжьэу ухэдэжьыныр класэ мэхьушь, джы егупшыс уидунай умыхьожьыгь-эгозэ ппсэ занэ зыдэкложьыщтым. Класэ хьугьэу кьычлэмыкыжьынэу непэ кьыхэх о ппсэ джэнэ-тым зэрибгьэхьяжьын плэкыщтэу Тхьэм цыфхэм гьогоу кьафишыгьэр. Джыри зэ кьэсэ-тхыжьы, Гьогур – Тхьэм и Псалъэу мы дунаим кьытыригьэхьэгьагьэр ары³⁴, Кьурмэн ллаплэ тфэхьунэу, шу тызэрилъэгьурэр кьытигьэлъэгь-унэу кьытфыригьэхьэгьагьэр ары. Ащ ылькы³⁵

³⁴ Ар Мерэм кьыфэхьугьэгьэ шьаоу сыкьызтегушыла-гьэр ары, еплъ «Гур шлагьо» зыфиорэ Iахьым. Маттэ кьызэритхыжьыгьэу (Инджыл. Мт.1:23) ащ «Имману Эл» цлэу фаусыгьагь. Ащ кьыкырэр: «Тигьус Тхьэр».

³⁵ Лъэу Ащ кьыкыкыгьэр лы кьэбзэдэдэшъ, псэклодэу цыфлэпкьым ышлагьэр зэклэ егьэгьушьу. Хэтрэ цыфи ежь пае, а лыр Тхьэм зэригьэчьагьэр кьызгурылорэу, «си Тхь, сипсэклодшлагьэхэм сафыкыгьожьышь, кьысфэгьэгьуи сыштэжь» зылорэр зэклэ Ащ ештэжьы. Ау а Кьурмэныр кьы-зымыдзэрэр, Тхьэм кьыридзэжьыщтэп. Пегьымбар Хьисэм Кьурмэн цыфхэм зызафешыжьыым кьинэу ыльэгьугьэр пкылэнчьы зышырэхэм, Тхьэм иахьрэт мафэхэм Ащ хьыкум кьатыришыхьащт. Тхьэм кьафишлагьэр пкылэнчьы ешы, ашлэш зэрэмыхьурэм. Пкылэ лыптырэп пшлэш хьуным, ар Тхьэм итын. Ахьцэклэ джэнэтыр ащэфьрэр, ар Тхьэм тынэу кьареты Хьисэ «игьогоу мафэ» теуцагьэхэм.

амыщэфьыжьыгьэр Тхьэшхом ыпашьхьэ ихьан ыльэкыщтэп. Хэтрэ цыфи псэклодышлэу кьэ-хьушь, ипсэклодхэр фагьэгьунхэм пае кьурмэн ищыкыагь. Тхьэм ыпашьхьэ уизыщэжьын зыльэ-кырэ закьор – кьурмэнмэ я Кьурмэныжьэу, цыфхэм апае зыпсэ зытыгьэ Хьисэу Тхьэм кьы-гьэклогьагьэр ары. Ауштэу Ежь Тхьэм цыфхэм Кьурмэн зызэрафишыжьыгьэр бэмэ ашлэш хьурэп, ау а **зы лъэгьо закьор** ары Тхьэм ыпашь-хьэ уезыщэлэщтыр. Тхьэм ыпашьхьэ ихьяжьын зыльэкыщтыр Ащ и Кьурмэн зышлэш хьугьэр ары. Тхьэм Псалъэу илэр, цыфы фэдэу кьыгь-эклогьэгьэ Кьурмэныпхьэр зышлэш мыхьурэм зищэфьыжьын ыльэкыщтэп нэмыкы былым кьур-мэнкыи, дышгьэкыи. Блэкыгьэ зэманым иллэшлэгьу пчьагьэхэм цыфхэм япсэклодхэр Тхьэм кьафи-гьэгьуным пае, кьурмэнхэр ашы зэпытыщтыгь, джыри зышырэхэр щылэх. Ау ащ фэдэ кьурмэн-хэм цыфхэм япсэклодышлэ шэныжь зэблахьун альэкырэр. Арышь, псэклоды пэпчъ, зи зимы-лэжьэ псэушьхьэхэм аль амыгьэчъэ зэпытынэу зэ зы Кьурмэн Ллаплэ Тхьэм цыфхэм кьафигьэ-кыагь. Ауштэу Тхьэм кьыгьэшгыпкьэжьыгь Ежь кьыгьэшшыгьэ цыфхэр «шлудэдэ зэрилъэгьу-рэхэр». А Тхьэм ишлэульэгьур зыфэдызыри кьы-

тэджыкы Инджылым: «Пегъымбар Мосэ шьоф нэкыым блэр зэрэщиЛэтыгъагъэм³⁶ яхыщырэу Цыфльэпкъым ы Къом фэдэу Тхьэм кыгъэкIу-агъэр аЛэтын фэягъ, ауштэу АщкIэ (*Хысэклэ*) шлошъхуныгъэ зиЛэ хьугъэ пстэуми егъэшIэрэ шыЛэныгъэр яЛэ хуным пае. Сыда пIомэ, Тхьэм дунаим ицIыфхэр шIудэдэ зэрильэгъугъэхэм кы-ыхэкIэу, зыфэдэ къэмыхьугъэ ы Къо закъо ытыгъ, хэти Тхьэм ы КъокIэ шлошъхуныгъэ зиЛэр, мы-кIодэу егъэшIэрэ шыЛэныгъэр иЛэ хуным пае» (Ин.3:14-16). Цыф пстэуми апае ыпсэ ытыным ыпэкIэ Къурмэныпхъэ тфэхьугъэ Пегъымбар Хысэм пкIэнчъэу кылогъагъэп: «Гъогури, шъ-ыпкъапIэри, гъэшIэн шыЛэныгъэри – Сэры. Сигъогу рымыкIорэр, Ты лъапIэм дэжъ кIон ыль-экIыштэп» (Инджыл. Иуан.14:6). Ащ гъогоу кы-ытфигъэнэфырэ гъогу шъуамбгъоп, лъэгъо зэжъу нахъ. А **лъэгъо** зэжъум утехъэмэ урищэлIэ-шт **егъэшIэрэ шыЛэныгъэр** зыдэщылэ **шьыпкъа-пIэм**. Ахэр зышлошъ хьугъэу Тхьэм ыуж ихъа-гъэр гъогу мафэ теуцауагъ. Ары Даутэ иорэд мы-рэуштэу кызыкIиублэрэри:

³⁶ Еплъ пегъымбар Мосэ ияплIэнэрэ тхыль 21:4-9.

«Гъогу мафэ теуцауагъ бзэджэ-наджэхэм ямыдэIоу, ПсэкIодышIэхэм ягъогу рымыкIорэ цIыфыр. Тхьэр зыгъэпыутхэрэм язэIукIэ хэмысырэр. Ау ар зыгъэгушIорэр Зиусхъаным ихабзэ, Ащ ихабзэ чэщыми мафэми ар егупшысэ. ПсычъапIэмэ агуагъэтIысхьэгъэ чыгым ар фэд, КъыпыкIэрэр иуахътэм тIыргъоу, итхъапи
мыгъуанлэу;
Сыд Iоф ышIэми, ар ащ дэгъу дэдэу кыдэхъу»
(Сэбур. Орэд. 1:1-3).

Маттэ кытхыжыгъэ КъэбарышIуми бэрэ кыыхафэу тэльэгъу гъогу мафэ теуцогъэ цIыфхэр зыфэдэхэр: «Гурэ псэрэкIэ тхьамыкIэхэр а гъогу мафэм теуцауагъэх, сыда пIомэ, ахэр Тхьэу уа-шъом шыЛэм и Тетыгъошхо ыЛэчIэгъ чIэтых. Гукъао зиЛэхэр гъогу мафэ теуцауагъэх, сыда пIомэ, ахэмэ ягукъао Тхьэм ашъхъащыхышт. Зыгу пэгагъэ имыльхэр гъогу мафэ теуцауагъэх, сыда пIомэ, ахэмэ IахышIоу къалыIэсыщтыр чIылъэ шIур ары. Шъыпкъагъэм фэзэщхэу, фалIэхэрэр гъогу мафэ теуцауагъэх, сыда пIомэ, ахэмэ афи-къун шъыпкъагъэ агъотыжыщт. ГукIэгъу зыгу ильхэр гъогу мафэ теуцауагъэх, сыда пIомэ, ахэмэ гукIэгъу агъотыжыщт. Зыгу къабзэхэр гъогу

мафэ теуцуагъэх, сыда пIомэ, ахэмэ Тхьэр альгъушт» (Инджыл. Мт. 5:3-8).

Тыгу къэдгъэкIыжыным пае джыри къэсэтхыжы, Тхьэм иджэнэт тизыщэжыын зылгъэкIырэр зэкIэмэ пэрыщыты афишIыгъэ Псалъэу Тхьэм иIэр ары. «Ар Тхьэм дэжъ щыIагъ, а Псалъэри Тхьэр арыгъэ. УблапIэм щегъэжыагъэу а Псалъэр Тхьэм дэжъ щыIагъ. Тхьэм а Псалъэм зэкIэри кыыригъэгъэхьугъ. Тхьэм кыыгъэхьугъэ пстэумэ ащыщэу а Псалъэм кыыримыгъэгъэхьугъэ зи щыIэп. МыкIодыжыын щыIэныгъэ а Псалъэм хэлъыгъ, а щыIэныгъэри цIыфхэм нэфынэ афэхьугъ» (Инджыл. Ин.1:1-4). Ар – зэкIэ зыфызэшIокIырэ Зиусхъанэу Тхьэ. Ары щыIагъэу, щыIэу, къэкIошт мафэхэми щыIэштыр. Арары Ар апэрэуи аужырэуи зыкIэхьурэр. Ауштэу зэрэщытыри Ежыыри кыIошттыгъэ: «Альфэри³⁷ Омегэри³⁸ – апэрэри аужырэри Сэры» (Инджыл. Апокал.1:8). НэмыкI чIыпIэми кыитэджыкIы: «Альфэри Омегэри, ублапIэри кIэухыри Сэры. ПсыфалIэ лIэрэр щыIэныгъэ къэзытырэ псынэкIэчъым ипс

³⁷ Альфа (ἄλφα = Α, α) – ижырэ урымыбзэ алфавитым иапэрэ хъарыф. Ижырэ джуртыбзэкIэ: α = алеф.

³⁸ Омега (Ω, ω) – ижырэ урымыбзэ алфавитым иаужырэ хъарыф. Ижырэ джуртыбзэкIэ: ω = тав.

щыщ ыпкIэ хэмылгъэу езгъэшъошт. ТекIоныгъэр къэзыхьырэм мы пстэури IахышIоу кыылыIэ-сышт. Сэ ежъ и Тхьэу сыщытышт, ежыыри Сэ скъоу щытышт. Ау къэрабгъэхэм, шIошгъуныгъэ зимыIэхэм, зызгъэушIоигъэхэм, цIыф уклакIохэм, зинэ зышIэрэхэм, *ушхъухъаным пылгъэм*³⁹, тхьэ нэпцIыр зыгъэлъапIэрэхэм, пцIыусхэм – ахэмэ яIахыыр джыхьнэм машIошхор ары (Инджыл. Апокал.21:6-8). Джыри мыхэм Ащ къапигъэхъожыыгъагъ: «Бэ темышIэу сыкыэкIожыышт. Тхьэм дэжъ кыыкIыгъэхэу къэхьушт Iофхэм яхыылIэгъэ псалъэхэу мы тхылым итхэм ядэIурэр гъогу мафэ теуцуагъ» (Инджыл. Апокал.22:7). ЗэкIэ кыызпкыырыкIыгъэри зэкIолIэжыыщтыри а зыр Арэу зэрэщытыр Тхыгъэ лъапIэхэм кыыдгура-гъаIо зэрашIоигъор джы тэ кыитыджыкIын тэлъэкIы илгъэс минитIу Iэпэ-цыпэкIэ узызэкIэ-IэбэжыкIэ Паул ытхыгъагъэ тхылым: «Ащ ыIэ

³⁹ Мы гущыIэхэу «ушхъухъаным пылгъэм» зыфиIорэхэр ижырэ урымыбзэм зэрэхэтхагъэр «фармакос», а гущыIэ дэдэр джыри къахафэ: зэ мы тхылым-убрать Апокал. 22:15, ащ нэмыкIэхэми-убрать и кавычки МысыркыкI.7:11, 9:11, 22:18. ГущыIэу «фармакос» зыфиIорэм «шхъухъэ уцхэр зэхэзылгъэхэрэ» мэхъаныр иI. Ащ кыытекIыгъэ джырэ гущыIэхэр: «фармакологиер», «фарм инышхор».

Юф пстэури кыкыгы, ищытхыушхо пае Юф пстэури щегъалэ ильэкыкы. Ащ мыкЮдыжын щытхыушхор ий» (Инджыл. Рим.11:36).

Джы зэхэтфынэу сэ сызыфаер **тищыЛэныгъэрэ тигъашЛэрэ** зыфатЮрэ гущыЛэхэм ямэхъанэхэр тЛэкы зэрэзэтекырэхэр ары. Сэ еплыкыкы а гущыитЮм афысиЛэр къэстхын. Кызэрэсщыхурэмкы, Тхэм кыгыгъашыгы цыфыр чыгум тЛэкырэ псэр хэльэу **щыЛэнэу** кыгъакышъ, ар **щыЛэныгы**. Ау Тхэм псэр **гъэшЛэн** мыухыжымы зыхищэжыкы, егъэшЛэрэ щыЛэныгыэу кыритыгъэр ащ щегъашЛэшъ, ар **гъашЛэу** цыфым иЛэр ары. Мы чыгум щыЛэныгыэу щытиЛэр гъашЛэу тиЛэщтым ебгъапшэмэ, ар зи арыхэп. Арышъ, джыхънэмым гъэшЛэн мыухыжыыр щыбгъэкыонэу орэмыхы. Мы чыгум тЛэкырэ тыщыЛэнэу Тхэм тыкытырегъахъэшъ, тыщегъалэ, анахыбэми ильэсишгъэрэ тЮкырэ, Зиусхъаным моуцтэу кы-Югъагъэшъ псыкыиушхор кыгыгъэкыоным ыпэкы:

«Сэ Спсэ цыфым егъашЛэми хэтыщтэп. Цыф-мэ хъадэгъур кыпыщыль, арышъ ахэр зэрэщыЛэщтхэр ильэсишгъэрэ тЮкырэ орэхы» (Ублап.6:3).

Ау ащ ыуж уахътэ тешлагъэу пегъымбар Мосэ итхэльэЮу кытхыжыгыгъагъэм джы тызеджэкы цыфым ищыЛэныгыэ нахъ кыако хыгыгъэу тэльэгъу:

«Тэ дгъэшЛэрэ ильэсмэ ямафэхэр –
Ильэс тЮкыщырэ пшырэ,
Нахъ пытаЮхэм – ильэс тЮкыплы;
Ахэмэ анахъ охътэшЮу кыахафэрэр –
Улэумрэ кыныгыомрэ апэЮхъэх»...
... «Тыгухэр Юшы хъунхэу,
Тимафэхэм пчъагъэ зэряЛэр тэгъашЛэ.
Тэ зыкытфэгъазэба, Зиусхъан!
Бэрэ тызэбгъэжэцта?

УиЮмэтмэ гукыгъу кыафэшыба!» (Сэбур.
Орэд.89:9-10, 12-13).

Хъадэгъум ыпашъхъэ баири тхымыкыЛэри щы-зэфэдэхэшъ, хэт щыщи, сьд фэдэ лъэхъани, цы-фымкы анахъ Юфыр псэу хэльыр зыфэдэри зы-кыхъопсырэри, ащ имэхъани ильэкы кыгыурыЮ-агъэу щыЛэныр ары. А псэу кытхилъагъэм мэхъанэшхо иЛэшъ, ащ гущыЛэ заулэ джыри кыесы-алЛэ сшыюгы. Псэ пытэ зыкыцылыыр кыахэщы адрэ цыф псэнчъэжъхэм. Цыфым кыцылы псэм имэхъанэ кыгыурыЮщтыгъэти ары Сэлмэны игъэ-сэпэтхыдэхэм кыкыхитхагъэри: «Псэ пытэ зыхэ-лыр – узынчъ, ау псэнчъэм кыуачы тыдэ кы-хын?» (Гъэсэпэтх.18:14). Арышъ, сымаджэм еЛэзэн зыльэкыщтыр, Тхэм цыфыр зэригъэпсы-

гъэр къызгурылорэр ары. Джырэ уахътэм сымаджэхэм тѳазэ зылорэхэу «*ушхъухъаным пылхэм*» (епль 39 сноскэм) гуфалпъэу тѳплъымэ, тэлъэгъуа ахэр зыфэдэхэр? Адыгэхэм «ахърэт мафэхэр» зыфалощтыгъэхэр къэблэгъагъэх. Цыфхэм цыфыгъи гуклэгъуи ащыгъупшэжыгъ. Тыдэ уплъагъэми – пцым зеушъомбгъу, тыдэ зыбгъазэми – угу зыгъэклодын закI. Ау Тхъэм щыгугъырэхэм агу клодырэп. Ахэм ашIэ: «шъыпкъэм ылъапсэ хабзэр икIэсэн». Адэ шъыпкъэр зикIэсэ цыфхэм сьдэуштэу зэрагъэшIэн альэкIышта шъыпкъаплэр? «Шъыпкъэр ипкIыгъ пIоми къыпшIоуцу, пцыр бгъэуцугъэ пIоми уапашъхъэ къефэжы». Арышъ, шъыпкъэр зикIасэу Шъыпкъаплэм лыхъурэм Тхъэм зызыфигъазэкIэ къыфызэлъехы.

ЗэкIэмэ анахъ Iофым ишъыпкъапл

Сыдрэ къэбари шъыпкъаплэ горэ иI. Ухэтми Iофым ишъыпкъаплэ зэмыгъэшIагъэу, ащ утегушылэныр сэ IушыгъэкIэ слъытэрэп. Тилъэпкъ итарихъ мин заулэ зэрэхъурэр зымышIэрэхэу, зыгорэм ылорэр къабыл зышIырэхэм, джы сэ мы тхылымкIэ къэсыушыхъатырэхэр агу зэрэримышъыщтыр къызгурэлIо, ау хэтми, шъыпкъэр зикIасэхэм апае къэсэтхы «шIэныгъэ Iуашъхъэм» селIээ сызынэсыгъэхэр.

Цыфэу мы дунэе хъафым къызкIытехъэрэр, ащ ехыжыным ыпэкIэ зьдэщылэщтыр хихыгъахэу текIыжы. Бэмэ къащэху, мылькур щигъоинэу мы дунаим къытехъагъэу. Щэхъурэ IофимыIэу, игъом зимыгъэпсэфэу, дунаим къызкIытехъагъэми, Тхъэм ыпашъхъэ зэрихъажыщтыми ягупшысэнэу уахътэ имыIэжъэу ищылэныгъэр мыщ щеухышъ, ехыжы, ыгъоигъэм щыщ гори зьдихыжынын ымылэкIэу. Ау ар зьдэкIожырэм щылэныгъэ клакоп щырилэщтыр, гъэшIэн мы-

ухыжбым хэхаажбы нахь. А гэшлэн мыухыжыэу псэр зыдэкожыерэм чыпшиты хэпхынэу илэр: е джэнэт, е джихьнэм. Тхьэм кыгыгэшлыгыэ пстэури джихьнэм машом химыгъафэ шлоигъу. Ар фай цыфым гъашлэу кыритырэр Ежъ дэжъ джэнэтым щыдиггэшлэнэу. Джэнэтым уифэным пае уищыклагъэр зы: пшлошъ хьун закъу Къурмэн оц пае зэрашлыгъахэр.

Джы тызэплынэу сызыфаер адыгэхэм *кьябыл* зыфалорэ гущылэр ары. Жьы дэдэ хужыгыгэклэ альгытэрэ ижыерэ-джуртыбзэр зэзгъашлэ зэхьум, ащ хэслэгъогъэ зэтефэрэ гущылэхэм ащыщэу а зыр кьахэзгъэхьожьы сшлоигъу. Ар тэ адыгэхэм джы кызынэсыггэм дгъэфедэрэ гущылэхэм ащыщ. А щысэхэр кызыхэсхыгыэ пычыгъохэр зэфэшхьафэу зэрадзэклы, гущылэу *кьябыл* зыфалорэр ашлэрэпышь. Ау ар зышлэрэм ельэгъу, ильэс минищклэ узызэклэлэбэжыклэ агъэфедэщтыгыэ гущылэм имэхьани икъялуакли зэрэзэмыхьоклыгъэр.

Кьябл = קבל = ижыерэ джуртыбзэклэ (др-евр.яз) = «**кьябыл**»,

Инджылызыбзэклэ (анг.яз) = **receive**, **undertook**,

Урысыбзэклэ (рус.яз) = **принимай**, **внимай**,

Адыгабзэклэ (адыг.яз) = **кьябыл** шлы, **кьябыл** штэн.

Апэрэ щысэу кыыхэсхыгъэр Сэлмэн иушьый гъэсэпэтхыдэхэм ащыщ:

שמע עצה וקבל מוסר למען תקבם באורייתך:

Гущылэу קבל זыфилорэм теплын нахь тэрэзылоу:

קבל = ו + קבל = префикс - ו + «кьябэл» - קבל .

«Hear counsel, and **receive instruction**» (Pro.19:20).

«Слушай советы, **внимай наставленьям**» (Пр.19:20).

«Ушьыим едэлуи, **кьябыл шлы** (кьябылэу штэ)» (Гъэсэпэтх.19:20).

Аюбэ итхыль (Иов.2:9-10):

Аюбэ зыщымэхъэшэрэ дэдэр кыышышыгы.
Арышь, шлум егупшыс, Тхьэм шлур кыуипэ-
сынэу ельэу зэпыт. ТищыІэныгъэ фэдэу кІакоп
гъэшІэныр, ар кІыхэ дэдэшъ, игъо тыфифэт
Тхьэм теупчІыжбынэуи кыдгуригъэІонэуи ащ
фэдиз кьин Аюбэ зыкІытырилъгъэгъагъэри,
тэри тикьинхэр кызкІытырилъхъэгъагъэри.
Джы дэдэм тэ кыдгурыІон фэе закьор, сьд
фэдэ кьин кытимыпэсыгъэми, ахэр зэкІэ Тхьэм
иІэмырэу зэрэщытхэр ары, ахэмэ гур аукъэб-
зыжызыэ тызэрэрагъэуцуалІэрэри ары. Ауштэу
зэрэщытыр кьэзгъэшыпкъэжырэхэр кьа-
рытэджыкІы Пэсэрэ Зэзэгъыныгъэми (Пегъым-
бар Ермые. 29:11) Къэбарышлуми: «Тхьэр кы-
зэджэгъэ цІыфхэу, Ар шІу зыльэгъурэхэм,
яшІуагъэ Тхьэм ахэмэ кызэраригъэкІырэр тэ-
шІэ сьд фэдэ Іоф пстэухэмкІи» (Инджыл.
Рим.8:28).

Тхьэм цІыфыр кыгъэшІы зэхъум, хьульфы-
гъэм нахы бзыльфыгъэм игульытэ нахъ цІыкІоу
кыгъэшІыгъэхэу кызыщыхъурэмэ, мы чІыпІэр
(Аюб. 2:9-10) агу тефэн ыльэкІырэпышь, зэрад-
зэкІы еплъыкІэу яІэм тетэу, **къабыл** зыфилорэ
гущыІэм имэхъани икьу фэдизэу къагурыІорэ-

пышь, кьин пальагъо пычыгъоу мы сатырыр
кызыхэсхыгъэм.

Ижыырэ джуртыбзэкІэ (др-евр.яз) =

וְאֵת-הָרָע הָאֲלֵהִים מֵאֵת נְקִבָּל =

ИнджылызыбзэкІэ (анг.яз) = What? shall we
receive good at the hand of God, and shall we not
receive evil? (Job.2:10)

УрысыбзэкІэ (рус.яз) = Неужели, доброе мы
будем принимать от Бога, а злого не будем при-
нимать? (Иов.2:10).

АдыгабзэкІэ (адыг.яз) = Адэ Тхьэм кытитпэ-
сырэхэм ащыщэу шІу закьор ара къабылэу тштэ-
щтыр, ер къабыл тымышІэу? (Аюб.2:9-10).

Джыри зы чІыпІэ горэм теплбын:

Ижыырэ джуртыбзэкІэ (др-евр.яз) =

אֵת אֲשֶׁר-הִחֵלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר-כָּתַב מְרַדְכַּי אֲלֵיהֶם:

וְנִקְבַּל הַיְהוּדִים

ИнджылызыбзэкІэ (анг.яз. Esther.9:23) =

And the Jews undertook to do as they had begun,
and as Mordecai had written unto them.

УрысыбзэкІэ (рус.яз. Есфир.9:23) =

И приняли Иудеи то, что уже сами начали
делать, и о чем Мардохей написал к ним.

АдыгабзэкIэ (адыг.яз. Эстэр.9:23) =

Къабыл ашыгы а мафэхэр джуртхэм агъэмэфэкIызэ ашыныу, Мардахьей къафитхи зэраублагъэм фэдэу.

Адрэ гушыIэхэу мыш ыпэ шъузэзгъэплгыгъэхэм афэдэу мы «*къабылми*», адыгабзэр бзэ жбы дэдэу зэрэщытыр къеушыхьаты. Адыгэхэр къызтекIыгъэхэмрэ джуртхэр къызтекIыгъэхэмрэ зэгорэм зы чыпIэ⁴⁰ (джы *Малая Азия* зыфаIорэр ары) зэрэщыпсэуштыгъэхэмрэ зэрэзыхьэщтыгъэхэмрэ бзитIум нафэ къытфашIыжы. Хьатхэр а чыпIэм зэрэщыпсэуштыгъэхэр къэзыушыхьатырэу шIэныгъэлэжхэм къатхыгъэхэм ащыщхэр апэрэ Iахьыми къыщызгъэльэгъогъагъ. Ахэмэ тIэкIу къахэзгъахьо сшIоигъу. Сэ мы Iофым сызэрэхаплъэрэмкIэ Хьатхэм⁴¹ адыгэхэр къазэрэтекIыгъэхэр адыгабзэр зымышIэрэмэ къашIокьин ашIошь агъэхьуныр. Ау бзэр зышIэрэм, зыгорэ

⁴⁰ Мы чыпIэм (Малэ Азием) адыгэхэр къызтекIыгъэхэр зэрэщыпсэуштыгъэхэр хэтэлыагъо НэмытIэкъо Айтэк имонографияеу «Происхождение черкесов» зыфиIорэу Краснодар 2019-рэ ильэсым къыщыдэкIыгъэм.

⁴¹ 1) «Адыгская (черкесская) энциклопедия» Кумахов М.А. Москва – 2006 г. 2) «Земля Адыгов» Шеуджен А.Х. МГТУ – 2004 г.

епIожьынэуи ищыкIагъэп, ешIэшъ лъэкъуацIэхэр, чылацIэхэр: Хьат, Хьатх, Хьаткъо, Хьатхьохьу, Хьатикъуай, Хьатэжъыкъуай...

Сэ зэп–тIоп сызэрэIукIагъэр тиadyгацIэхэри, тильэкъуацIэхэри, типкъыгъуацIэхэри зэтемыфэжъэу зэратхырэхэр урысыбзэкIэ (е нымыкI бзэкIэ) атхы зыхьукIэ. Адэ ильэс минипIым къыкIоцI зыгорэхэр зэбладзынба, джы аужырэ ильэс шьитIум къыкIоцI къытэрыкIуагъэр зызэбладзыкIэ. Бэ къатхырэхэр, ау шьыпкъа ахэр емышьыпкъа? Тхьэр ары ныIэп зышIэрэр.

Зы сшIыжыгъэ тхылыщми щысэ къащысхыгъэхэр къызхэсхыгъэхэр Пэсэрэ зэзэгъыныгъэмрэ КъэбарышIумрэ. Ахэр зы тхылым (Библием) иIахьитIу. А тхылытIур сэркIэ зэфэдэхэу тхыль лъапIэх. Сыда пIомэ, а Тхыгъэ лъапIэм иапэрэ тхылхэр зытхыгъэ пегъымбар Мосэ игугъ къашIы зэпыт адрэ тхылхэу къыкIэ-лъыкIорэмэ, КъэбарышIум иаужырэ тхылы фырыгъунэжъэу: «Тхьэм аритыгъэ шыкIэпщынэхэр аIыгъхэу ежъыухэзэ, пегъымбар Мосэу Тхьэм фэIорышIэрэм иорэдрэ Шьынэ лъапIэм иорэдрэ къаIощтыгъ: «О зэкIэ зыфызэшIокIырэ Зиусхьанэу Тхьэр, Iофхэу бгъэцакIэрэхэр Iофышхох ыкIи Iоф гъэшIэгъоных. Уигъогухэри гъогу

зафэх ыкИи гьогу шьыпкьэх, О цЫф льяпІэхэм уряпачьыхь. О Зиусхьан, кьыпщымыщынэрэ цЫфи, щытхьушхо кьыпфэзымышИи зи щыІэп. Сыда пІомэ, ЛьяпІэ закьоу щыІэр оры. ШьыпкьягьэкІэ хьыкум зэрэпшырэр нафэ зэрэхьугьэм пае, льяпкь пстэури уапашьхьэ кьихьанхэшь, уагьэ-ляпІэшт» ... » (Инджыл. Апокал.15:2-4).

Ильэс минищрэ ныкьорэм кьакІоцІ атхыгьэхэр зэкІужьхэу, зэкІэлыкІохэу, ыпэ ит тхыгьэхэм кьашаІуагьэхэр кьакІэлыкІорэ тхыльхэм кьащышьыпкьэжьэу щытышь, ахэр зэкІэ сэркІэ Тхьэм изы Тхыль льяпІ.

Орэдхэр

Орэдэу зэсыдзэкІыгьэхэм ащыщэу зыбгьупшІ мы тхыльым кьыдэзгьэхьан. Ахэм ямэкьамэхэр кьыхэзыщын зыльэкІырэхэм апае аккордхэр латин хьарыфхэмкІэ кьэзгьэлъэгьуагь. Альтерацйехэм ятамыгьэхэр: **b** – бемоль, # – диез, **(C)** – кІэІотыкІыжь, **C/A** – аккорд/бас.

Зиусхьан, сыкьыуаджэ сэ (Господи зову Тебя)

Am   *Dm7*
1. Зиусхьан, сыкьыуаджэ сэ,
E7   *Am7*
О псынкІэу кьакІо, сэ сыолъэІу.
Dm7
Сымакьэ сэ О кьызэхэх,
E7   *Am E7*
Сыкьызщыуаджэрэм.
Am   *Dm7*

Жыу: Шугъэу орэху ОркIэ

E7 *Am E7*
Сэ ситхэлъIу, шIу дэдэу шэрэт.
Am *Dm7*
Пчыхэшъхъэ кьурмэнэу орэху
E7 *Am*
Сэ ситхэлъIухэр.

2. Сэ сынэхэр кьыпфэгъзагъ,
КъэгэнэжьакIор – Оры Зиусхан.
Къэпкъанхэм сэ садэмыгъаф,
Бзэджагъэм сыщыухъум.

Хьопсэныгъэм тызфещэ
(Манит сердце мечтою)

Dm
1. Хьопсэныгъэм тызфещэ,
Gm
Тыгухэр мэгуIэх уашъом.
Gm
Шошъхъуныгъэу тэ тиIэм,
Dm
Зыунагъо тэ тешIы.
D7 *Gm*

Жыу: Тэ тишIыгъ – зэпэблагъэ.

C *F*
Тэ тишIыгъ – зэныбджэгъу.
Dm *Gm*
Цыфы шъхъафы тишIыгъ тэ,
A7 *Dm (Dm)*
«Тхэм тыриу» кьытаджэх.

2. Хьисэ ныбджэгъу кьытфэху.
ИшофхэмкIэ къэтэшIэ:
Ащ зэкIэ егъэхъужы,
Гукъаор ттырехъжы.

3. ЗэкIэ Ащ тэ тфегъэгъу,
Гупсэф тыгухэм къарельхъэ.
КIэу тэ тыкъегъэхъужы,
Шъыпкъэу ар пшIошъы гъэху.

Зэрэдунаеу пцэфыжыгъ
(Ты искупил мир от греха)

G *D/F#* *Em7*
Зэрэдунаеу пцэфыжыгъ
Em7/D *C*
О уишIульэгъу, уинэф яптыгъ.

Am7 *D*
Гу кIосэжыгыгээр хэогъан, гугээр кьяоты.

G *D/F#* *Em7*
Тэ О уапашъхьэ зэкIэ тит,

Em7/D *C*
Пстэури зэфэдэу О уилъапI.

Am7 *D*
ЗэкIэм апае тыпфэраз, утэгъэлъапIэ!

G *D/F#*
Жьыу: Щытхъушхор зэкIэм кыпфашы,

Em7 *D*
Щытхъушхор уадэжъ лIэшIэгъухэм.

C *G/H*
КIуачIэу уиIэр О гъунэнчы,

Am7 *D7/(G)*
ГукIэгъу зэкIэм афэошы!

ГъэшIэгъоных уиIофышхохэр (Велики и чудны дела Твои)

Em *Am* *Hm* *Em*
ГъэшIэгъоных уиIофышхохэр, Зиусхъан,
C *G* *D*
Оры Тхъэу зэкIэ зыIэ илбыр.

Em *Am* *Hm* *Em*
Зафэх, шъыпкъэ дэдэх О уигъогухэр.

C *D* *Em*
ЛъапIэхэм О уряпщ.

Am *Em*
Къыпщымыщынэрэ цIыфи зи щымыI,

C *D* *G*
Оры лъэпIэ дэдэр.

Am *H7* *Em* *C*
О уапашъхьэ лъэпкъы пстэури,

Am *Hm* *Em*
Къыхъанхэшъ, лъэшэу уагъэлъэпIэщт.
G-D *Am-Em* *C* *D* *G-H7(Em)*
/ЛъапIэу, лъапIэу, лъэпIэ дэдэр Оры/.

ЗэкIэ ышыгыгъ ыкIи ыдэжъ кыкIыгыгъ (Всё от Него и Им сотворено)

Em *C/A* *D* *Em*
1. ЗэкIэ ышыгыгъ ыкIи ыдэжъ кыкIыгыгъ
Em *C/A* *D* *Em*
ЗэкIэ ышыгыгъ ыкIи ыдэжъ кыкIыгыгъ
C *D*

Жьыу: Пстэуми апай щытхъур ий,

G-D-Em

Пстэуми апай щытхъур ыдэжь, Ащ ыдэжь,
C D
 Пстэуми апай щытхъур ий
Em
 ГъэшIэным амин!

2. Гъунэ иIэп Зиусхъаным ишIугъэ,
 Тхъэм иIэмырхэм уалъымыIэсын.

Жъыу:

Сыдэу даха О пшыгъэр зэкIэ
 (Как прекрасно всё то, что Твоё)

Am7

1. Сыдэу даха О пшыгъэр зэкIэ
Dm7
 Умакъэ тыди щызэхэсэхы,
G7
 Жъыбгъэу тхъапэхэм орэд къащелу,
C E7
 Гум Iушъашъэу Ар щызэхэсэхы.
Am
 Уц къызтекIэжыгъэ къушъхъэхэм

Dm

Тхъурбэ закIэу хыорэу щыIэм,
F F#dim
 Пшэхъо стырэу хыIушъом Iульым
E7sus E7
 Тыгъэу уашъом къытфибгъэпсырэм.

Am7

Жъыу: Оры си Тхъ, Оры си Тхъ, Оры си Тхъ,
Dm7
 Тыди сыкIомэ сызыIукIэрэр.
G7
 Къэгъагъ къисчы зыхъукIэ усэльэгъу,
C (E7) E(Am)
 Е шъхъащэм джэуап есты зыхъукIэ.

2. УиIэшIагъэ тыди щысэльэгъу
 Зэрэиныр уитхакIэ сэльэгъу,
 Нэфэу, къабзэу сабийхэм анэгу,
 Шъоф къэгъагъхэу къэтIэмыгъэхэм.
 Оры ныбджэгъу къытэзытырэр,
 IофышIакIэ тэзгъашIэрэр Оры,
 Ащ пае сэ сыфай нахь лъэшэу
 Сыгу етыгъэу тхъэлъэлухэр сшIынэу.

3. Орэд кьэлүаклэ О сэггэшлагь,
 Арышь, сэ уиорэд щызгъэтыштэп.
 О уинэф сэ кыистебгъэпсагь,
 Ар егъашлэми мыклосэжъын.
 Сыдэу даха О пшыгъэр зэклэ
 Уинагъэ бзэмылу сэ сешы.
 Сикъэгъэнэжъаклу, О кыисэот
 Сэ дэгъоу мы дунаим щысилэр.

О Уигуклэгъу

(Милости Твоей полна вся земля)

Hm Em7 A A7
 Зэрэчлыгоу тиз, О уигуклэгъу!
D Hm
 Щылэныгъэм хиз, О уигуклэгъу!
Em F#7
 О уигуклэгъу хыкумым теплэтыкыгъ,
Hm A D
 Уиунэ шлу сыплээгъуи, сипшагъ.
Em A D Hm
 /Сыкъэбгъэнагъ, сыпщэфыжъыгъ,
Em7 F#7 Hm-Hm7(Hm)
 Сичлыфэ О сфэптыжъыгъ/.
Em Hm (Hm7- H7)
 /Сыпфэраз, Зиусхъан/.

Ошьогум щылэ унэм (Через внешние дворы)

Em
 Ошьогум щылэ унэм,
C
 Анахь льяплэу илэхэм
D
 Сапхырэклышь, сэ сыкълэо,
Am D
 О унэгу сыклэплээнэу.
Em
 Цыфыбэмэ саблэкышт,
C
 Уищытхыу орэдкэ слотэнэу.
D
 Уишьыпкъагъэ сэ сыфаллэ,
Am
 О Зыр ары – ар зилэр.
Em D/E

Жъыу: О уадэжь сыпщэжъынэу сыфай.

Am Em
 О Плы кълэбзэклэ пчээр кыисфылух,
Em D/E
 О уадэжь сыпщэжъынэу сыфай,

Am Hm C(Em)
Уапашъхъэ сыкъэбзэнэу сыфай
(ЛъапIэхэм сащыщынэу сыфай).

Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!
(Наш Бог – Всемогущий Бог)

Em
1. Лъэшэу щытхъу орэдыр умакъэкIэ къэIэт:
Am Hm7 Em
Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!
Em
Уашъохэр къытпэрэджэх, чIыгур орэгушIо
Am Hm7 Em
Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!
Am
ЩыIэныгъэр къэзытырэм щытхъушхор
фэтэжъугъэшI,
Hm
КъэбарышIум ымакъэ орэдкIэ зерэIэт.
C
Ти Тхъэ зыфэдэр зэкIэ, цIыфхэм шъо афэшъуIуат:
Am Hm7 Em
Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!

C G
Жъыу: Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу
D Em
Пачъыхъэгъур Ащ чIыгум щыIыгъ.
D C G
Ти Тхъэ шIу тильэгъоу, шIагъоу,
Am Hm7 Em
КIочIэшхоу тэ ти Тхъэ щыт.

2. Чыгум кIэухы шIагъор, сшы-сшыпхъухэр
къэсыщт,
Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!
Бзэджагъэ зиIэ кIуачIэм Зиусхъаныр текIогъах,
Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!
Тхъэм къыгъэшIыгъэ пстэуми гугъапIэ иныр яI,
Тэ тыгухэм арыз хъугъэ гушIуагъоу къытырэр.
Ти Тхъэ зыфэдэр зэкIэ цIыфхэм къафэтэIуат:
Ти Тхъэ – Тхъэ кIочIэшхоу щыт!

Жъыу: ...

Сыда шу сэ услъэгбура?
(Почему я люблю Тебя?)

Hm
1. Сыда шу сэ услъэгбура?
Em
Къыослон сымылъэкӀын сэ.
F#7
СыгуцӀыкӀуи згъэинызэ,
HmF#7
Сынэхэр къэсэӀэт.
Hm
Сэ дэгъоу усэльэгъу О,
Em
Уишульэгъоу О пхэльъыри.
F#7
ГушӀо нэпсэу сэ сиӀэхэр
Hm
Сынэхэм къателъад.

D - Em
Жъыу: Сигъогухэр къысшӀокъин,
Hm
Тыдэ сыщыгупсэфыщт?
Em D
Ау сэшӀэ, О сапэ уит,

Em F#7
Арышъ, сынэсыщт.
D - Em
КъэгъэнэжъакӀоу сиӀэр,
Hm
Сишульэгъу зыхэльъыр Оры.
Em Hm
Тыдэми сыкъыбдэкӀошт,
F#7 Hm
УскӀыгъумэ О.

2. Сыда лъэшэу згъэлъапӀэра
Узщысигъусэ уахътэри?
Сыдым пае сыгушӀозэ,
Уашъохэми сахаплъ.
Сэ дэгъоу усэльэгъу О,
Уишульэгъоу О пхэльъыри.
ГушӀо нэпсэу сэ сиӀэхэр
Сынэхэм къателъад.

3. Сэ сыфай сыщыӀэнэуи
Си Тхьэ лъапӀэ зыдэщыӀэм,
Тхьагъоу згъотырэр зэкӀэри,
Хьисэ сэ дэзгощыщт.

Ау сикІуачІэхэр макІэ сэ,
СІэ кьихьэрэри мэкІэ дэд,
Арышь, серэгьус си Тхьэ сэ,
Непи – неуши Ар.

Шульэгьурэ кІуачІэрэ
(Любовью и силой)

Em *CM7*

Жьыу: Шульэгьурэ кІуачІэрэ

Hm7 *Em D/E*

СищыІэныгьэ кьыхалъхь.

Em *CM7*

Шульэгьурэ кІуачІэрэ

Hm7 *Em*

СищыІэныгьэ кьыхалъхь.

Am *Em*

1. ЗэкІэ сыгукІэ О шъхьащэ кьыпфэсшІышт.

Am *Em*

Акьылэу сиІэмкІэ О шъхьащэ кьыпфэсшІышт.

Am *Em*

КІуачІэу схэлымкІэ О шъхьащэ кьыпфэсшІышт.

CM7 *Hm7* *Em*

О сэ – уси Тхь, уси Пщ, О уси Тхь.

2.ЗэкІэ сыгукІэ шІу дэдэ усэльэгьу.
Акьылэу сиІэмкІэ шІу дэдэ усэльэгьу.
КІуачІэу схэлымкІэ шІу дэдэ усэльэгьу.
О сэ – уси Тхь, уси Пщ, О уси Тхь.

3.ЗэкІэ сыгукІэ щытхьушхо кьыпфэсшІ.
Акьылэу сиІэмкІэ щытхьушхо кьыпфэсшІ.
КІуачІэу схэлымкІэ щытхьушхо кьыпфэсшІ.
О сэ – уси Тхь, уси Пщ, О уси Тхь.

О си Тхь
(Бог мой)

1. Тхьапша пщылІэу псэкІодым иІэр?

ЫгьэкІодырэр тхьапш?

Тхьэр зыфэдэр ашІэнэу фаеп

Тэнэ-тятэхэм тэ.

Ехыжыгь ныбджэгьу тхьапш дунаим

Тхьэр амышІэгьахэу?

Тхьэми ипсальэхэр ашІэнкІэ

КІэсэ дэдэ хьугьэу.

Жьыу: О си Тхь, О си Тхь,
КІуачІэ кьысэт,
Акьыл сэгьэгьот.

Зэхэоха, си Тхь?
Сыдигъуи О кыскыгъу.
УсимыIэмэ, сыщыIэп.

2. Наркоманым ыIэ рищэхыгъ,
Уцы Iаер хиIугъ.
Ильэс тхьапша ар кьин зыхэтыр?
ИщыIакIэ джыхьнэм.
Уцым фэдэу еупкIэх цыфхэр
Хьадэгъум зэкIэри.
ПсэкIодышIэ щыIакIэу яIэр
ЧадзыжбынкIэ кIасэ.

3. Хьисэ зытфишыгъ тэ кьурмэны,
Кьэнэжбынхэу зэкIэ.
Ппсэ егъэшIэрэ щыIэныгъэр,
Тхьэм кыретышь, умыщт.
Арышь, цыфхэм ятэжьугъэIуат
Тхьэм шульэгъоу иIэр.
Кыгъэнэжбынхэу фаешь зэкIэ,
Пстэуми ар афэшьюIуат.

Мы дунэе хьафым тытетыфэ Iэягъэ тыгу кь-
итымыгъахьэу, шуур тшIэу, Тхьэм ыпашьхэ ты-
зэрихьяжбыщтыр зыщытымыгъэгъупшэу, Ащ
ищынагъуи тыгу ильэу тыщыIэнэу Ар фай. Джы
мы тхылбым икIэухы кьэсшы сшIоигъу сыгу
рихьыгъэ усэ цыкIоу зэсыдзэкIыгъэр⁴².

СащыщыI

Сэ стамэхэм кьамзыйхэр ахачых,
Ау сэ сэбыбы!
Жьы сымгъотыжбынэу ахэр фаех,
Ау жьы кьэсэщэ!
«Шу умыльэгъу, укIэгъожьыщтышь»,
Ау шу сэльэгъу!
ШIоигъуагъэх сыгу илхэр рахынэу,
Ау сыгу кьэкIыжых!
«Унэ кьелэгъэм, ыпсэ еIэжь», – кьысаIо,
Ау сэ сэщыIэ!
СэшIэшъ шхьэшхыжыгъо иIэу,
ШхьакIор зышхыгъэм!

⁴² Мы усэр урысыбзэкIэ тхыгъэу кыскIэхьагъ зы-
тхыгъэр имыгъусэу. Зытхыгъэр сымышIэми, ытхыгъэр
сыгу рихьыгъэти, зэсыдзэкIыгъ, тIэкIуи пызгъэхьуагъ.

«Уашъхамыс о уипыйхэм», – кысаIo,
Ау сэ сашъхасы!
Хыкум зышын фиты Закъом
Ахэр есэтых.
Слъэ сытыраутэу сэ кысэтIыргух,
Сыкъэуцуужы!
«Къэбгъотыщтэпышь, о улымышъу»,
Ау сэ сылъэху!
Петэуми кысаIo: «УкIэмышъопс о!»
Ау сэ сэхуапсэ!
Дунаир мэкIодыжьбыми джы,
Сэ хэсымнэн.
Си Тхэ ыгу рехышь, цыфыгъэр,
Зыхэзгъэлъын!
Тхэм сыкъельэгъушь, шу шIэныр,
СипсэукIэн!

САФЭРАЗ

Мы тхылъыр кыдэзгъэкIыным пае зэкIэ кыыз-деIагъэхэм лъэшэу сызэрафэразэр къэстхы сшIоигъу. Апэрэу къахэзгъэщы сшIоигъор сянэ кыльфыгъэ сшыпхъу закъоу Лыбзыу Мариет ары. Ары мыхъугъагъэмэ, тхэным сэ гу тесшIыхъащт-гъагъэп.

ЯтIуанэрэу къахэзгъэщы сшIоигъор, зиахъ-щэхэр тегъуатэ сфэхъугъэу, сятэшым ыпхъоу Лыбзыу МулиIат. Ащ сипоэмэу «Адыгагъэр тыдэ къитхыгъа?» зыфэсIуагъэм кыриIолIагъэхэм сыгу лъэшэу кыдащэягъ, поэмэр зыдэт тхылъыр иIэнэу зэрэфаем сигъэгущIуагъ. А тхылъыр кыдагъэкIыным пае, ащ ыгу пыкIыгъэ ахъщэхэр ары апэрэ Iахъэу тхыль тедзапIэм ястыгъэр. Апэрэ тхылъыри, ятIуанэрэри, ящанэрэри кыдэзгъэкIыныхэм апае ахъщэ кысэзытыгъэхэм зэкIэхэм МулиIати, Бэгъушьэ Руслани, ТхэмкIэ шIошь-хуныгъэ сIэхэми, ахэм анэмыкIхэми сафэразэу сафэлыIo: *Тхэм фэдишьэ кышыуетыжь!*

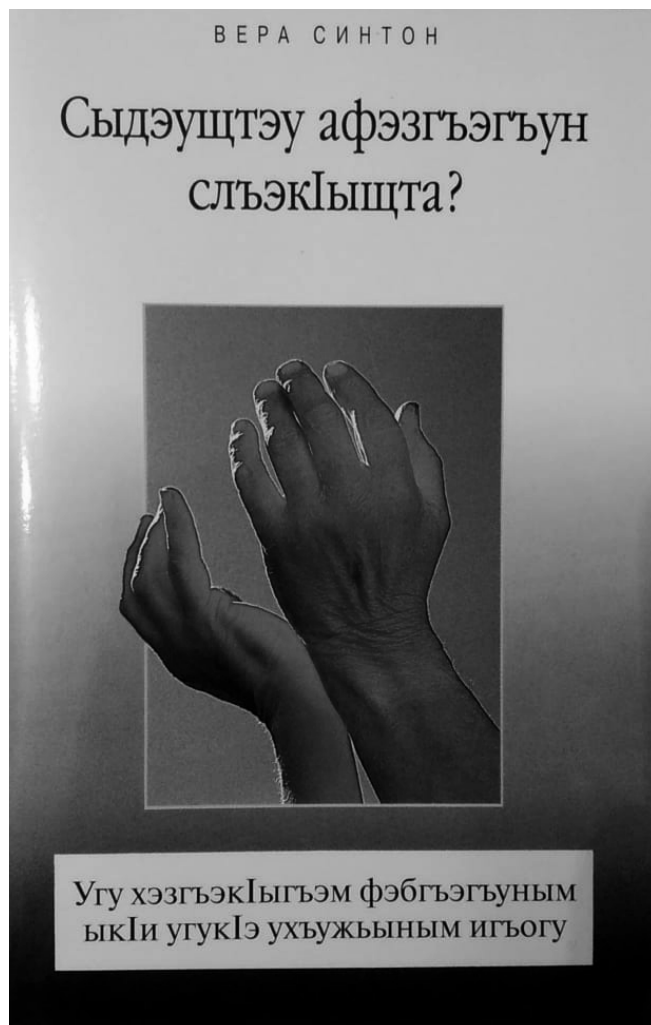
Шэныгэлэжэхэу синыйдэжэгүү гупсэхэу Табышэ Мурати, Тэу Нуриети, ГутIэ Саныети лэшэу сафэраз. Ахэм сыгу кыдащэ зэпыгыш, сафэлаIо: Тхэм ынэшIу кышгущэф, синыйдэжэгүү лэпIэхэр!

Мы тхылыр кыдэзгэжIыным пае тхэлэIу зышыгэхэми, ащ дэлэжэагэхэми ясIо зэклэхэм: «Тхашгэуеггэпсэу!».

Насын дахэ Тхэм кышгует, ситхыль-еджэхэр!

Мы тхылышым анэмыкIэу, тхакIом кыдигэжIыгэхэм ащыщ горэхэм сяджэн зыIорэхэм пае кээтэгэлэагэо авторым зэридзэжIыгэ тхыльхэм ятеплэхэр:

Аветян-Глебзу Светлана Моссовна

ТРОПА ИСТИНЫ

Технический редактор **Балаева Т.А.**
Корректор **Нахушева Д.Е.**

Подписано в печать 00.00.202? г.
Бумага офсетная. Формат 70×100/32. Способ печати офсетный.
Усл. печ. л. 000. Заказ 0188. Тираж 1000 экз.

ОАО «Полиграф-ЮГ», 385000, г. Майкоп, ул. Пионерская, 268.
Телефон для справок (8772) 52-23-92.
E-mail: guripp2@yandex.ru